ROMAN

JUAN CARLOS ONETTI

ARTIK FARK ETMEDİĞİNDE

TÜRKÇESİ NURHAYAT ÇALIŞKAN

alakarga

ARTIK FARK ETMEDİĞİNDE

Juan Carlos Onetti, 1909 senesinde Uruguay'ın başkenti Montevideo'da doğdu. Uruguay'da gazetecilikle başladığı meslek hayatını daha sonraları taşındığı Arjantin'de, sinema eleştirmenliği, senaryo yazarlığı, kütüphanecilik gibi çeşitli işler yaparak sürdürdü. Uruguay'da kurulan diktatörlük tarafından tutuklanmasının ardından, 1974'te Madrid'e sürgüne gönderildi ve takip eden yıllarda İspanyol vatandaşlığına geçerek, 1994 yılında yaşamını yitirdi. Romanlarıyla tanınan yazar, şiir, hikâye ve deneme yazarlığı yapmasının yanı sıra, etkisi eserlerinde fazlasıyla görülen William Faulkner gibi Kuzey Amerikalı yazarların kitaplarını İspanyolca'ya çevirdi. Yazarlık hayatı boyunca çeşitli ödüller aldı ve 1980 yılında Cervantes Ödülü'ne layık görüldü. 1939 yılında basılan ilk romanı *El Pozo*'yu takip eden yıllarda, en iyi romanı olarak gördüğü *La Vida Breve* (1950) de dahil olmak üzere, *Los Adioses* (1954) ve yazarın geçtiğimiz yıllarda *Tersane* adıyla Türkçe'ye kazandırılan ilk kitabı *El Astillero* (1961) gibi bir dizi başyapıtı yayımladı. *Cuando Ya No Importe* (1993), yaşamı boyunca edebiyata yirmiyi aşkın eser kazandıran yazarın son romanıdır. Kitaplarında Montevideo'nun bir izdüşümü sayılabilecek olan ve ilk defa *La Casa en la Arena* (1949) kitabında ortaya çıkan Santa María adında bir şehir-evren yaratmıştır. Kendine özgü varoluşçu anlatımıyla da tanınan yazar, modern Latin Amerika romanının en önemli yazarlarından biri kabul edilmektedir.

Nurhayat Çalışkan, 1992 yılında Ankara'da doğdu. Lisans öğrenimini Ankara Üniversitesi İspanyol Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde tamamladıktan sonra bir yıl boyunca Hacettepe Üniversitesi'nde okutman olarak çalıştı. Halihazırda aynı bölümde yüksek lisans öğrenimi görmektedir.

Juan Carlos Onetti
Artık Fark Etmediğinde / Cuando Ya No Importe

Alakarga 181
Edebiyat 143
1. Baskı: Mart 2018

ISBN 978-605-9315-78-4
Sertifika No: 24365

© Alakarga Yayıncılık 2018
Tüm hakları saklıdır.

Bu eserin tüm hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Editör: Arzu Bahar
Kapak Tasarım: Umut Pehlivanov
Kapak İllüstrasyon: Gamze Teker
Kapak Uygulama ve Dizgi: Özge Boz

Baskı ve Cilt:
Arı Matbaacılık Serkan Arı: 0212 612 33 34
Matbaa Sertifika No 31900

Alakarga Sanat Yayınları
Asmalı Mescit Mah. Terkoz Çıkmazı Sk
Terkos İş Hanı, Kat:7, D:706
Beyoğlu-İSTANBUL
Tel: 0212 243 44 84

alakarga.com.tr
alakargakitap@gmail.com
twitter.com/alakargakitap
facebook.com/alakargayayinevi
instagram.com/alakarga_yayinlari

Juan Carlos Onetti

■

Artık Fark Etmediğinde

Çeviren: Nurhayat Çalışkan

ROMAN

alakarga

Carmen Balcells'e,
Yalnızca teşekkürlerimi sunmak için

Davalı olacak bu hikâyeye bir son bulmaya çalışanlar; sürgün edilecek aynı hikâyeden bir ahlak dersi çıkarmaya çalışanlar; kurşuna dizilecek, onda bir entrika romaneski keşfetmeye çalışanlar.

Yazarın emriyle
G. G. tarafından

Emirler başı:

"Yazarken kendimi haklı buluyorum; yazdıklarımın bir değeri olmasının ötesinde, yazar oluşumun gereğini yaptığımı düşünüyorum. Bana yazdığım her şeyin unutulacağını söyleseler di şayet, bu haberi neşeyle, memnuniyetle karşılayacağımı sanmam; yine de yazmaya devam ederdim. Kim için? Kimse için değil, kendim için."

JORGE LUIS BORGES

6 Mart

Şimdiki karım başka bir ülkede yaşamayı seçeli iki üç hafta oluyor. Ne suçladım ne sitem ettim. Kendi midesinin ve vajinasının efendisi o. Onu anlamamak olur muydu, birbirimizle paylaştığımız belki tek şey, açlıksa?

Ara sıra yakın dostların bizi davet ettiği yemeklerle, dedikodularla, Sartre ve yapısalcılık üzerine bir de sağın postmodernizm adını verdiği, evrenselleşmeyi istemesine ve takipçilerine karşılığını vermeyi iyi bilmesine dair şu komediyle ilgili tartışmalarla kendimizi teselli ediyorduk. Birbirimize katılıyorduk, çekişiyorduk ve nükteleri kahkahalarımızla süslüyorduk. Bir pesoyla bile katkıda bulunamadığımız o yemekler, olası bir gözlemciye, belki de o masalardaki hesaptan kendi payına düşeni ödeyen birine hayranlık uyandıran bir bakış açısı sunmuştur. Çünkü birlikte, kaygısızca gülmeyi ihmal etmeden, onun çantasına ya da benim ceplerimden birine düşüveren ekmekleri yürütmedeki kurnazlığımız, hayranlığı

hak ediyordu. Böylece sonraki gün pansiyonun yatağında uyandığımızda yiyeceğimiz kuru bir kahvaltıyı sağlama alıyorduk.

Günler onu, çaresiz bir kaybeden olarak doğduğuma ümitsizce ikna etmeye çalışarak birikmeye devam etti.

Genç kız, gücünü biriktirip kalorilerini korumak için tüm zamanını yatakta geçiriyordu. Belki de kış mevsimindeydik. Öyle sanıyorum, emin değilim. İşte böyle: O yatıyordu, ben yürüyordum; cadde boyunca bir aşağı bir yukarı, para istediğim için beni aşağılamayacak olan cana yakın birine denk gelmeyi umarak. Oysa bir şeyler yiyebilmemiz için bir peso bulmanın artık yetmediğini hatırlıyorum. Alışveriş sepetinin ne kadara dolduğunu öğrenmek için gazetelere hiç danışmadım; fakat o günlerde en ucuz eşya bile beş pesoya fırlamıştı.

O kadarını nadiren edinebildim, geri çevrildiğim için değil, anlaşmazlıklardan ötürü. Hücumlarıma yalnızca çocuklar dahil değildi. Asla cinsiyet ayrımı yapmadım. Çok az kadına denk geldim.

25 Mart

Artık yanımda olmayan karımın, birkaç defa bana şöyle dediğini hatırlıyorum; "Kötü şans getirdiğimi biliyorum." Onun yokluğundan doğan şey şansımın değişmiş olduğu anlamına gelemez; yine de birdenbire, yiyecek bulmakla sonuçlanan birçok uğraşımın yanına başkaları da eklendi. Altın renkli güzel kabuklarının kaderi sabah çatırdamak olan minik ekmekleri çaldığımız restoranda çalışan arkadaşlardan biri -politika batağının belli bir yerinde dostlukları olan gönülsüz ev sahiplerimden biri- sonunda bana iş buldu. Pansiyonun sahibini memnun etmek ve yemek paramı ödemek için en uygunu.

İyi haberi verdikten sonra beklentimi azaltma dürüstlüğünde bulundu ve henüz edinilmiş işin neyle ilgili olduğu konusunda epey geveledi. Benim için fark etmediğini söyledim ona, bir taşra genelevinin bekçisi bile olabilirdim; çünkü kuru ekmek, aç olana bal helvası gibi gelirdi.

27 Mart

O zamanlar Monte halkının -daha sonraları Üçüncü Dünya'nın ana şehrine dönüşen büyük başkente ulaşmak için- kendi şehirlerini terk ederek nehri geçtiklerini de hatırlıyorum. Şehir, devasa bir erkeklik organı gururunu taşıyan Dikilitaş'ın gitgide daha da yakınlarında çoğalıp onu kuşatan yüzlerce gecekondu mahallesinin ve oradaki ev denen yerlerin yapı taşı olan kartonlarla ve paslanmış teneke kutularla dolup taşıyordu. Belki de açlığın orada, Monte'nin dayattığından başka bir lezzeti vardı. Yine de Monte'de, ana caddenin herhangi bir köşesinde jilet, sakız, kâğıt mendil, küçük sabun, kurumuş tükenmez kalem, tarak ve kibrit gibi hemen kullanıma uygun ürünler satmaya heveslenip nehri geçmeyi başaranların sayısı azdı. Bir iş gününün zaferi sosisli ekmek çiğnemek oluyordu muhtemelen, bir o kadar umutsuz olan yerliler tarafından kovulmamışlarsa tabii.

Başka türlü bir yaşam biçiminin hayalini kuran,

bu topraklara gelip kaynaşarak yerli ırkı oluşturan dedelerinin yola çıktığı o Avrupa ülkelerinden birinde, İspanya'da ve İtalya'da hakkıyla yaşamak uğruna canlarıyla bahis oynayan ya hep ya hiççi Montelileri unutamam.

İşte şimdi, Cenovalı bir denizcinin hatası sonucu ve mücevherlerini asla riske atmayıp kıyafetini de hiç değiştirmemiş bir kraliçenin sezgisi sayesinde[1] keşfedildikten beş yüz yıl sonra, torunlar dedelerinin ziyaretine karşılık verme konusunda ümitsizlerdi.

Onları, gün doğumundan bu yana elçiliklerin ya da konsoloslukların önünde kilometrelerce kuyruklar oluşturarak azıcık bir umutla, bir vize mucizesini beklerken bıraktım. Havaalanında iki çelişkili *grafiti* seçebildim: "Son giden ışığı dinlendirsin." Diğeriyse şöyle yalvarıyordu: "Gitme, kardeşim."

1. Kraliçe Isabel'in, 1491 yılında, Granada alınana kadar kıyafetini değiştirmeyeceğine dair yemin ettiği ve Kristof Kolomb'un keşif gezisine ödenek sağlamak için mücevherlerini rehin verdiği söylentilerine atıfta bulunuluyor.

28 Mart

Ne var ki, başlangıçta bana kötü bir oyun oynadıklarını sandım. Sundurma, baraka ya da hangar denen büyük bir binaydı bu. Adamları dinledim. İçerisi çıplak göğüslü, peştamallı veya çuval önlüklü işçilerle doluydu. Büyük bir bölümü, altmış kiloluk tahıl çuvallarını oyun oynarcasına yüklenen uzun boylu ve atletik Galiçyalılar'dan oluşuyordu. Fazladan iş yoksa günde sekiz saat. Arkadaki duvarda, koyu ve büyük harflerle S.O.S. yazıyordu.

İlk önce, altmış kilo yüklenme yarışında şansım olup olmadığını tartar gibi görünen, kısık gözlü alaycı bakışları inceledim. Kimse konuşmuyordu. Ben bir yabancıydım, onlarsa beni sınırlarının çok uzağına sürmeye kararlı halde, benden nefret etmekle yükümlüydüler.

Artık çok teşekkür edip vedalaşmayı düşünüyordum ki, giydiği iş tulumu bir önceki gün belki de beyaz olan bir yerli, bana teselli verdi. Sırtımı dayayarak oturabile-

ceğim bir çuval yığınını işaret etti, yerdeki dairesel bir kabı işaret etti ve küçük bir bıçak verdi. O adam pek az kelimeyle benim ustabaşım olmuştu.

Böylelikle o dairesel çukura silo dendiğini, onu buğdayla ya da çuvalların içindekilerle beslemek gerektiğini, tahılı tozundan ayıran o alet boşalacak olursa bozulacağını anladım. Bu işin bana özel olarak icat edilmiş gibi göründüğünü de anladım. Haftalarca bir patronun ya da amirin kaçınılmaz baskısı olmadan çalıştığım, mutluluk dolu geceleri hatırlıyorum. Bir cinayet veya casus öyküsü okuyarak, bir dergi veya gazete okuyarak, bir yandan silonun doymak bilmeyen ağzını gizlice gözleyerek. Üstelik, devasa binanın pencereleri olmadığından ve dışarda, şehirde yağmur yağması ya da öfkeden kudurmuş beyaz bir güneşin parlaması önemsiz olduğundan ve umursanmadığından, daima elektrikle aydınlanan sonsuz gecede, yapayalnız ve huzur içindeydim. Orada da ne sıcak vardı ne soğuk. Etraf, nereden fırladığı ya da nereye gitmeyi düşündükleri kestirilemeyen tombul ve hızlı sıçanlarla doluydu. Bu düşünceleri bir tasarıdan ibaret kalırdı çünkü çamur renginde, küçük bir köpek yavrusu, onları yakalamayı ve boyunlarına dişlerini geçirip öldürmeyi başarırdı. Başarısız olduğunu hiç görmemiştim. Bu zaferin ardındansa daima, büyük bir havuzdan su içmek ya da kirini temizlemek için yine çılgınca koşmaya başlardı.

Mutlu gecelerdi, diye not düşmüşüm, fakat onlara huzurlu geceler demek daha doğru olur. Çünkü herhangi bir sorun üzerine gevelediysem de bunlar asla dış dünya tarafından dayatılan sorunlar değildi. Benim sorun-

larımdı bunlar, kesinlikle bana aitti. Milyonlarca insanın çözmeden açığa vurduğu o sorunlardan biriydi. Onları, tercihen, benim silonun başında durduğum gibi bir ateşin başında durur halde hayal ediyorum. Her şey sessiz, sakin bir geceden ibaretti; bir öğle vakti pansiyondan bir arkadaşın kullanılmış yemek tabaklarını üzerine bıraktığı gazetedeki ilanı görene dek. Gazeteleri nadiren okurum ve insanın aptallığının baki olduğuna dair eski inanışımı kuvvetlendirmek için başlıklara şöyle bir bakmam yeter.

Bize bıraktıkları tek sağlam umudaysa nükleer deniyor.

İlan sayfadaki diğerlerinden çok farklıydı. "İhtirasları hiçbir sınır tanımayan ve seyahat etmeye hazır" bir adam için iş teklif ediyordu. Bense şartlarda belirtilen alt ve üst yaş sınırlarına fazlasıyla uyuyordum. Silonun bana tanıdığı özgürlük saatlerinin tadını çıkardığım günler boyunca, boş yere arayıp durduğum telefon numarasını hiçbir zaman unutmayacağım. Telefon bazen meşguldü ve tonu sonsuzluğa uzuyordu ya da ben onun eski ve tenha bir ofiste var olmayan birini aradığını düşünüyordum.

Acele olarak bir gemi yüklemek gerektiğinde S.O.S. cumartesi akşamları da çalışıyordu. Yine de bu durum ne yazık ki bu ülkede pek sık olmuyordu. Böylece ben de neredeyse her cumartesi akşamı boş oluyordum. Ve o akşamları bir yanıt bulmaya çalışarak geçiriyordum. Belki de o numara, seyahat etmeye hazır, ihtiraslı adam avında başarılı olmuştu. Evet. Yine de ağustosun soğuk ve yağmurlu berbat bir çarşamba gününde, numara sese dönüştü.

7 Nisan

O sesin onu ilk duyduğumda nasıl olduğunu hatırlamaya çalışıyorum. Sıfatlar: Yumuşak, buğulu, iç okşayıcı, pek tehlikeli olmayan yakışıksız bir teklifte zorlamadan ısrar etmeyi başaran.

Görüşmede bana şu sözleri tekrarlayan sesin ta kendisiydi: "Sonuncuların ilk olacağı kuralına harfiyen uymalısınız."

Cümleye alaycıdan ziyade kibarca denebilecek hafif bir gülümsemeyle eşlik etti. Ofis, eski şehrin harabe bir binasında kurulmuştu. Dış cephenin büyük kısmı, büyücülükten nasır tedavisine, her çeşit işten alınmış her çeşit malzemeden tabakayla kaplıydı. Çam ağacından masası, birbirine eş olmayan iki sandalyesi, telefonu ve yeşil metalden dosya dolabıyla ofis, tozla kaplı bir hüzündü sanki.

Kısa bir süre sonra ilanın sahibi, ki ortamla yakından uzaktan ilgisi yoktu, bende garip bir biçimde hiçbir şeyle

hiçbir ilgisi olmayan bir adam olduğu hissini uyandırdı. Ama yüzünün sesiyle çok ilgisi vardı. Çocuksu denebilecek, aşırı derecede iyi giyimli vücuduna göre oldukça büyük ve beyazdı. Kravatında bir elmas vardı fakat manikürlü parmaklarında yüzük yoktu. Bir atınkiler kadar güçlü dişlerini göstererek güldüğü zaman, dudakları kusursuz bir daire oluşturmak için öne atılıyordu.

"Peki ya ihtirasınız sizce nereye kadar gidebilir?"

"Değişir. Zencilerin ya da herhangi bir köle sınıfının sırtından geçineceğimi söyleyemem."

"Üzülerek söylemeliyim ki iş örneği koleksiyonum oldukça sınırlı. Bu tür alçaklıkları elimde bulundurmuyorum. İhtirasınız konusunda size şöyle bir doğrultu sağlayabilirim: Yabancı bir ülkeye gitmek, hiçbir şey yapmamak ve çok para biriktirmek. Hiçbir şey yapmamak ama yaptırmak. Aynı zamanda bilgi vermek."

10 Nisan

Hastalık bahanesiyle uğursuz S.O.S.'lerden uzaklaştım ve kendine, "İsmim ve mesleğim var, Profesör Paley," diyen adamla üç görüşme yaptım. "Sizin için de bir isim ve mesleğim var."

İkinci ya da son bir araya gelişimizde, *istikamet* kelimesi ortaya çıktı. Profesör, Santa Maria kelimesinin bana tanıdık gelip gelmediğini sordu. Ona bütün Güney ve Orta Amerika'nın bu ismi taşıyan şehirler ya da köylerle dolu olduğunu söyledim.

"Bunu biliyorum. Ama bizim Santa Maria farklı bir şey."

Monte'ye veda bölümümü, gerçeğe kısmen uygun biçimde, böylece noktalıyorum. O sıralar *New York Times*'ın sloganını çaldığımı ve kayda değer olan her şeyi yazmaya yemin ettiğimi hatırlıyorum.

12 Nisan

Bu notlara başlamak bana kolay gelse de günlük olarak yazmayı sürdürme sözümü tutabilecek miyim, bilmiyorum. Çünkü nereye gittiğimi ve beni neye götürdüklerini umursamıyorum.

Monte'deki durumum epey kötü ve her yanımı endişe sarıyor; yine de kendimi bu kedere bırakmayı kabul etmiyorum çünkü her defasında Kirilov ya da buna benzer bir ismi olan, çok eski bir dostumun hatırası bana yardımcı oluyor. Onu partisinden attıklarını biliyorum.

28 Nisan

Son derece çarpıcı bir özgeçmişle ve elimin altında henüz edinilmiş bir mühendis unvanıyla Monte'den ayrılırken, Profesör Paley yanımdaydı ve Santa Maria'ya adım atana kadar beni bırakmadı. Doğduğum ülkede bana göre bir iş olmadığına beni ikna etmek için fazla konuşması gerekmedi. Şiddete başvurmadan, bana birkaç yılı kapsayan ve yüklü miktarda dolar ödemesi vaat eden bir kontrat imzalattı. Belli belirsiz bir şekilde, bir baraj ya da bent inşa edilmeyeceğini, yalnızca yapılmış olana çimento dökületeceğini söyledi. Benim için hepsi bir olduğundan, farklı türden birçok düş kırıklığından sonra, Paley'in istediği yeri imzaladım.

Monte'den, mutsuzluktan ve tehlikeden kaçışımın üzerine, o çamurdan mahmurluk nehrini geçip, geleneğini tehdit ve intiharın oluşturduğu daha dar bir başka nehri de aşınca, ilkin bir Santa Maria gündoğumuna çıktım.

Ama Santa Maria'ya ve kaderimin son ve en önem-

li bölümüne asıl ziyaretim, günler sonra, yeni patronlarım arasında tek tanıdığım ve Portekizli bir Yahudi olan Paley, beni İsveç arabasıyla nehrin kıyısına getirdiğinde gerçekleşti.

Geleceğimin manzaralı bölümüne bakıyordum. Sol tarafta, gri bir otomobile bağlanmış olan devasa bir karavan; önünde sıvası dökülmüş, kirle kaplı bir malikâne ve bitişiğinde, suların kıvrımı üzerinden Yeni Santa Maria'nın diğer yabancı yerlerine işaret eden, halat tutamaklı bir asma köprü. Sağ taraftaysa, ağaçlar, ormanlar, vahşi doğa.

Herhangi bir okuyucu yazılanlara bakarak Santa Maria'nın o bölgesinin bir haritasını çizebilir sanıyorum. Ancak kendim bile, günlerin ve sayfaların damla damla biriken tekdüzeliğinden, bahtsızlığımın en acı ve iğrenç yüzüne doğru, epey yavaşça ilerlediğimden haberdar değildim.

Orada durdum ve izledim. Ödeme sözü yerine getirilmiş, yüklü miktarda dolarla, ilginç ve sersemletici bir iş manzarasıyla, uzun ama mutlak olmayan bir yalnızlığın verdiği umutla. Kara Nehir'de asla barınamayacak olan deniz fenerini ne kadar zaman sonra hatırladım, bilmiyorum.

Bir parantez açıyorum: Kara Nehir'de, ülkeyi neredeyse tam ortasından bölen nehirde, bir fener bekçiliği işi olduğunu Monte'de duymuştum. Vatanı olmayan bir utanmaz, bir defasında kuzey tarafın Brezilya için, güneyde kalan tarafınsa Arjantinliler için olduğunu söylemişti. Bense yalnızdım ve çok fakirdim, tüm dünyadan

kaçma isteğiyle ortalıkta dolanıyordum. Fener işi, aile dostları sayesinde bürokratik belgeler üzerinde benim oldu. Fakat o çok arzuladığım yalnızlığımın sadece altı ayda bir konserve yiyeceklerle ve tarihi geçmiş gazetelerle yüklü bir kayıkla bölüneceğini öğrendiğim zaman, fenerin rutubetinden daha güçlü bir korkuyla dehşete kapılarak vazgeçtim.

Kara Nehri ve denizcilere yol göstermeyi sürdürecek olan, yanıp sönen uzun fenerini unutuyorum. Muhtemelen özelleştirilmiştir ve birkaç kuzeyli giriş parası topluyordur.

Şimdi uysal olduğunu sandığım başka bir nehri seyrediyorum. Bu tuhaf sahne kısaca tarif edilmiş olarak kalıyor; her sahne gibi, karakterlere, kişilere, sakinlere ihtiyaç duyuyor; sonradan belirecek olan, sözde Portekizlinin bana tanıtacağı kimselere.

Parmaklarını şıklatmıştı sanki. Önce büyük ve ıslak çizmeleriyle, Oklahoma'da, Main Street'te ya da Texas'ta geçen çocukluk günlerinde öğrenilmiş kocaman beyaz gülümsemeleriyle, Tom, Dick ve Harry belirdi. Bana sevimli ve acımasız göründüler. Selamlaştık; bozuk İspanyolcaları ve kekeme İngilizcemle. Son derece samimiyetle, barajın neredeyse bitmiş olduğunu ve yalnızca payandalama tasdik çalışmalarının tanımlamadığı bir tür belirsizlikle ilgili, gereksiz tavsiyeler vermeye yarayabileceğimi bildirdiler. Ayrıca onlardan, dehşet verici küçük köprünün daha da ötesine geçip daima doğuya gidildiği zaman orada, geçmişin ele geçmez bir zamanında birinin bahsettiği gibi, bir İsviçre kolonisinin ol-

duğunu ve giderek zenginleştiğini öğrendim. Koloni bahsi, Tom, Dick ve Harry'nin kısa ve hafif yüz kızarmalarıyla gençleşmelerine, gülmelerine ve artık ilk gençlikleri gibi çok uzakta kalan üniversite spor kamplarında gelişip güçlenmiş omuzlarıyla vuruşmalarına yetti.

Kendilerine geldiler ve içlerinden biri konuştu, belki de Dick'ti. Bana İsviçre kolonisinin aslında bir koloni falan değil, hızla gelişen, sürekli genişleyip geleceğe sel gibi akan bir şehir olduğundan ve daha hatırlamadığım bir sürü güzellikten ve saçmalıktan bahsetti. Evet, övgülere başlayan Dick'ti. Adeta şakıyordu ve bana, bilinçdışı beyin faaliyetinden ötürü, çok sevdiğim bir dostumun hiç yazmadığı pornografik bir kitaba koymaya söz verdiği ismi hatırlattı: Papağanların Ahengi. Bir ilgisi yok, yine de aklıma geliverdi.

1 Mayıs

Buradaydım işte, yalnızca işine düşkün coğrafyacılar için var olan, Batı Santa Maria denen bu yerde, bir zamanlar sahibi olduğum ve çok sevdiğim bir köpeğin pirelerinden kurtulmak için yaptığı gibi silkelenip, geçmişi üzerimden atıyordum ve mühendis unvanımla, sömürülen yirmiye yakın melez işçinin başına geçmiş, işi yönetmeye çalışıyordum. Nehrin ve yeryüzünün bir kıvrım koyduğu tam o yerde, bir barajın inşasını bitirmek üzereydik.

3 Mayıs

Açlık vaktiydi, kafamızın tam üstündeki güneşin vakti. Büyük ve soğuk taşlardan yapılmış, bana ev olarak ayrılmış o binanın içindeydik. Birisi, markasını bilmediğim bir viski şişesiyle ve plastik bardaklarla dönmek üzere karavana kadar gitmişti. Amerikalılardan biri bana şöyle dedi:

"Şimdi sana Eufrasia Hanım'la tanışmak kalıyor. Onunla iyi geçinebilmek için ona karşı tutumuna dikkat etmen gerek. Anlayacaksın. Hâlâ iyi bir vücudu var. Yaşı otuz mu kırk mı kimse bilmiyor. Büyük ölçüde yerlidir ve fırsatını buldu mu çok buyurganlaşır. Bizimle bir tür silahlı barış içindedir. Bize yiyecek taze bir şeyler almak için batıya gitti. Konservelerden, bizden çok nefret eder. Ve bizi hiç yüzüstü bırakmaz, birazdan döner."

Ve Eufrasia Hanım geldi; büyük ve sarkık memeleri olsa da bedeni bana çekici göründü. Ama yüzü çok acı çekmişti ve ona bakmamak daha yeğdi, muhtemelen o da buna memnun olurdu.

Kapkara, terli ve perişan halde, sırtında asılı parlak deriden çantasıyla bir hayvan gibi, arkadaşlarımın erzağıyla ve kollarından sarkan marka dolu filelerle, orada duruyordu. Benim Amerikalılar, şaşkınca bazı hareketler yaparlarken başıyla bir selam verdi. Yükünden kurtuldu ve arasından -tadı ağzına yavaşça yayılan- koka yaprağının göründüğü beyaz dişlerini bir yıldırım gibi bana gösterdi. El sıkıştık, daha doğrusu ben küçük bir tahta parçasının elini sıktım ve onun kara gözleri de benimkiler gibi gölgeli ve alaycı bir bakış attı.

Ama bundan daha fazlası olduğunu hemen anlamıştım. Sıralı halde iki kelime duydum: "Beyefendiyi selamla." Ardından sarışın küçük bir kızın sinik bedeni, saklandığı eteğin arkasından çıktı; kayıtsız ve kocaman, sadece durgunlukla inceleyen açık renk gözleri vardı ve kısa bir İskoç eteğiyle temiz, beyaz bir bluz giymişti. Annesi ısrar etti.

"Elvirita, selam versene."

Hemen ardından küçük kız gözlerindeki ışıltılı masumiyeti kaldırıp bir elini oynatarak, merhaba, dedi.

Masum olanın ben olduğumu kabul etmem için epey zaman geçecekti.

Kadın konuştu:

"Herkes çok güzel olduğunu söylüyor ve onu şımartmama sebep oluyorlar. Başka bir kızım daha vardı, Josefina adında, babası gibi esmer. Onun hayatına dair çok az şey biliyorum. Bir doktorun evinde olduğunu söylediler; ama gerçek bir doktorun."

Eufrasia Hanım'ın tenine bakmak, esmer bir kızı ol-

ması için esmer birinin yardımına ihtiyacı olmadığını anlamaya yeterliydi.

Aylar, günlerin tekdüze bir biçimde tekrarıyla dolu geçti. İki haftalık pound ödemelerini, Amerikalı dostlarımdan birinin sırayla, ormandaki kulübelerinde kendilerini bekleyen sefaletleri ödüllendirircesine fırlattığı, melezlerin çalışmasını gözlemeye ve suyun başına basıncını kontrole giderek.

15 Mayıs

Oldukça büyük ve her tarafı beyaza boyanmış malikâne; katil güneşe karşı savaşta, sıcaklığın çöktüğü gecelerde bir işe yaramayan, hareketsiz ve gözü pek, üzerimizde duran, içinde yaşadığımız, beyaz ev. Anıların donuk dünyası geride kalmıştı çünkü artık bir faydası yoktu, düşünülmüyordu. Daha sonraysa şakalar başladı; çünkü sebzeli et yahnisinde, et pişirme sanatında ve kimin sert kimin kanlı sevdiğini her zaman bilme konusunda alt edilemez olan Eufrasia Hanım, kilo almaya başladı.

Dört kişiydik. Tom, Dick, Harry ve ben. Sıcak, dudaklarımızı ve ağzımızı acı biber sosuyla yakmaya zorluyordu bizi. Böylece daha fazla terliyorduk.

Eufrasia yemek yapıyordu, evi abartılı bir temizlik gösterisine dönüştürüyordu, Eufrasia mutluydu ve gülücüklere gerek duymuyordu, Eufrasia milimetrik olarak kilo almaya devam ediyordu.

Eufrasia, her pazar erkenden kalkıp Santa Maria Kilisesi'ne yürürdü. Kilise, İspanyol kolonisini uyandı-

rırdı ve dört köşesi, tam vaktinde, güllerle donatılmış olurdu. Evde atıştırmalık bir şeyler bırakmış olurdu, yine de kimin kasabaya kadar gidip yiyecek ve içecek alma işini üstleneceğini seçmek için yazı tura atmak gerekirdi. Chamame'nin tezgâhına sırtımızı dayayıp, ağır ağır bir şeyler atıştırma keyfine varmak için her zaman iki kişi giderdik. Bir iş gelip gelmediğine bağlı olarak – nereden geldiğini tahmin etmek imkânsızdı– pazar öğleleri gücenme olmadan sessizlik içinde geçerdi; herkes kendi bardağıyla meşgul olur, herkes şişelerle dolu rafa görmeden bakardı; artık nem lekeleriyle kaplı aynanın yansımasız yüzeyi, bir zamanların eğlencelerini, sevgilileri, İsviçrelilerin güneşte yanmış kırmızıya çalan tenlerini yansıtırdı.

Başka zamanlar şirket duygusallaşırdı ve bir yerlerin –dağların, göllerin, köylerin ya da çimentodan, camdan ve alüminyumdan şehirlerin– akla gelişiyle, istenmeyen bir tür rekabet ortaya çıkardı. Aptalca gülüşleri ve çilli çocuklarıyla kadın fotoğrafları sergisi de eksik olmazdı. Hepimiz farklı ve zaman içinde yerinin sabit olduğunu sandığımız hikâyecikler sisinde belirirdik.

Öğle uykusu vaktinde geri dönmemiz gerekirdi. Eufrasia, günah çıkarma kabininde suçlarından arındıktan sonra kısa ve hızlı adımlarıyla yorulmaksızın kuzeydeki varoş bölgeye giderdi; orada bir ailesi ya da belki elinde içkisiyle, yalnızlık ve sıcak içinde onu bekleyen bir adam vardı. Eufrasia artık santim santim şişmanlıyordu.

Amerikalılar bana, barajı kurmak için nehrin akıntısı üzerinde çalışmaya başladıklarında, bir zamanlar va-

diyi fevkalâde bir selin bastığını, küçük tepeleri kaplayacak kadar yükseldiğini, harap kulübeleri, hayvanları ve yaşayanları sürüklediğini hatırlayan ya da hatırlar gibi yapan ihtiyar yerlilerin (hiç değilse, akıntının denize taşıdığı ve bir daha haber alınamayan onlarca ölü büyükbabadan hatırladıkları buydu) gerekçelerini dinlemek durumunda kaldıklarından bahsettiler. İşe yeni başladıkları zamanlarki, derinlikleri ve çamurun direncini ölçmeye yarayan dalışlarının Amerikalılar için artık sadece bir hatıra olduğu bir gün, Eufrasia'nın inatçı şişmanlığı, sivri bir göbek oluşturmaya kadar vardı.

Kültür biçimlerini ve uzaklarda bir yerde eşsiz bayraklarının mottosunda, *in gold we trust*,[2] diyerek beyan ettikleri, fütursuz kazanç ve sömürü yöntemlerini getirdikleri dünyanın o yeriyle nasıl da uyumlu olduklarını kısaca kanıtlamaya çalışan şakalar dolanıyordu ortalıkta:

"Kuzunun anasını tanıyoruz."

"Yaratığın babasının kim olduğu konusunda şüpheler var."

Saygılı eşlerinin kokteyller hazırladığı ya da gözlerini onlardan ayırmadığı, bir sevgi gösterisi olarak sırtlarına vurulan, iflah olmaz göbekleriyle sere serpe oturdukları o dönüş saatinde, yüzleri hâlâ ve belki de daima pembe ve çilli olan o üç surat, bayatlamış komik şakaları tekrar eder dururdu.

"Geçen pazar onları yalnız bıraktığımızda gözlerinin nasıl parladığını gördüm."

2. İng. Altına güveniriz. ABD'nin kâğıt parası üzerinde de geçen ve "Tanrı'ya güveniriz" anlamına gelen "In God we trust" mottosuna atıfta bulunuluyor. (ç.n.)

"Yemekleri dağıtırken seni nasıl kayırdığını görmen gerek."

"Sana baktığını gizlemeye çalışıyor."

"İki kişi birbirine âşık olduğu zaman kokusu çıkar."

"Geldiğimizden beri hamile olmalı. Çünkü doğurmasına sadece bir iki gün hatta belki saatler kalmış gibi."

"Doğar doğmaz benzerliğini görürüz."

Eufrasia, göbeğini de bunu bir meseleye dönüştürdükleri zamanı da çoktan unutmuştu, kayıtsızca evi temizliyor, bizi mercimekle, sebzeyle ve her hafta biraz etle besliyordu. Hiçbir pazar gününü atlamadan, kiliseye, kuzeyin varoşlarına doğru taban tepmeye devam ediyordu. O pazar da her zamanki gibi, ayva reçelli börekler bırakmıştı bize. Rahibin tembih ettiği 'Selam Sana Ey Meryem' ve 'Göklerdeki Babamız' dualarını kendi kendine okuyarak yürüyordu ve attığı her adımda, birkaç santimetrede bir, neşesi ve teri artıyordu. Kendini temiz, kutsanmış, cennetin sonsuz huzuruna tırmanmaya hazır hissediyordu.

Fakat biz dört adam bir kiliseye sahip değildik ve daima şüpheyle, on yedi tane konserve kutuya yalvarmak durumundaydık. Ne kilisemiz ne gazyağlı buzdolabımız vardı. Çünkü Tom Baptistti, Dick Metodistti, Harry Yahudi'ydi, bense papacı boş bir inancı kovalamakla vakit kaybetmiştim. O çöl gibi yere bırakılmış olmak bizim suçumuz değildi, ilahî buyruk böyleydi. Onlarsa, içlerinde herhangi bir korku, bir vicdan azabı doğduğu zaman, onu bir gece ibadetiyle ve yüksek sesle İncil okuyarak kovuyorlardı. Belki de ayetlerin anlamlarını yo-

rumlarken hileli cümlelere, durmadan tekrarlanan saçmalıklara, basıldıkları kâğıttan sesleri duyulacak kadar korkunç tehditlere rastlamıyorlardı.

20 Mayıs

Eufrasia Hanım'ın, kolunda sarışın kızla Batı Santa Maria'ya yani İsviçre kolonisine yaptığı geziler, büyükbabaları ziyaretin dışındaki sebepleri açığa çıkarınca son buldu. Tom, Dick ve Harry, her geri dönüşünde büyüyen karnını gizlice gözlemlediler ve kaç ay kaldığı üzerine, dahası doğmamış bebeğin cinsiyeti üzerine bahisler oynadılar. Kadından saklamaya çalıştıkları bu kehanetler oyununa katılmayı hiç istemedim. Ama bir defasında onu, çok sakin ve yumuşak bir sesle içlerinden hangisi olduğunu bilmediğim birine şunları söylerken duydum:

"Sizin anneniz olacak hanımefendi de aynını yapmıştır eminim."

Kimse bir cevap vermedi ve hepimiz, hiç şahit olmadığımız o gerçeğin anısını uzaklaştırmak için gereksiz küçük işlerle meşgulmüş gibi davrandık: Dehşete düşmüş, yakarış içinde yerlere kapanan anne ve göğsüne kızgın terler yapışan, dümdüz, çocuksu kalçasının gülünç salınışından habersiz, herkesin ölü saydığı bir baba.

4 Haziran

Bizi, ağaçların altında şekerleme yaparken, hiç ummadığımız bir anda yakaladı. Boğucu bir akşamdı ve tepemizdeki birbirine karışıp kaybolan küçük kara bulutları seçebiliyorduk. Büyük leğende tabak ya da giysi yıkayan Eufrasia Hanım'ıysa bir acıyla, bir çığlıkla, müstehcen bir kelimeyle yakalamış olmalıydı. Telâşlı küçük adımlarla kapıya gitti, malikânenin serin gölgeliğinde kayboldu.

Korkuyla uyanan ilk kişi ben oldum. Eufrasia'nın odasının penceresine kadar zikzak çizerek yürüdüm ve kulaklarım dinlemede, sırtımı duvara yaslayıp çömelerek oturdum.

Eufrasia'nın ağladığını düşünmek bana her zamanki gibi imkânsız geldi, duyduğum şey bir ağlayış değil kör eniklerin iniltileriydi. Diğerleri, öğle uykuları eve, yıkık dökük malikâneye yaptığım geziyle kesilmiş halde yaklaşırlarken, eniklerin tiz sesleri gürleşti. Çığlığa vardı; Azizeler Azizesi Bakire Meryem'e ve yine bakire bir

şehit olan, gebelerin koruyucusu Azize Karolin'e yalvarmak için verilen aralardaysa mırıltıya dönüştü. İniltiler çoğalıyordu; acıdan kıvrandığını biliyordum ve duaların ardı sıra belalar okuduğunu duyuyordum: Dünyanın bütün erkekleri binlerce kusurla kokuşmuş haldeydik, bizi bir kenef gibi kullanmaya ant içiyordu ve hepimiz fena halde orospu çocuğuyduk.

Ve işte oradaydık, dört çaresiz adam, acıyı dinliyorduk üstelik utanç içindeydik; duvarların ardında kan ve pislik içinde filizlenen bir gizemin, hayatın ilk gizeminin büyüdüğünü hissediyorduk, belki de yirmi sene boyunca gitgide başka bir gizeme, sonuncusuna yaklaşmak için. Bizse birkaç adamdan fazlası değildik ve bu sahneye unutulan, zaman içinde yitip giden kısa ve muazzam bir mutluluktan başka bir katkımız olmamıştı.

Eufrasia'nın ağlayış ve sızlanmalarının sesi, kulübenin dışından inişli çıkışlı olarak duyuluyordu; acıyı ve sesleri azaltmak için kirli bir kumaşı kemirdiği kesindi kadının. Bazen de ara verip genizden konuşuyordu ve okuduğu dua duyulabiliyordu.

"Ah, Azize Karolin, girmesi kolay ama çıkması pek zormuş."

Diğerleri, tuhaf bir sebze salatasıyla ve adı sanı bilinmeyen bitkilerin keskin kokulu yapraklarıyla yedikleri ızgarayı hazırlamak için et bulmaya barakaya gitmişlerdi.

Her iniltiyle daha da geriliyordum. Artık buna dayanamadığımı hissettiğim an, kalkarak şöyle dedim onlara:

"Buna katlanmayacağım. Hastanenin olduğu Eski Santa Maria'ya gidiyorum. Bir ebe, hemşire veya doktor

arayacağım. Bir şey yapmazsak, Eufrasia'yı kaybedeceğiz."

Gökyüzü bulutluydu ve nem yüklü sıcaklık terletiyordu. Cipe doğru giderken, Wasp ahbaplarımdan birinin şöyle dediğini duydum:

"Acı içinde doğuracaksın."

Sonunda, doğumun eşiğindeki kadın için kasabaya gidip bir ebe bulmaya kararlı halde, arabaya bindim ve motoru çalıştırdım. Gaz pedalını kökleyip malikâneden uzaklaştım. Kilometreler katetmek zorundaydım ve depo doluydu. Daha önce Santa Maria'ya birçok defa gidip gelmiş olmama rağmen aramızda kaç fersah olduğunun ayrımına hiç varmamıştım. Toza ve yavaş yavaş artan sıcağa batarak uzaklaştım. Cip, o kutlu doğumun gerçekleştiği gün gibi kutsanmış olan akşamda ilerlerken, nehrin sağ tarafımda olduğunun farkında değildim: Balıkçıların daima beyaz renkteki, bakımlı ve temiz kulübeleri, sıralı kayıklar, ha bire "beni suya batırırsan seni gebertirim," diyen annelerin tehditlerine aldırış etmeyen, fena halde kirli ve mutlu çocukların yaygarası.

Tüm bunlara paralel olarak sürekli ilerledim. Aylar önce sahilin turistik sayılabilecek o bölümünü merak etmiş ve birkaç taze levrek alıp ızgarada pişirme bahanesiyle ziyaret etmiştim. Doğru, siz buna Bask usulü pişirme demeyi tercih ediyordunuz, Santa Marialıların sempatik ses tonuyla, rahatça konuşan yarı çıplak bir adam, sandalından böyle nutuk çekmişti bana, hatırlıyorum. İlkin Santa Marialıların beni dolandıracaklarından şüphelendiysem de tahmin ettiğimden iyi çıktılar. Kulağıma

çok uzak ülkelerden getirilmiş anlaşılmaz sesler de çalındı. İki haftada bir yaptığım ziyaretlerimden birinde Diaz, bu kafa karışıklığımı giderdi.

Daha ötede, şehrin yakınında, nehir uysallaşıyordu ve pazar günleri balıkçılık yapanlar koylarda bir araya geliyordu. Kuru araziyi yerinden oynatıp, dalgalanarak alçalan ve beni kaplayan bir toz bulutunu kaldırarak, daima varsayımsal bir düz çizgiyi korumaya çalışarak ilerledim. Sonra birdenbire, hiçbir uyarı olmaksızın, o ana kadar Eski Santa Maria'ya götürmekte olan taşıt geçmemiş yolda bir taraftan diğerine metrelerce uzayan devasa bir çukur belirdi.

Cipimin önünde bir canavar duruyordu. Varlığı konusunda beni daha önce uyarmışlardı ama hiç kimse, mesafenin hangi bölümünde yolcuları yutmak için açıldığından bahsetmemişti tabii. Zayıf küfürler arasında -küfürler belirli bir insana ulaşamadıklarında gücünü yitirir hep- birinin sol tarafa iki büyük kalas parçası yerleştirmiş olduğunu fark ettim. Bu ilkel köprünün cipin ve benim ağırlığımı taşıyıp taşımayacağını düşündüm. Bir süre cebelleştikten sonra aracı yönelttim ve can çekişen tahtaların hırıltısı üzerinden yavaşça geçtim. Bu lanetli çukura Yako[3] Yarığı dendiğini başka bir gün öğrendiysem de neden böyle anıldığını hiç kimse asla söyleyemedi.

Daha sonra sokaklara, caddelere, bulvarlara, atından inen gerçeküstü bir kahramanın olduğu küçük meydana girdim. Uzun boylu ve gri, kurşundan bir redingot kuşanmış, bir asma yaprağında sallanan kocaman üzüm salkımını iki eliyle sabırla tutarak orada dikiliyordu.

3. Yako: Afrika Gri Papağanı. (ç.n.)

Metal kepenklerin çekilerek farklı türde dükkânları yasakladığı, çok sayıda genç okaliptüsü olan ıssız bir şehir tasarımının büyük maketi gibiydi.

Ardından yazgılar ve geçmişler dağıtmaya koyuldum.

Hiçbir kepenk, hiçbir kapalı kapı aklıma bir doktorun varlığını ya da geçici yokluğunu getirmeme yardımcı olmadı. Beyaz bir önlük, ortodontinin bile değiştiremeyeceği parlak bir hoş geldiniz gülümsemesi. Ve Eufrasia'yı hâlâ kaybediyordum. Hiçbir yerde, kapatılan hiçbir kapıda, hiçbir sürüklenen metal gürültüsünde belirmemiş olan, onu görene dek. Benim Denizcilik Müzesi'ne bağışlamak zorunda hissedeceğimi düşündüğüm girişin tam yanındaydı. Cipin ve sürücüsünün sessizliği ihlâlini hayretle izliyordu.

Aramızda elli metre kadar mesafe vardı. Bir tulum giyiyordu, uzun boylu, güçlü kuvvetliydi ve yeni tıraş olmuştu.

Gülümseyip, şiddetli güverte üzerinde dengesini korumaya çalışarak yaklaşana dek birbirimize baktık. Hayır, aklın alabileceği türden bir deniz değildi bu. Adımlarındaki ihtiyat, önceki gece bir başına çektiği alkol ziyafetinin meyvesiydi.

Şefkatle gülümsüyordu.

"Antonio, hizmetinizdeyim," dedi. Ona kendimi tanıttım ve fazla sıkmadan el sıkıştık. "Nereden geliyorsunuz, dostum," diye sordu şüpheyle.

Niçin onu yanıtlamak için herhangi bir yere ait olabilecek sempatik bir aksan uydurdum bilmiyorum.

"Şu aşağıdan, nehirden geliyorum ve can havliyle mücadele eder halde bıraktığım ama endişelenmeden edemediğim bir kadın için doktor ya da ebe bulmaya çalışıyorum."

"Nehirden demek," anlıyordu adam, sürüklemiş olduğu, daha önce görmediğimi sandığım büyük valizi ayağıyla uzaklaştırdı. "Biliyorum, biliyordum, Tanrı'ya şükürler olsun ki bilmeyi bıraktım ve her şey düzeldiği zaman unutabildim."

"Orada bulundunuz mu," diye sordum. "Ne zaman, hangi vakit?"

"Çok önceleri, talihsiz zamanlardı. Siz de bilirsiniz, kötü şans günahsız bedeni kaplayan bir kabuk gibidir, böyle derdi bir dostum, bazen dökülüyorsa da Tanrı veya kader böyle istediği içindir."

"Sizi çok iyi anlıyorum. Ama Santa Maria'da neden hiç kimse kalmadı bilmek isterdim."

"Doğrusu," dedi gülerek, "ben kalıyorum. Ama gidiyorum da. Nasıl oldu da sizi uyarmadılar? Mademki şu talihsiz durum için yardım arıyorsunuz..."

"Bana söylemediler ya da belki bilmiyorlardı. İş arkadaşlarım Amerikalıdır. Yerel tatil günlerini nereden bilsinler."

"Kusura bakmayın ama, bana öle geliyor ki siz de bir o kadar Amerikalısınız. Size tahminimi söyleyeyim. Bir Che'siniz siz."

"Doğru. Ama doğulu bir Che'yim."

"Ah, affedersiniz. Portenyolularla[4] karıştırıyordum onları, başımızı bir o kadar yaktıklarından. Sevgiler."

Ve Eufrasia kanıyordu.

Endişeden kurtulduğum anda durumun aciliyetinde ısrar ettim.

"Her şeyi iki kelimeyle açıklayayım size. Perşembe günündeyiz ve siz, adını şehrin koruyucu azizinden alan San Cono'ya düştünüz. Her şehirde bir tane vardır. Biz burada onu köprü olarak anarız. Bilmem beni anlıyor musunuz. Bir düşünelim. Perşembe San Cono, cuma sallantıda, cumartesi ve pazar günü çalışılmaz. Zenginler pazartesi günleri arabalarıyla gezilerinden dönmeye başlar. Gidip gelirken anayolda ölmemiş olanları. Köprü değilse bile San Cono, her yıl daha fazla Hıristiyan'ın canını alır. Kadın mı çocuk mu hiç de umursamaz. İstatistiklerde var bu, onlar yalan söylemez. Aksine bizim San Conomuz, yani bizler demek istiyorum size, biz zavallılar, bunu bir miktar para beklentisi olarak algılamak zorundayız. Çoğu zaman bozukluk olarak. Biz, karım ve ben, tükenme tarihi olan şeyler satacağız; yiyecekler, buzlu olmasa da soğuk içecekler. Başka birkaç tanıdık da bit pazarında, Yaro veya Rastro fuarlarında dağıtıyorlar, artık kaderlerinde ne varsa."

"Anlıyorum. Ama ben şu kadın için..."

"Evet, bayım. Bense yalnızca oyalayıp geciktiriyorum sizi. Fakat sizi neyden alıkoyuyorum? Onu yanınızda getirmedinizse bu mümkün olmadığından olacak.

4. Genel olarak İspanya veya Amerika ülkelerinden ve bu ülkelerin liman şehirlerinden olan kişileri, özel olarak ise Buenos Aireslileri tanımlamak için kullanılan ifade. (ç.n.)

Hastane için de San Cono doğru yer. Sadece acil vakaları tutuyorlar ama kimse sizi oradan nehrin oluşturduğu yarığa kadar koşturmaz. Tanıdığım bir ebe yok. Keza hemşire de. Aklıma bir şey geliyor ama garanti vermiyorum. Bize bir tek Doktor Diaz Grey kalıyor ama neler olabileceğini düşünemiyorum. Bana göre, o evin gizemli bir tarafı var. Pekâlâ. Varmak sizin için kolay olacak."

"Diaz mı dediniz?"

"Evet, parası için kadınlarla evlenen doktor. Bakın: Soldan ilk sağa dönün ve benzinliği gördüğünüzde, varmadan önce bir blok olacak, okaliptüs dağına kadar sola kıvrılın, orada nehri göreceksiniz, merhumun ardından çatlak ihtiyarı zengin yapan payandalı kaba ev işte tam orada. Bir kaybınız olmaz. Açılana kadar kapıyı çalın, o insanlar bir ay çalışır öbür ay çalışmazlar. İyi insanlardır, hor görmezler; yine de biraz tuhaftırlar, bayım."

Ona birkaç defa teşekkür edip dediğini yaptım. Gitmemi salık verdiği labirent boyunca, iz bırakan ağır botlarımla yürüdüm ve nihayet Doktor Diaz Grey'in ailesiyle ve hizmetkârlarıyla kaldığı tuhaf evle karşı karşıya kaldım.

Aramızda birkaç metre vardı. Yürümeye başladığımdaysa sol tarafımda bir kalabalığın gürültüsü ve şarkılarla müziğin eşlik ettiği bir topuk dansının sesi, dikkatimi dağıtarak beni kendisine çekti.

Kilise tarafından meydana kadar ulaşan baladın, bir mırıltı gibi başladığını duydum önce. Daha sonra gölgeleri ve birdenbire büyük mumların parıltısını gördüm. Ayin alayının başını -belki de gürültülü geçit töreninin

diğer elemanları kadar şişman olan- beyazlara bürünmüş ve gövdesi altın yüklü bir rahip çekiyor, ne taşıdığı ne de destek olduğu bir haçla önden gidiyordu; yüksek ihtimalle zangoç onu çam çıtalarla çivilemişti. Böylelikle onu ve tahta parçalarının birleştiği yere oturtulmuş kalın mumunu yükseltmekten başka bir şey yapmıyordu; alaya ve ilahiye öncülük eden rahibin eş zamanlı yürüyüşünden mumun alevi titriyordu.

Efendi Brausen
Aşkının yardımıyla
Yağmuru yağdır
Ve uyandır Güneş'i.

Birkaç defa, "Aşkımın yardımıyla" dediğini duyar gibi oldum. Daha sonra şiirin ihtişamı koro halde yankılandığı sırada, acımasız küstahlığın temsilcileri, zenginler, toprak sahipleri, işçilerin canına okuyan, ülkenin yaşayan güçleri diye anılanlar ya da kendilerini böyle adlandıranlar, parlak ayakkabılarıyla toprağa adım attılar. Onları da diğer her şeyi olduğu gibi görmezden geliyorlardı çünkü açgözlülükten yapılmış beşiklerde doğmuşlardı; tahıl, inek ve yün fiyatlarına yabancıydı hepsi. Doğuştan vinten[5] için çabalayanın, bir gümüş sikkeye asla kavuşamayışını umursamıyorlardı. Doğuştan il olanın asla ülke olamayışını umursamıyorlardı. Ve kendileri tarafından hayvanlaştırılan insanlardan, kirli artıklardan, yaşlı terden, o dilenircesine durmadan tekrar

5. Vinten: Bir Peso'nun yüzde ikisi değerinde olan, Uruguay'ın eski para birimi. (ç.n.)

edilen yeminlerde tek kucak açan ve daima habersizce, acılarla beklentilerin sonunu çukurlarda bağrına basmak için bekleyen o topraktan ve üzerinde sürüklenen çarıklardan habersizlerdi. Gecenin artan sıcaklığına, gereksiz yere, katkı sağlayan, titrek alevli büyük mumların taşıyıcılarıydı onlar.

Ardından, aptallık yoğunlaşarak kilisenin içinde korkunç bir patlamaya sebep oldu. Tek kelime etmeyip gülmeksizin alay etmek için yalnızca artık suyu çıkmış olan Sodom ve Gomora isimlerini seçebildim. Demokrasi uygulamasında, Sodom halkının talep ettiği kadınsı güzellikteki çekici delikanlı meleklerden bahsedilmemişti. Oysa süslerle bezeli rahip, Santa Maria denen şehri, bölgeyi, vilayeti, ülke veya krallığı boğan iğrenç sıcağın önceden sezdirdiği ateş yağmurunu elbette hatırlıyordu. Ve onu korkuyla dinleyen, hasatta üstü başı mahvolmuş pis zavallılara suçun onlarda olduğunu, susuzluğun veya kuraklığın, merhameti sonsuz olan Efendimiz tarafından, onların pis ve korkunç günahlarının bir cezası olarak dayatılmış olduğunu haykırdı. Toprak köleleriydi onlar; asla adamları arzulamamış olan adamlar, asla kadınları arzulamayacak kadar karınları aç olan, yalnızca bacaklarını açıp çocuklar doğurarak kutsal çoğalma emrini yerine getirmeyi bilen kadınlar: Neredeyse istisnasız olarak, ara sıra kabul edildikleri Mariano-İsviçre Hastanesi'nin kuvözüne varamadan ölmek gibi tuhaf bir alışkanlığı olan bebekler doğuran kadınlar.

Bu korkunç günahlar belki de eczacılar, öğretmenler, belediye başkanları, toprak sahipleri, kabile reisleri tarafından işlenmiş olurdu. Belki de çok sayıdaki genelev

odalarında gizli buluşmalar el verdiği ölçüde iyi giyimli ve iyi beslenmiş alt tabakadan birileri tarafından ya da bu iyi giyimli, boyanıp renklenmiş fahişeler, iyi içkiler içirilip onların deyişiyle eğlenceler düzenlemek için, başkentten getirilip orada buluşularak işlenirdi.

Fakat işin aslı, resmî geçidin ve rahibin hiddetli kâhinliğinin ardından gökyüzü bulutlanmaya başladı ve gök gürlemelerinin yaklaşan sesi duyuldu. Günün turuncu, koyu sarı renkteki son ışığının öldüğü dar sokağın bitişiğinden, mastürbasyon yaparak kilisede gizli bir yer arayan rahip cübbeli bir çift geçti.

Hemen ardından şiddetli, iri damlalı, görkemli bir yaz fırtınası başladı; sonsuza dek gökyüzünü mesken tutmuş gibi, gürültülü ve yorulmak bilmez.

Evle karşı karşıya gelmek üzereydim. Dikdörtgen biçimli, beyaz ve bir ayakkabı kutusu kadar zarafetten yoksundu, on dört sütunla destekleniyordu. O anda gümüş iplikli, aralıklı bir yağmur çiselemeye başladı. Yürürken yağmurun ensemi yaladığını hissettim, doktorun evine ulaşmıştım. Bana bir zamanlar bahçede mermer heykeller olduğunu söylemişlerdi; ancak dümdüz ve bakımsızdı. Birbirine geçmiş JP harfli, demirden, büyük siyah kapıyı ittim.

Çocuksu bir cesaretle meydan okuyan bir tentenin altında sudan biraz olsun korunsam da çoktan ıslanmış olan tulumumun içinde ezilmiş ve maviye dönmüş halde, düşman gibi duran kapının karşısında dikilip öfkeyle ve kaba bir şekilde kapının ziline bastım. Yalnızdım ve titriyordum, üzerine karanlık çöken manzara da yağmu-

run yoğun iplikleri ardında hafif sallantılı ve ıssız görünüyordu.

Sonunda telâşlı bir el, kapıyı duvara çarparak açtı. Üzerinde bir petrol şirketinin solmuş yazısı olan şapkamı çıkararak çok uzun ve sıska, fazlasıyla sarışın, güzel dişlerini temiz tutmayı başarmış bir kadınla karşı karşıya kaldım; omzumun üzerinden uzakta kalmış manzaranın gölgesine bakıyordu sessizce. Işıltılı gözlerinde çocukluk kalıntıları vardı -çok öfkeli, kafa tutan, hemen ardından pişmanlık duyan bir ışık-, yassı göğsüme, erkek gömleğime ve boynumu saran fiyonga biraz bakmak için kısılıyordu; uzun bacaklarla ve genç bir oğlanınki gibi idare eder nitelikte, binici pantolonunun içinde rahat bir popoyla inandırıcı bir kopya. Üst dişleri uzun ve çıkıktı, gölgeli ve dikkatli bir yüzü vardı.

Daima gülümsemeyerek, bir anlama oturtulamayan bağlantısız cümlelerle konuştu:

"Bu tatsız gecelerde doğrusu yalnız oluruz ve asla tarlaya yağmayan her yağmur, bizim sigortalarımızı attırır sonra doktor babam sinirlenir üstelik lambaların iğrenç kokusuna katlanarak bir oraya bir buraya gitmek gerekir şimdi de ben sormaya giderken içeri girip kurumalısınız."

Çocuksu bir kahkaha attı ve kapıyı duvara kadar açık bırakarak evin sıcaklığına doğru gitti.

Arkasından, terk edilmiş ve kuşku dolu halde, adımlarının gürültüsünü takip ettim. Hoş bir deri kokusu duyulan koridoru geçtim ve yanlarında koyu renkli perdelerin asılı olduğu kemerli bir geçitte durdum. Daha ilerde, iç tarafta, aydınlık ve sıcak büyük bir oda vardı.

Kadın, yeşil örtülü büyük masanın yanına oturup rahatlamıştı ve görünür bir hedef olmadan, bu sefer daha gergin bir ağızla, uysallıkla gülümsemeyi sürdürüyordu.

Nehir manzaralı geniş bir pencerenin kavisli camının önünde, beyaz gömlekli bir adam dikilmiş, hareketsiz ve arkası dönük, dışarıya doğru bakıyordu.

Sessizlikten ve hareketsizlikten gerilmiş halde iki kez öksürdüm ve gömlekli adam arkasına döndü. Sıskaydı, sarı saçları seyrekçeydi, yaşlanmaktan ve bıkkınlıktan ağzının kıvrımları yıpranmıştı. Başını öne eğerek selam verdi ve ardından, kendi kendine konuşurcasına, şöyle dedi:

"Kapı. Donacağız."

Kadın kalktı ve kapıya varıp, onu yeniden şiddetli bir darbeyle kapamak için gerekli metreleri kayıtsızlıkla kat etti. Sonra kapıyı sürgüleyip zincirleri taktı.

Adam, büsbütün kızgın bir tonla tekrar konuşmaya başladı:

"Sizi beklemiyordum." Gür sesinde büyük bir yorgunluk vardı. "Doğrusu hiç kimseyi beklemiyordum. Ara sıra polis merkezinden bir maymunun geldiği olur evet. Ama bunu hiçbir zaman bana sezdirmezler. Bana bir iyilik yapın, şuraya sandalyeye oturun. Çalıştıracağım ısıtıcının yanına. Bir de sabah havasız kaldığımızı düşünmüştük. Çok sıcaktı, pencere açık olsa da.

Kadın, yine sessizleşmişti ve gülümsemesi kaybolmuştu; artık bir işe yaramayan camlarla perdelerin ondan ayırdığı, dışarda sona ermekte olan geceye bakıyordu. Birden ben fark etmeden gitmiş olduğunu anladım.

"Beklenmedik fakat tahmin edilen bir ziyaret, sizinki," dedi doktor. "Daha kaç kere bir aptalın -yeni bir şeymiş gibi- önlem almak tedaviden yeğdir dediğini duyacağım kim bilir. Ona Sina Dağı'nın sırrını henüz anlatmışlar gibi söyleyecek bunu üstelik. Söz konusu olan benim karım, benim hastam. İlgileniyorum onunla; küçük bir kız olduğu zamanlardan beri korumak istedim onu. Belki de konuya dönmeliyim. Şimdi bu eve neden geldiğinizi söylemenizi rica ediyorum sizden. Artık gerçek bir doktor bile değilim. Açık konuşmak gerekirse bana ait olduğunu söyleyemeyeceğim, yüklü miktarda param var. Yalnızca meraktan ötürü adli tıpçılık oynuyorum. Kötü, sapıkça bir şey belki. Yine de sabahları sıklıkla hastaneye gidiyorum. Halefim, Rius, hastaları ve hastalıkları bana danışıyor. Çok şey bildiğimi düşünüyor. İşin doğrusu ikimiz de pek az şey biliyoruz. Tıp, ölümü ertelemek için bir tür yöntemden fazlası değil. Ah, affedersiniz."

Yazı masasını dolaşarak kalktı ve kadının çıkmış olduğu kapının yanından, bağırırcasına seslendi:

"Kızım. Şarap kasasıyla bardakların yanındaki. Sabırlı ve uslu ol; az kaldı."

Sandalyesine ya da koltuğuna geri döndü, sigara dolu bir paketi açtı ve sabırsızlanan, bastırdığım öfkeme doğru uzattı.

"Tekrar affedersiniz," dedi gülümseyerek, "şimdi sigara içelim ve siz konuşun ben dinleyeyim, zira benim kaderim budur; üstelik yalnızca kelimeler değildir dinlediğim."

"Hepsi çok ilginç. Ayrıca minnettarım," diyerek alay

ettim, "ama ben bir kadını kurtarma ümidiyle geldim. Bu kadar aksilikle, çoktan bez karyolanın pisliği üzerinde ölmüş olmalı zavallı."

"Biliyorum onları. Çimle doldurulmuş çuval torbalar. Bir anım var. Size sonra anlatayım. Hastalık?"

"Basit. Doğum yapıyordu ve doğuramadı. Sadece pislik ve kan."

"Evet, her doğumun şiiri budur. Beyaz mı, Kızılderili mi, melez mi?"

"Ben melez derim. Teni oldukça siyahi fakat yüzünün, kemiklerinin biçimi değil. Üstelik dinleyin, doktor; beyaz ve sarışın bir kızı var."

"İlginç. Irkçılığı aklından geçirmemiş İsviçreli bir Alman. Acil bir vaka. Göz yumulabilir."

"Olabilir. Kalıtım yasaları da kadının aşk hayatı da beni ilgilendirmiyor. Size ne yapacağımızı, ne yapmayı düşündüğünüzü soruyorum."

Doktor bir sigara yaktı ve ateşi uzattı.

"Teşekkürler, sigara içmiyorum," nedenini bilmeden ona yalan söyledim.

"Tebrik ederim. Bense hiçbir şey yapmayacağım. Dinleyin. Beni değil penceredeki taşlı suyun gürültüsünü. Su altında kalmış olan Genser Boğazı'nı gözünüzün önüne getirin. Oradan ne bir cip geçer ne de bir tank. Bu birincisi. Ayrıca, bu yerliler ineklerden ve kısraklardan daha iyidirler. Onlar için loğusalık humması yoktur çünkü nasıl telaffuz edildiğini bilmezler. O ölüm tehdidinin adını duyarlarsa yeni belediye başkanının adı olmalı diye düşünürler -onları her yıl Gotlar'ın askerleri

tayin eder-. Sıra kendilerine geldiğindeyse veda etmek ve düzenli bir gelirle geçinmek için yeterli miktarı çalmak zorundadırlar. Görüyorsunuz: Burada kıyı ve sınırlar var, kaçakçılıksa bir seçenek."

"Doğru, benim için yeni bir şey değil bu. Kasabalıların çoğunun kaçakçılıktan geçindiğini söylemişlerdi. Doğrudan doğruya demek istiyorum ya da bunun bir sonucu olarak."

"Bu büyük ölçüde doğru ve beni çok eğlendiriyor. Ama, *please*, kasaba demeyin. Bir başkasının dediği gibi, kasaba bozuntusu hiç demeyin. Santa Maria yeterli ve *please* dedim çünkü sanıyorum ki bir Amerikalısınız."

"Ah, hayır. Şirket, öyle olabilir. Çokuluslulardan birinin meyvesi olmalı. İş arkadaşlarım, evet. O tuhaf isimli yerlerin birindenler. Beni güldürürler hep, bazen de isimleri tekrar edip dalga geçerim ama onlar rahatsız olmayıp karşılık verirler bana: Oklahoma City, Idaho."

"Anlıyorum ve katılıyorum size. Ancak ben susuyorum. Üstelik, konuşacak bir kimsem de yok. Unutmayın ki Santa Maria bugün, İsviçreli Almanlar Kolonisi'nin bir kolonisi gibi. Buraya Yaratılış'la birlikte gelmişler."

Ardından, üzerinde bir Bakire Meryem şişesiyle iki bardak olan bir tepsiyi dengede tutmaya çalışan, nerden çıktığı belli olmayan kahkahalarla kıvranan sıska ve uzun kadın, konuşmayı bir kez daha böldü. Tepsiyi yaygara yapmadan, kasıtlı ve küstahça bir incelikle, kaydırarak yazı masasının üzerine bıraktı. Bir kez daha gözden kayboldu. Doktor şişeyi açtı, iki bardağı da ağzına kadar doldurdu ve şöyle dedi:

"Sizin böyle tercih ettiğinizi çoktan beri biliyorum. Kuru, burada dedikleri gibi. Chamame'de görmüştüm sizi. Oraya her ay sıklıkla yolunuz düşüyor, postane dedikleri o enkaz yerinden banka dedikleri diğerine gidip çek topluyorsunuz. Düzenli bir menstrüasyon gibi; korkusuz, gecikmesiz. Chamame'deyse, ara sıra bir fahişeyi kaldırıyorsunuz. Yirmi sekiz günde bir. Genç ve güçlüsünüz. Affedin ama, bana az görünüyor."

"Yalnızca ciro, yalnızca fahişeler de değil. Gazeteler, dergiler, plaklar da geliyor."

Bardağımın boş olduğunu gördü ve doldurup ikram etmek için şişeye eliyle vurdu. Ardından, kişisel ve eşsiz sarhoşluğumun mutluluk verici ya da tiksindirici sınırını geçmem için ne kadar miktarın gerekeceğini hesaplayarak, soğukkanlılıkla ve dikkatle beni izledi.

"Kendiniz doldurun. Bana da size olduğu kadar ücretsiz."

"Teşekkürler."

Artık bardağımı doldurmak için bir davet beklemedim. Etiketi yakından inceleyince tat doğrulandı; evet, İskoçya ve on iki yıllık. Bu yudum beni daha da hüzünlendirdi, bulanık ve eski hatıraların hücumuna karşı daha da savunmasız hale getirdi.

"Siz yukardakiler, ızgarada pişmiş et de yemezsiniz, bayağı kaçar. Sizler barbeküde pişmiş et yersiniz."

"Hayır, doktor, öyle değil. Zenci Eufrasia'nın kafasına ne eserse onu yeriz. Çoğu günler bahtımıza sebzeli et yahnisi düşer, tasarruf etmek için de değil. Ödemeyi dolar olarak alıyoruz, size daha önce söyledim mi bilmi-

yorum. Bir yandan, bizi terk edeceğinden korkuyoruz. Doğumdan bahsediyorum."

"Angelica Ines!" diye seslendi doktor, isim bir emirmiş gibi. Kadın korkmuş bir köpek gibi geriledi.

"Gece oldu, babacığım. Geç oldu, vakit geldi. Benim için vitrini açmanın zamanı geldi. Öyle değil mi? İyi yürekli sevgilim benim."

Sessizce bekliyordu, gözleriyle, kasıklarının önünde kavuşmuş hareketsiz elleriyle yalvarıyordu.

"Beklemek gerek, o sırada da iyice karnımızı iyice doyurmak. Adının hâlâ Carr olduğunu söyleyen bu beyefendiyle konuşacak çok şeyim var; kendisi bizim davetlimiz."

Gözyaşları kıvrılarak ağzının kenarlarına kadar inen kadın, sızlanmadan boyun eğdi ve beni işaret edip, "Ama sizin için gerekmiyor," diyerek öfkeli kız çocuğu çenesi havada, dünyaya ve onun yüklerine meydan okuyarak, yapmacık bir yavaşlıkla çalışma odasını terk etti.

Doktor çok kibar bir şekilde, bana bakmadan konuşurken yalnızdık:

"Pekâlâ. Demek adınız Carr. Gelişinizden profesör haberdar etmişti beni. Ama mühendisler kıyıdan ayrılana dek iletişime geçmeyeceğimizi kararlaştırmıştık."

Bir yudum içtim ve belki de viskinin yüzünden, sormaya cesaret ettim.

"Profesörün arkasında kim var? Belki de Alman, Fransız ya da yanki Yahudileridir. Can düşmanlarından kaçmayı başaranların evlatlarındandır sanıyorum. Artık dünyayı pek umursamıyorum. Yine de ara sıra bana ge-

len gazeteleri okuyorum. Ve sizi temin ederim ki doktor, iyiyle kötüyü ayırt edemiyorum."

"İnsanın zalimliğini tartarak bir hükme varamazsınız. Tarihin istemeden meydana getirdiği olaylara şahit olmuş veya onları biliyor olmalısınız. Fakat ben, açıkçası bunu yapmıyorum. Hiç kimsenin burnu boktan çıkmıyor. Saygı duyulur bir mevki bu düşünüldüğünde. Kimi zaman dehşet verici olan farklılıkların dünyasında, bu durum bizi birazcık birleştiriyor. Siz teknisyenleri ve açlığını koka yapraklarıyla yatıştıran, ezilen yerli işçileri."

O esnada uzun ve sıska kadın, bir palyaço ya da sihirbaz önlüğüyle geri döndü. Şüphe uyandıran bir dengeyle iki silindirik teneke kutu taşıyordu ve gürültüyle masaya yıkılmaları için öne eğildi. Ardından, ifadesiz bir yüzle çok eski bir blues şarkısını ıslık çalarak, büyük önlüğün şaşırtıcı ceplerinden tabaklar, peçeteler ve konserve açacakları çıkardı.

"Neredeyse hazır, beyefendiler. Tenekelerden biri, başlı başına botulizm[6] sebebi. Rus ruleti. Tahmin edin."

Geriye iki adım attı, vücudunu az daha ikiye katlayan bir reverans yaptı ve sırtını dönerek ortadan kayboldu.

Doktor, kadının gösterisine alaycı bir gülümsemeyle karşılık vererek teşekkür etti. Duvara sabitlenmiş büyük denizci saatine ve kol saatinin gösterdiği zamana baktı. Yerinden kalkmadan kimsenin olmadığı kapıya bağırdı.

"Biraz daha var canım."

Ağır ağır, itirazsız kabul edilmiş bir görevi yerine getiriyor, kutuları açıyordu. Ara sıra canı yanıyor ve yaralı

6. Botulizm: Etkileri çok ağır ve ölümcül olabilen bir tür gıda zehirlenmesi. (ç.n.)

parmağından akan iki üç damla kanı emiyordu.

Parmak darbeleriyle teneke kutulardan ayrılan yiyecek parçaları tabaklara düşüyordu. Bir yandan yemeğini çiğnerken diğer yandan deniz lezzetleriyle, toprak mahsullerini ayırmaya ya da birbirine katmaya çalışıyordu.

Açlıktan kıvranır halde, bir zamanlar Santa Maria'dan çok uzakta yediğim o lezzetli yemekleri hatırlayarak, önümdekileri mideye indirmemek için kendimi zor tutuyordum.

O sırada telefonun yuvarlak ve sarı gözü açıldı. Doktor ahizeyi kaldırıp yalnızca şöyle dedi: "Tamam, bitti."

Haylazca gülümseyerek büyük camlara doğru gitti ve belki de fırtınanın etkisinden kurtulmakta olan geceyi, kalınca bir perdenin karalığıyla kapamak için bir halatı çekti.

Doktor Diaz yazı masasına döndü ve açıklamaksızın anlattı:

"Böyledir, ama her gece değil. Kılavuz olsun diye ışık isterler, sonra da yük indirmek için karanlık, daima sessizce. Ve daima öderler. Her defasında iskelenin tahtaları arasına gizlenmiş birkaç şişe ya da yine İngiliz menşeli şeker kutuları keşfederiz,

"Peki ya polis..."

"Telâşlanma, dostum. Parayı herkesten önce onlar alır."

Bir çocuk şarkısı bir süredir bizi bölüyor, bir arı gibi rahatsız ediyordu. Ses monoton bir biçimde durmadan tizleşiyor, yeniden tırmanmak için kendi aptallığından kuvvet alıyordu.

Bir şey buldum kendime
Söyleyeceğim bunu beş kere
Ve çıkmazsa sahibi ortaya
Kalacağım onunla birlikte

"Palavra," dedi doktor şefkatle gülerek. "Hiçbir şey bulmuş olamaz. Eski bir oyundur bu ve nasıl bittiğini bilirim, daha doğrusu nasıl bitmesini istediğini." Katılmak için ayağa kalktı.

"Senden bir şey isteyeceğim, sakıncası yoksa."

"Ben mi, yapabilirsem..."

"Teşekkür ederim."

Balkonun ya da pencerenin karalığına çok az uzaklıktaki cam vitrine gitti. Pantolonunun arka cebinden görünen bir anahtar destesini çıkardı. Canı sıkılarak gözünün önündeki anahtarların fazlalığına ve birbirinden farklı boyutuna baktı. Küçücüklerdi, diğer büyük olanlarınsa bir işe yarayıp yaramayacağı belirsizdi.

Bir kez daha -çok hafif bir toprak katmanıyla kaplıymış gibi hayli derinden gelerek yükselip- öyle çok tekrar ediyordu ki, çocuklaşmaktan ötürü bir aptala dönüyordu.

Bir şey buldum kendime
Söyleyeceğim bunu beş kere
Ve çıkmazsa sahibi ortaya
Kalacağım onunla birlikte

Diaz Grey, başını sağa sola oynatarak gülümseyerek,

"Eski bir oyundur bu," diye tekrar etti. "Hiçbir şey

bulmadı çünkü her şey burada, vitrinde. Yine de şimdi sizden şu iyiliği rica ediyorum. Viskinizi bitirip aşağı inerek ne bulduğunu ona sorun. Bir zararı yok."

Bardağı kaldırıp içmeyerek, çenemi kapamakla babacan gülüşünü koruyan alaycı ve sıska suratına küfür etme arasında tereddütte kaldım.

"Hayır," dedi Diaz Grey, "ne pezevengim ne de boynuzlu. Dünyaya, adamlara, kadınlara, onları doğuran o fena halde orospu annelerine buyruk vermeyeli yıllar oldu. Yatakta karım olması için çabalayıp evleneli, uzun zaman oldu. Onun, Amerikalı'nın, korkusu vardı. Ona tecavüz etmek zorunda kalmış olabilirim, aylarca okşayıp sakındıktan sonra üstelik. Bir yaz günü, birdenbire gelip bana kendini sundu. Ona saldırmadan, yumuşaklıkla sahip oldum; yavaşça, sabırla. Katı bir babayla yaramaz kızı olduğumuza inandırdım onu. Size tamamıyla ensest bir yaşam sürdürdüğümüzü söylemekten çekinmiyorum. Çok da mutluyuz. Mastürbasyon yapmaya devam ettiğinden şüpheleniyorum çünkü görmezden geldiğim rüyaları oluyor, onu elde etmeye çalışan hayali bir erkeğe karşı savunma var. Hem fazlasıyla endişeli olan, hem de bu yaptığımıza çok önem vermeyen benden başkası değil. Hâlâ çarpık bacaklı ve sessiz, huzurlu, korkunun gölgelerinden uzak, iyilikle ve hınzırlıkla gülen biricik kızının babacığı olan, ben.

"Gidin, lütfen. Bir tür terapi bu. İki üç senedir onu kendinden korumaya çalışıyorum. Ölmeden önce iyileştireceğim onu."

"İyi ama ben ne..."

"İnsanlara karşı duyduğu dehşetten onu kurtarabilirsiniz. Vakit harcayıp kaybetmiş sayılsanız dahi onun iyileşmesini istiyorum. Vahşi bir hayvan gibi. Aşağı inip konuşun onunla. İlgisizce, onu fazla ciddiye almadan."

Ben inmeden kadın yukarı çıkmıştı ve artık kapıya en yakın masanın köşesinde oturuyordu, ağzını açarak sessizce nefes alıyordu, gözleri kör gibiydi. Doktor geriye dönerken gülümsedi; loş ışıkta önlüğü katılaşarak mermere dönmüş gibiydi.

"Affedersiniz," dedi. "Sizi rahatsız etmek istememiştim. Bana mantıklı gelmişti."

"Araba," diye mırıldandı kadın hareket etmeden. "Arabayla gelmiş olmalısınız."

"Su gözümüzü korkutmaz bizim," dedim neredeyse küstahça, üstüne basa basa. "Geldim çünkü zavallı bir kadın ölmek üzere. Belki de çoktan öldü, bu kadar vakit kaybının üzerine. Benim gibi sıradan bir ciple geldim." Doktor koltuğuna, abartılı masaya geri döndü ve yumuşak bir sesle şöyle dedi:

"Çığlıkları sevmem. Bir köpek gibi inliyor olsa bile onu diriltemem."

Kaderi kabullenerek dimdik durdum ve yolculuk boyunca, tam olarak kavrayamadığım resmigeçidi seyrederken ve on dört sütunla yükseltilmiş tuhaf göl evinin sahibiyle görüşürken, onu devamlı beslemiş olan dürtüyle beraber, öfkemin uçup gitmesine izin verdim. Gözlerimi, bir destek bulma umuduyla, masanın köşesinde oturan kadına doğru çevirdim. Bana karşılık veren gözler yoktu; iki tutam sarı saç arasında ezilmiş gibi gö-

rünen sıska yüzü, irileşen gözlerinin etrafındaki deriyi titreten ve ağzını büken ifadelerle sallanıyordu.

Doktor ona baktı ve sanki birdenbire yapayalnız kaldılar; kadın ve o, arada yağmur veya fırtına, küçük limandaki römorkörlerin boğuk feryadına eklenen endişeli titremeleri, hiçbir şey olmaksızın. Ardından gömlekli adam, gözlerini kadından ayırmadan, bulamadığı bir şeyi arayarak masaya vurdu ve yüzünü sert bir tavırla bana çevirerek asabiyetle, hızlıca anlatmaya koyuldu:

"Şimdi geri dönemezsiniz, ben de dönemem. Yolunuzun üzerindeki -Amerikalıların farklılıklarımızı göstermek için bize bıraktığı- Genser Boğazı sel altında kaldı. Bu gece onu boğulmadan geçebilecek bir tek araba yok. Lütfen gidip cipi garaja park edin ve ısınıp bir şeyler yemek için geri dönün."

Kadının sinirleri yatışıyor, sakinleşiyordu.

"Bana ver," diye yalvardı çocuksu bir sesle.

"Tabii," dedi doktor, "ama henüz değil."

Kadın kendini bırakıp yere kapandı ve yanaklarından öpmek için ona yaklaştı. Daha sonra omuzlarına koyu mavi bir yağmurluk aldı, bana onu takip etmemi emretmek için parmaklarını şıklattı ve koşarak çıkıp, garajın karaltıda açık halde, sabırla bekleyen ağzına doğru ıslanarak yürüdük.

"Arabanızı alın," dedi kadın garajın karaltısına girerken; sonra çatının ortasından uzayan bir halata asılı, sarı ve zayıf yanan ışığın prizini bulana dek bir duvarı yokladı.

Aracın homurtularını ve öksürüklerini bastırmayı

başardım ve onu garaja sokana dek yavaşça sürdüm. Ön tekerleklerinden biri eksik olan, çamur ve tozla kaplı halde, bir destek üzerinde duran uzun ve koyu renkli bir otomobilin yanında motoru kapattım.

Cipten indiğimde çağrıldığımı, kadının kalınlaşmış sesini işittim. Daha zayıf ve boyunun uzamış göründüğünü fark ettim, sırtıyla duvarı itiyordu. Yağmurluğunu yere attı, kendinde olmaksızın elbisesini yukarı çekti ve kollarını kaldırarak, garajın pürüzlü duvarında kendini çarmıha gerdi.

"Hadi," diye böğürdü. "Gelin ve dokunun bana Tanrı aşkına, çok istiyorum bunu. Dokunun bana. Daha fazla dayanamıyorum!" Özür dilercesine söylemişti bunu.

Gönülsüzce ve uyurgezer halde kadına yaklaşarak iki parmağımı saçlarına götürdüm. Çıkaracak bir giysisi yoktu. Ardından, içgüdüsel olarak, parmaklarımı ıslaklığa doğru götürdüm ve kadının istediğinin bu olup olmadığını bilmeden bir yukarı, bir aşağıya, derinlere gitmeye başladım. Evet, buydu. Gülünç halde ve utanç içinde, ne olduğunu tam olarak anlamaksızın elimi oynatmayı sürdürdüm, parmaklarım beceriksizce ve yorulmadan, inlemelerle ve yeni doğmuş bir kedinin hıçkırığıyla birlikte yavaşça gidip geldi, kadının boşaldığını ve kollarını bıraktığını hissedene kadar; uylukları artık çapraz halde, hâlâ duvara yaslı duran vücudu, zeminin yağlı lekelerine değmiyordu.

Kadın titreme ve inleyişlerle yavaşça doğruldu, gözleri beni tanıyana dek uyur haldeydi. Bense bitkin elimi cebime saklamış, arabaların olduğu yere dönmüştüm.

Kadın çekingen bir gülümsemeyle beni selamlar gibi göründü; birden bu gülüşü arsızlığa varacak kadar genişledi; suç ortağı olduğumuzu ve unutmamızı ima ediyordu.

"Gidelim," dedi, "bizi bekliyordur, ne kadar geç kaldık bilmiyorum bile artık." Işığı söndürürken bir an durup başını eğerek, "sevgilim" diye ekledi ve yeniden koşmaya başlayarak şiddetli, tropikal yağmurun altındaki geceye karıştı.

Doktor artık önlüksüzdü; mavi ve pahalı bir takım, beyaz bir gömlek ve şarap renginde bir kravat giydiği görülüyordu. Yenlerini kol düğmeleriyle tutturmuştu belki de. Ve yukarda zaman, garajdakinden daha hızlı akmış gibi görünüyordu, çünkü doktor henüz yıkanmış ve tıraş olmuştu; hayal edilebilecek her geçmişten arınmış halde, yazı masasının önündeki koltuğuna yepyeni biri gibi oturmuştu. Parlak bir tahta pabuçla ve desteden çıkardığı iskâmbil kâğıtlarıyla oynuyor, eğleniyordu. Kadın ortalıkta yoktu. Dolandırıcılık veya hüsran dolu büyük bir gece için hafifçe parfüm sürünmüş bir kumarbazın hazırlıklarını izliyor olabilirdim. Saatler, ara sıra kendisi gibi olamayan, anlamsız mevcut durumları bölen o tekdüze çölde, Santa Maria'da gerçekleşmesinin mümkün olmadığı bir rüyayla geçti.

Kadın içeri girdi, geniş pencerenin içindeki geceye yaklaşarak burnunu cama değdirdi. Daha sonra uzun vücudunu tuhaf bir tavırla bükerek çocuksu bir gülümsemeyle doktora yaklaşıp, onu çocukluk ve çaresizlik içinde boğdu. Sessiz dudaklarla ve bir kuşun gagalaması gibi, adamın yanağını birçok defa öptü, tersleme ve şid-

det içermeyen bir itiraz onu durdurana dek diliyle kulağını okşadı.

Veda etme zamanımın geldiğini düşünerek ayağa kalktım.

"Peki öyleyse," dedi doktor. "Amerikalılar birkaç aya kadar gidecekler sanıyorum. Sonrasında sizin göreviniz başlayacak. Bu süre içinde havanın keyfini çıkarın ve çalışarak kendinizi öldürmeyin. Size önceden haber vereceğim."

Alaycı bir gülümseme; sonra el sıkıştık.

Merdivenleri indim ve onu kapkara saçlı bir kadının yanında buldum. Sinirliydi, benim giysilerimse hâlâ ıslak.

Ağzını kocaman açtıysa da çığlık atamadı, diğer kadınla sırt sırta gelene kadar geriledi; kollarından biri yumruktan, tehditten, kötü bir sözden korunurcasına havadaydı.

"Defolun, dokunmayın bana. Sizi bir daha asla görmek istemiyorum. Hemen defolup gitmezseniz yukarı çıkıp babama garajda bana yaptığınız pisliği anlatırım."

Bu akıl almayan delilik okyanusunun önünde biraz dehşete kapılmış halde, bir an için hareketsiz kaldım. Kadının gözleri, kaskatı kesilmiş, öfke ve korkuyla parlıyordu. Bunun üzerine yalnızca "iki kaçık" diye düşündüm ve çıkış kapısına kadar dikkatlice yürüdüm.

Yağmur yoktu, incecik bir sis sokakların yeşilliği boyunca yukarı çıkıyordu ve uzaktaki kara bulutlar, sakince, yeni bir gün tehdidinin onları yaralamasına izin veriyorlardı.

Ben yokken Tom, Dick ve Harry'nin nehre doğru gerileyen, siyahımtırak tenli, sıska ve yarı çıplak işçi takımının çalışmasını gözlemeye dönmüş olduklarını biliyordum. Ustabaşı öfke dolu enerjisiyle, demirden bir çubuğu hayalet bir trenin rayının parçasına vururdu. Kibirli, yüzü gülen bir melezdi bu; Amerikalıların yaltakçısıydı ve açlıktan ölen kölelerine karşı acımasızdı.

Eufrasia'yı o yakıcı yalnızlık içinde hiç kimse görememişti. Yalnızca zihinlerinde canlandırabildiler, ilkin o bez karyolanın şaşırtıcı neminden kurtuluşunu, evin girişini süsleyen ağacın bir dalını elleriyle aranıp koparışını ve sonra, uyduruk baston üzerinde kendini riske atmadan yürüyüşünü. Göklerde büyüklenen fırtınayı beklerken diken diken olan çimlere basarak yürümüş olmalıydı. Yavaşça, bir yükselip bir alçalan çıkıntılar üzerinde adım adım, bacaklarını bir oyuncak bebeğin ritmiyle, tahta bacaklar gibi hareket ettirerek.

Suyun dere yatağı denen sınırına işte böyle gelmiş olacaktı. Sırtında bir giysi çantası taşıyordu. Orada suyu besleyen otlardan bazısını topladı, yaprakları seçip ayırdı ve iş göreceğinden emin olduğu iki avuç dolusu kadarını bulunca, Amerikalılar için yüzyıllar önce ölmüş olan bir dilde dualar mırıldanarak onları karıştırdı. Ormanın tanrılarıyla konuşmayı bırakmadan o bitkisel macunla şişkin karnını ovuşturdu. Daha sonra sürünerek akarsuyun kıyısına gitti ve sere serpe uzanmış, zaferinden emin bir şekilde, acı içinde bekledi.

Evin erkeklerinden birinin unutmuş olabileceği bir bıçağı ya da usturayı getirmeyi akıl edememişti. Yine de

orada, derenin bitişiğinde kenarları eskimiş bir bıçağınki gibi keskin, oval ve sert yaprakları olan çok sayıda yaba ağacı bulunuyordu.

Böylece üç sarışın genç adam, işten asık suratlarla döndükleri zaman ne Eufrasia'yı bulabildiler ne de bir yemek. Gece hızla akıp giderken, çaresizlikten ızgara domuz artıklarına ve konserve kutulara başvurup maden suyu içip çiğnemeye koyuldular. Öfkeyle Eufrasia'ya, yokluğuna söverek ve bir San Cono gününde çalışmanın karşılığında iki kat maaş, iki kat sefalet talep eden işçilere lanet okuyarak lambanın etrafındaki böcekleri eziyorlardı.

Günah çıkarma yemeğinin sonundaysa, anılarını ve vatan hasretlerini sırayla anlattıktan sonra kendilerine, yüksek sesle ve yanıt vermeksizin bana ne olmuş olabileceğini sordular. İthal sigaralarını içerlerken, içlerinden en çillisi İngilizce olarak şöyle dedi: *"I heard some of the darkies talking about going on strike. Yes I'm sure. Someone said strike. There must be a communist infiltration. I think we'd better advise the Enterprise."* [7]

"Ve CIA'yı."

"Ayrıca, ustabaşının dediğine göre, şu San Cono sadece zenginler için mucizeler yapıyor. Çünkü şehirde yağmur yağdırıyor ama burada, kırlarda, bir damla bile yok."

Eufrasia ben eve varamadan dönmüştü. Artık sahte bastonuna dayanmıyordu, sırtında asılı duran pis giysi

7. "Birkaç zencinin grev yapmakla ilgili konuştuklarını duydum. Evet, eminim. Biri grev dedi. Bir komünist sızıntısı olmalı. Şirketi haberdar etsek iyi olacak sanırım." (ç.n.)

yığınındaki koyu lekeler açıkça görülüyordu. Bacakları daima sepsert, çok yavaş yürüyordu ve masayla adamların yanından geçerken yalnızca, "affedersiniz," diyerek kendini karyolasına atmak için karanlığa daldı. Gözleri ızgaradaki ete dalıp yaşararak anlatması için -artık benim tarafımdan halledilecek olan- sonraki günün öğle yemeğini bekleyecektim:

"Ufacık bir erkekti ve su alıp götürdü onu. Yakalamaya çalıştıysam da dere beni alt etti. Ağlamayacağım, çünkü küçük melekler vaftiz edilmeseler bile cennete giderler. Bunu bana rahip söyledi."

20 Eylül

Tamamlanmış iş ve o tarihler için aşırı olan sıcaklık, bana erken kalkma alışkanlığını kazandırdı. Tepenin en uç noktasıyla beni ayıran yüzlerce metreyi -asla henüz bitmiş olmanın ötesine geçemeyen sarı otları çamurlu botlarla ezerek- kat ettim.

Dalgınlıkla gün doğumunu, sabahın duruluğunu, rüzgârın yüzüme dokunur gibi yapan belirsiz, daima sahte sokuluşunu izledim. İş gününün ilk Gitane'sini yaktım ve dereye, hiçbir halta yaramayan bir böceğe benzeyen, uzaktaki o tek gözlü kara lekeye baktım. Rahatlayarak, vicdan azabı duymadan burayı terk etmiş olan gölgeleri ve yüzleri anımsadım. Yardım etmiş gibi göründüğüm o genç mühendisler memleket ya da ev dedikleri o uzak şehirlere çoktan geri dönmüşlerdi. Baraj, göğüs kafesleri neredeyse görünen, açlıktan ölmekte olan, asla tam sarhoş olamayan, bağrılıp çağrılmaları ve gülünç aksanlı müstehcen aşağılanmaları tiksindirecek

biçimde sineye çeken Kızılderililer ve melezler tarafından inşa edilmişti. Böyle olmalıydı ve böyle de olmuştu.

Beyaz malikâneden Eufrasia'nın sesi duyuldu.

"Yemek hazır, Don Chon."

Bazen Don Chon diye çağırırdı beni, kimi zamansa patroncuk. Bazen de sarışın kız anılarımı kurcalamaya gelirdi. Hikâyeler anlatmamı isterdi, ben de birkaç bozukluk verip fevkalade yalanlar anlatırdım ona.

O ise kuşkulu gözlerle ve aralanan dudaklarında sabırsız bir gülümsemeyle beni dinleyip giderdi.

Asla doymak bilmeyen inatçı kız, uydurmaları daha büyük yalanlar ve onu ikna etmeyen yanıtlar doğuran sorularla bölerdi.

İlk bir araya gelişimizden aylar sonra kız, Elvira, kendine ait yalanlar uydurmaya başladığı zaman dehşete düştüm ve o andan sonra onu başka türlü düşünmeye başladım. Çünkü çocuksu hayallerin zenginliği beni coşturuyor ve yanımda gevezelik yapan çıplak ayaklı kirli kızı bir bireye dönüştürüyordu.

28 Eylül

İnsanın en iyi dostlarının, el yalayıp kuyruk sallamanın karşılığında karınlarını doyurmaya çalışmak için yabancı varoşlardan çıkıp gelmeleri kaçınılmazdı.

İlki evin bir köşesinden korku ve merakla çıktı. Tarçın rengindeydi ve bu yüzden diğer üç adam, inanılmaz ölçüde yaratıcı olduklarından, ona *Tarçın* adını vermişlerdi.

Bu ilki çocukluğunu hatırlıyordu; sebep olduğu tüm hasarların farklı sahiplerinin karakterine bağlı olarak, anlayış, cana yakınlık, hatta bazen şefkat uyandırdığı bir köpek yavrusu olduğu o dönemi. Bu yüzden umursamazlıkla eve kabul edilir edilmez, ilk önce, geri dönüp kaçan kuşlara havlamaya ve hayalî kelebekleri kovalayıp koşuşturmaya başladı. Ardından, ihtiyarlıktan ve güçsüzlükten yorgun düşerek, üzerinde yiyecek ve bir şeyler yiyen dört adamın bulunduğu -cambazlıklarına başladığı andan itibaren biliyordu bunu- acemi işi tahta masaya köpek gözleriyle baktı. Koku duyusu özel

olarak cezbedici bir şey keşfetmemişti; yine de can sıkıcı bir dilenciye sadaka verir gibi bezginlikle ve küçümsemeyle, terbiyesizce denecek şekilde ona fırlattıkları etsiz bir kemiği kabul etti. Bu köpek de diğerleri gibi ortadan kayboldu ve bir daha göremedim onu.

30 Eylül

Bahar, yıldızsız iki üç gecenin ve beklenen pes edişinden önce korkutucu olmaya çalışan pek çok gök gürlemesinin ardından, utanarak geri çekilmek üzere sokuluyordu. Kışın zayıf güneşi ılıklığını, dayanılırlığını koruyordu. Daima dingin olan nehir, titrek ve rüzgârlıydı hâlâ.

Suyun bitişiğindeki malikânede yalnızca Eufrasia, ben, bir de Elvira kalıyorduk; annesinin Vira, Virita ya da şehre ziyaretlerinden döndüğündeki ruh haline bağlı olarak, 'lanet olası yaratık' diye çağırdığı küçük kız. Bu isimler işlerin gidişatına bağlı olarak değişiyordu, çünkü şaşılacak biçimde, müşterileri vardı ve çeşitlilik konusunda bereketliydi.

Yazın başarısız direnişinin bir sonucu olarak bize, hiç ayak basılmamış ormanın kokularının içine işlemiş gibi gelen, çok ince iplikli, geceler ve günler boyu devam eden bir yağmur kalmıştı.

Bazen günlerimi, çıplak göğsümü, Elvirita'ya eski

hikâyeler anlatmaya ayırıyordum; dizlerime oturmuş veya küçük yatakta yarı uyur halde, önceden dinlemiş ve biliyor olduğu masalın bütün değişikliklerini dostça yumruklarla düzeltirdi.

Yirmi beşli yaşlarıma kadar bilmesem de Santa Maria'nın boğucu sıcağında memnuniyetle keşfettiğim, kaçınılmaz ve mutlu bir alışkanlık olan öğle uykusunun ardından, Eufrasia'nın beni beslediği otlu ve şifalı mate çaylarını içiyordum.

Sonra, Santa Maria'ya yaptığım gezilerden birinde, Doktor Diaz Grey bana şöyle dedi; "Dostum, vahşi bir ormandan kurtulmuş ama geleneklerini de korumuş Amerikalıya dönüşmen için artık sana bir tek şöyle çevik, alaca bir at, belki benekli bir at, bir sarı yağız ya da adına ne diyorlarsa ondan gerekiyor." Bütün bunlara bir cevap vermeksizin gülüyordum. Baraj da -bir görüşmenin ve sonrasında bir mektubun beni mahkûm ettiği durağan hayata katlandığım gibi- dayanmaktaydı.

Cibinliğin altında birçok gece, kaderimin barajın, bentin ya da büğetin kaderiyle bir olduğundan şüphelendim.

Çisilti hepimiz için direniyordu ve yağmurun aralıksız ince ince yağdığı geniş bir dünya hayal etmek kolaydı. Ve bir akşam vakti malikâneye, yağmurun inatçı perdesinden geçerek, postacı geldi. Bisikletini pedallayarak varmıştı. Habib şişman ve keldi, emekli olmaya niyeti yoktu. İmza ve mühürlerle kirlenmiş, buruşuk bir kâğıt parçası verdi yalnızca.

Takdimlerin ve samimiyetin karşılığında Habib, üz-

gün bıyığının altından büyük sarı dişlerini göstererek eski şakasını yineledi.

"Benim iki tanrım var, ikisi de tek ve gerçek. Böylece kendilerini hükümsüz kılıyorlar. Domuz sakatatı ve şöyle lezzetli bir yudum şeker kamışınız varsa eğer, verin bana."

Domuz etini yedi, şeker kamışının tadını çıkardı ve şöyle bir öğütte bulundu o akşam:

"Hemen gidin, bayım, çünkü çok büyük ve ağır bir kutu bu. Gerçekten cazip, inanın bana. Bu aşamada, hangi öküzlerle çift sürdüğümüzü siz de çoktan anlamış olmalısınız."

Büyük kutu yalvarışlarımın bir karşılığıydı. Fakat Eufrasia ile küçük kız birbirinden farklı beklentilerden, meraktan ve açgözlülükten ağızları açık, donakalmışlardı. Beklentileri çok farklıydı çünkü Virita yalnızca hediyeler ve Orta Hindistan'dan gelen değerli şeyler bekliyordu.

Kutu hayal ettikleri kadar büyük değildi. Tel ve iplerle, şehirden malikâneye kadar cipimde taşınabilirdi ve o durumda, uzun uzadıya tekrarlanan bütün ahmakça soruların göreve itaat gereği olduğunu belirten, peso düşkünü bir bürokratlar üçlüsünün kalın kafalılığını çekmek zorunda kalırdım. Diretmeden, yumuşak başlılıkla parayı ödedim ve beklenti dolu üçlünün hayalleriyle tasaları arasında varlığını sezsem de görmezden geldiğim tahta kutunun içindeki hazineye sahip olana dek merakımı savuşturdum. Belki de postacı ve bisikleti de ne olduğunu öğrenmek istemişlerdi.

Beklentim düştüyse de kutu dünyanın yarısını sürp-

rizler ve gizemlerle dolu halde kat etmişti. Üzgün bıyıklı postacı bir demir parçasıyla ve çekiçle onu açmama yardım etti. İçinde son model bir pikap, bir de kırılmadan gelen plaklarla dolu daha küçük bir kutu vardı. Bunlara ek olarak ve benim için hepsinden önemlisi, Fransızca basılmış o çok meşhur sarı kapaklı iki düzine kitapla, ünlü resimlerin reprodüksiyonlarının bulunduğu bir albüm vardı.

Alaaddin'in lambasının ışığında gece, sevinçlerle, küçümsemelerle ve basit açıklamalarla uzayıp gitti.

"Neden yiyecek istemezsiniz ki," dedi Eufrasia "ya da bir radyo, herkeste var bir tane."

Küçük kız da neden ve ne amaçla arasında değişen bir soruyu tekrar edip duruyordu. Sonunda, postacıya yüklü bir bahşiş vererek, bir kitap alıp saman döşeğime çekildim ve gün doğumuna kadar gözlerimin acımasına sebep olan lambayı yanıma koydum. Yazarlarla sahiden bir araya gelebilmişim gibi eski kitapları yeniden okuyordum ve bu zevk, gerçeklik dünyasından -gençliğimde günler ve geceler boyu kişiliğimi şekillendirdiğim, bana tanıdık olan bu dünyadan- belki de ebedi olarak çok uzaklarda hissedişimin hüznüyle karışıyordu. İşi, yakıcı gün doğumu yaklaşırken, ağlamamak için çenemi sıkmaya kadar vardırmış bile olabilirim. Her şehrin, hayatın her evresinin bir dünya oluşturduğunu ve okuma yazma bilmeyen adamların dünyası olan bu Santa Maria nehrini, Chamame'nin ortamıyla kıyaslamaya mecbur olduğumu sanıyordum; ara sıra fahişemi seçmeye gittiğim o batakhaneyle. Her vakit bulduğumda. Zihnimin Diaz

Grey adında bir dayanağı vardı fakat şimdi ona danışmam imkânsızdı. Hayatımın geri kalanının nehrin ve barajın önünde, çok farklı yaşlardaki iki yarı-hayvan dişiyle beraber geçebileceğine dair zayıflamış olan şüphe, bana elem veriyordu. Öte yandan istemeden abarttığım kendime acıma ve gündedün, bir teselli vermeye yaramıyordu.

Fransa'da geçen yıllarımda, açlığa, soğuğa ve yağmura rağmen, dünyada var olmuştum. Burada, şehir olmaya öykünen bir kasabanın yalnızca birkaç kilometre uzağında, yeryüzü yaşamının doğuşunun bir tanığı gibi hissediyordum kendimi. Garip biçimli ve daima kana susamış böceklerle, ne olduğunu hâlâ bilmediğim hayvanların ormandan gelen ulumaları, aslında sürmekte olanın gerçek bir hayat olmadığı düşüncemi doğruluyordu.

O sigara kutusunu hâlâ, sanki görmüşüm gibi, hatırlayabiliyorum. Pahalı ve ince bir ahşaptan yapmışlardı onu, kaçınılmaz olarak Havana rengindeydi. Renkli seramikten kapağı, tıpkı Pirron'un[8], fırtınalı bir gecede sığındığı manastırda kendisinden çalınmış olan tabakasını süsleyen manzarayı hatırlatıyordu.

8. Felsefede kuşkuculuğun kurucusu kabul edilen, eşyanın gerçek doğasının anlaşılamayacağını ve bu sebeple nesnel bir bilgiye ulaşılamayacağını savunmuş olan Yunan filozofu. (ç.n.)

22 Ekim

Albümün başlığı, biraz kabaca, büyük altın harflerle kazılı *Fransa Resim Sanatı* olsa da, Picasso'nun bir resminin reprodüksiyonuyla karşılaştım. İsmi *Mücevher Gerdanlıklı Kibar Fahişe*'ydi ve birden, Buenos Aires'te patronsuz bir denizci olarak dolaştığım birkaç ay boyunca o kadının beni nasıl da sarhoş etiğini ve acıdan kıvrandırdığını anımsadım.

Müzenin açık olduğu –pazartesiler hariç– o günleri, o akşamları hatırladım. Orada resimleri kimlerin satın aldığını çok iyi bilen, eşsiz bir zevki açığa vuran bir koleksiyon sergilenirdi. Şimdiyse mirasçılar onu satışa çıkarmıştı ve Kibar Fahişe, gerçekte de olduğu gibi, açık artırmadan ayrılma tehdidinde bulunuyordu.

Yoksulluk içinde iyi giyimli, kötü beslense de o gülünç aşk için ödün veren o genç adama, ihtiraslarına olan saplantısı yüzünden hem acıdım hem yakınlık duydum. Ancak vaktiyle benim bir parçam ve özüm olan o kayıp

varlık, çok daha gençti, aramızda yıllar vardı, bu yüzden bütün iyi duygularım kıskançlıkla lekelenmişti. Yatağa uzanıp, kocaman tüylü şapkalı kadının şehvetli ve sıradan yüzüne bakarak, bekçiler tarafından hoş görülen dalgın, esrik gözlerini epey uzaktaki resme dikip derin düşüncelere dalmış genç adamla sırt sırta olduğumun hayalini kurdum.

Asla güneş değil, aydınlık, gerdanlığın taşlarına neşeyle yaslanıyordu. Tatsız, soğuk ve rüzgârlı bir gündü, öğrencilerin ortalıkta görünmeyen baharı sokaklarda ve meydanlarda kutladıkları zamanlardı, müzeye girmiş ve kaostan hayrete düşmüştüm. Şövalelerin yerleri değiştirilmişti, duvarlarda başka resimler asılıydı ve benim sevgilim artık yoktu. Memorial Reagan Müzesi, Texas yazan metal levhanın altındaki hakaret, bir afişle artırılmıştı: "Arjantinli Postmodern Ressamlar Sergisi".

Anımsamayı bıraktım; bir tür sahiplenme hissi ve merhametsizlikle, ince bir duvara benzeyen bir tahta parçası üzerine Kibar Fahişe'yi çiviledim. Sonu gelmeyen yazın, çok yakında güneş lekeleriyle kadını sarartacağını, onu bir hamilenin bedeni gibi kıvırıp şişireceğini biliyordum.

Elvirita toz toprak içinde oturmuş, bir oyun kamyonunun kalıntılarını sürükleyerek işkence ediyordu. Bir yandan beni gözetliyor, bir yandan uğraşıyla meşgul gibi görünüyordu.

"O senin sevgilin mi," ve ardından, "bir hanımefendi olmak için öyle bir şapka mı takmak gerek?" Sorularına cevap alamadı.

Beyaz bulutlarla ve fırtınanın inanılmaz çalımlarıyla dolu, Eufrasiasız bir akşam, arkadaşım Bardamu'nun[9] yaptığı bir seyahati okuyordum (kelimelerle, cümlelerle, bazen kitapların bütünüyle yeteneklerini ortaya koyan, hiç görmediğim arkadaşlarımdan biriydi), o sırada Elvirita sordu:

"Ne yapıyorsun?"

"Okuyorum," diye yanıtladım bakmadan.

"Neyi? Okumak nedir?"

"Kelimeleri."

"Okuduğun kitapta hepsi var mı?"

"Hepsi."

"Annemle benim söylediklerimiz de mi," diye sordu kız.

"Hepsi. Kelimelerin hepsi harflerle yapılır."

"Onlar nedir?"

Ona kitabın bir sayfasını göstererek sigarayla yakmadan işaret ettim.

9. Louis-Ferdinand Celine'in, "Gecenin Sonuna Yolculuk" adlı kitabının baş kahramanı. (ç.n.)

4 Kasım

Yağmurlar geldi. Günlerdir rüzgârsız bir yağmur yağıyor ve bunalımı, keyifsizliği, karamsarlığı ve kasveti artırmak için nefretle dayatılmış parlak şeritleri daima incecik metal iğnelere benziyor.

Çok iyi biliyorum ki her şey daima tarlaya, ekine ve hasata, hepsinden öte üzüm bağlarına bağlı ve zahmet çekerek ektiklerini kurtarabilecek olan o kutsal suya sevinen binlerce insan olacak; ürünlerini zahmetle toplayarak bekleyecekler; şehirlerden çıkıp asılsız sözler vermeye ve dolandırmaya gelecek olan müşterilerle yapacakları usanç verici sıkı pazarlığı. Gönderilenler bundan fazlası olmaz elbette. Arkalarındaysa pazarlığın kendilerine pahalıya mâl olacağını iyi bilen iş adamları, gizli uluslararası şirketler olacak.

Yine de benim mutsuzluğum çiftçilerin geçici sevinçlerinden etkilenmiyor. Gözlerime bir şeyler oluyor ve okumak bana rahatsızlık veriyor. Yağmur, sıfır kitap ve

Eufrasia'nın yaptığı yemeklerin yağlı kokusu -"çok lezzetli ama, değil mi patroncuk"- üstelik iğrenç kokan o hamur kızartmaları.

Ne olduğunu ve nasıl adlandıracağımı bilemediğim bir şeyi, acımasız bir ironiyle, *tournedos aux fines herbes*'i [10] iyice sindirdiğimi gösteren bir gülümsemeyle ona teşekkür ettiğimde, o da bu gülümsemeye mükemmel yapay dişleriyle ve gözlerindeki umut dolu kıvılcımlarla yanıt verdiğinde, bu durumdan, ondan ve kendimden biraz ürktüm.

Kadının yüzü hâlâ katlanılamazdı, ama kalçaları herhangi bir Afrikalı genç kızınkilerle üstünlükle yarışabilirdi. O ılık ve yağmurlu akşam üzeri, hiç değilse ben öyle hissetmeye başlamıştım. Kadının bana anlattığı gibi, ilk kaynatışta eklemiş olacağı koka yapraklarıyla hazırladığı o şeker kamışından yalnızca bir kadeh almıştım üstelik.

10. Fr. otlu biftek (ç.n.)

27 Kasım

Beni habersiz yakalamış olan bu anının, bu görüntünün onca yıl sonra neden hâlâ silinmez olduğunu anlayamıyorum. En önemsiz ayrıntılarına kadar hatırlayabiliyorum onu.

Sıcak ve kötü bir rüya beni uyandırdığında öğle uykumun ortasındaydım. Kalktım ve rüyanın kuyruğunu boş yere tutmaya çalışarak güneşliğe çıktım. Ardından onu gördüm. Tüm vücudu kızarmış bir heykel gibi hareketsizdi. Sekiz veya dokuz yaşlarında olmalıydı, çelimsiz göğsü çıplaktı, ufak pantolonu bir bez parçasıyla omzuna sabitlenmişti. Sol koluyla kalçasının üstünde kendisi gibi bronz renkli bir köpek yavrusunu tuttuğunu fark edip şaşırdığım zaman, bembeyaz dişleriyle dostça gülümsedi bana.

"Mülkünüze izinsiz girdiğim için özür dilerim, bayım."

Gülümsemesine karşılık vermeye çalışarak kirden

katılaşmış tüyleri koruyucu bir elle okşamak için birkaç adım yürüdüm ve bir parmağımla köpeğe dokundum.

Çocuk, çıplak ayaklarımı koklamak için tepinen hayvanı yere bıraktı. Hemen ardından uzun uzun anlatmaya başladı.

"Buralarda dolaşıp saf kan köpekler satıyorum, fiyatı da isteğe göredir."

"Bu türü biliyorum," dedim ona. "Azma mı deniyordu kırma mı hatırlayamadım."

"Üzgünüm, bayım. Kardeşleri öyle ama bu değil. İşin aslı annesi gezinmeye pek düşkün bir köpek. Size temin ederim ki bu öyle değil, bayım. Bana inanmazsanız ense derisini kaldırıp görün."

Öyle yaptım ve yüzüme memnun bir ifade takındım. Peşin para vermeye karar verince çocuk hayret içinde kaldı.

"Hepsini mi," diye sordu.

Bozukluk bekliyordu; bana sırtını dönmeden birkaç metre geriledi, sonra geriye dönüp koşmaya başladı.

Eufrasia açık havada yemek yaparken, ki aylardır sıklıkla yapıyordu bunu, göğüs kafesleri iyice belirginleşmiş olan evsiz köpekler bana kalmıştı.

O köpek yavrusunun, heybetli köpeğin aşırı bir sadakati vardı. Onu kendimden ayırmakta zorlanıyordum. Çok sıcak gecelerde bile yatağımda uyuyordu ve kasabaya giderken cipimde bana eşlik ediyordu. Tüm olumsuzluğum, numaradan bağrışlarım ve tehditlerim onun sevgi dolu bakışında ölüyordu. Onu Eufrasia'ya asla kabul ettiremedim. Kadın, yaratıkla fiziksel yakın-

laşmalarımdan ötürü sürüyle bulaşıcı hastalığa yakalanacağıma dair kehanette bulunuyordu; köpekse ona öyle arsızca bir kayıtsızlık gösteriyordu ki, onu ne görür ne duyar gibiydi. Köpek, Eufrasia'yla asla yatakta olmasa da Uruguay şeker kamışıyla son bulan birçok tartışma yapmamıza sebep oldu. Belki de en tutkulusu sözlü vaftiz töreninin sebep olduğuydu. Pek sevgili fakat hiç görmediğim bir köpeğin anısına, ona *Trajano* demeye karar vermiştim.

Eufrasia bunu öğrenince, kahkahalarla anlattı:

"Patroncuk şaka yapıyor. *Dost, Kaptan, Kurt, Genç*; köpek isimleri bunlardır."

O sabah tıraş olurken, şakaklarımda birçok beyaz saç gördüğümü ve bunun beni üzerek huysuzlaştırdığını hatırlıyorum. Eufrasia'ya kabalıkla şöyle demiştim:

"Köpek benim ve onu ben isimlendireceğim. Adı *Trajano*."

Fakat kararım her geçen gün etkisini yitiriyordu ve köpek en sonunda vurgulu *Tra* hecesine itaat etmeyi bırakarak benim öyle iyi bir dostum olmuştu ki kimi zaman sevgisi başa bela oluyordu; geçmişimdeki herhangi bir kadınla olduğu gibi.

Ve *Tra* köpek bu anı defterinin vazgeçilmez bir unsuru; çünkü sonuna kadar bana eşlik etti, çünkü hayatımda çok büyük bir mutluluk hasıl olduğu zamanki gibi, bugüne dek varlığını korumuş olan bir hüzün belirdiğinde de benimle oynadı.

3 Ocak

Eufrasia Elvirita'yı alıp götürdüğünde -babacığı öğrenci olmasını istiyordu- beni yalnızca küçük kızdan değil, çocukluk denen ve sezinlediğim kadarıyla, üç yaşından itibaren gittikçe kaybolan o büyüleyici şeyin zevkinden de yoksun bırakmıştı. Dünyayı, sertliklerini ve dostça yumuşaklıklarını çekingen ve hâlâ masum olan parmaklarla dokunarak, keşfetmeye çalışarak büyürken hayli bol olan hayretler azalmaya başlıyordu.

Çocukluğun mutluluğu içinde habersizce yüzen Elvirita, eşi bulunmaz ayrıcalıklarını tüketiyordu. Uzun zaman geçtiyse de, toz ve talaştan kül rengini alan tekerleksiz el arabasını hâlâ gözümde canlandırabiliyorum. Küçük kız onun yanında durup emreden bir soruyla seslenirdi:

"Balerin eteği giydiğim için sen sürsene?"

Tek kelime etmeden kabul ederek harabeye dönmüş nesne üzerine oturup hareket etmeden gezinirdim; onun, sırtını bana yaslayıp anlaşılmaz sözler haykırarak

komut veren o kocaman lüks arabanın sürücüsünün yeteneğine güvenerek.

Epey sıcak bir dolunay gecesinde malikânenin önündeki tuğla kaldırımda yanımda oturduğunu da anımsayabiliyorum. Eufrasia ona, Ay'ın üzerinde bir çalı çırpı destesini sonsuza dek durmaksızın taşıyan ufak bir adam olduğuyla ilgili bir şeyler söylemişti. Ona bunun doğru olmadığını, Ay'a yalnızca iyi kızların gittiğini söyledim. Ardından -kendisi değil ama çocukluk- kirli bir parmağıyla devasa kursu işaret ederek konuştu:

"Ben gitmem. Ay uzakta ve uzakta hava hep çok soğuk olur."

Çocukluk ayrıca, yanlış telaffuz edilen kelimelerin küçük sevinçlerini de günbegün yaşatıyordu bana. Geride kalan yıllarla ve uzaklıkla silikleşen anılar. Belki de üşümüş anılar, küçük kızın dediği gibi.

10 Ekim

Sevgi dolu bir baba ve öğretmen olarak, alfabeyi öğretmek için onu dizlerime oturttuğum zamanlar artık çok uzaktaydı.

Eufrasia'ya numaradan bir umursamazlıkla ve dalgınca bir soru sordum; o da bana kendine özgü konuşma tarzıyla kızın vaftiz ailesinin yanında olduğunu, adamın emekli bir asker olduğunu -ihtiyar sapığı zihnimde canlandırabilmiştim artık- ve onu kendi kızları gibi sahiplendiklerini, oyun arkadaşlarının olduğunu ve kendisini tanımamasının çok önemli olduğunu söyledi; burada yemek Tanrı'ya şükürler olsun ki hiç eksik olmamışsa da vaftiz ailesi ona bunun yerini tutacak kadar ya da nasıl niteliklerini pek bilmediğim miktarda yemek veriyorlardı.

Tombul yanakları yüzünden masumluğun büyüsünü yitiren şişman, obez kızı hayalimde canlandırdım. Hatırasını bir kenara koydum ve kendi kendime yüklen-

diğim, Santa Maria toprak şeridinin medeniyete doğru attığı yavaş adımları not etme görevimi sürdürdüm. İlk önce Yako Yarığı denen yerin ortadan kayboluşu gerçekleşti; esrarengiz bir biçimde işe yaramaz hale gelen cipim, yine esrarengizce artık mükemmel bir şekilde çalışmaya başladığından, Chamame'ye ziyaretlerime yeniden başlamamı sağlayan bir gelişme olmuştu bu.

İki Santa Maria'yı birleştirmek için nehrin üzerinde uzanan küçük tahta köprü ve halat korkuluklar artık yoktu. Şimdi, -üç kemer tarafından desteklenene kadar- epey aralıklı ve tek sıra halinde geçtikleri sürece büyük kamyonları taşıyan, üzeri beyazlaşmış çimentodan bir dili görüyordum. Hepsinden öte, Eufrasia'nın bana durmadan kalay maşrapalar getirdiği, benimse dışarda büyükçe bir kıç için yapılmış olan koltuğa oturup, ormanın kapkara tepesi üzerindeki Ay'ın yavaş seyrine dalarak bir yandan içip diğer yandan tüttürdüğüm iffetli geceleriyle ve planlar yapmaya mecbur bırakan hareketliliğiyle, hayatımda bir kez daha, bahara kavuşmuştum.

Yine de her baharın altında, hayal meyal, tatlılık ya da acılık veren, damlasını belleğe ebediyen bırakmış ve çoktan eskiyerek birer anıya dönüşmüş olan diğerleri yığılıdır. Yeniden canlanan ve henüz doğmuş olan baharın içine işleyen damlalar. Ve evet, geçmiş değiştirilemez.

Bir akşamüstü itici olmayan -fazla itici olmayan- ve güncel bir sağlık karnesine sahip bir fahişe bulma umuduyla Eski Santa Maria'yı ve Chamame'yi ziyaret etme isteğiyle dolup taşıyordum. Üstelik deli kadın-kızın isteğine uyarak, hiçbir zaman gün doğumuna kadar ayakta olan doktoru ziyaret edebilirdim.

Chamame'nin benim keşfim olduğunu söyleme cüretinde bulunmayacağım. Pek sevgili bir dostum, o zamanlar için neredeyse inanılmaz bir şey olan bu dans salonundan uzun yıllar önce bahsetmişti bana. O dostum az laf adamıydı, yine de cesaret verilirse uzun uzun ve etkileyici bir üslupla konuşurdu; güzelliğinden ötürü, işe yaramaz belleğimi zorlasam bile, daha önce dinlemiş olduğum başka hiçbiriyle kıyaslayamadığım bir üslupla. Fakat sevgili dostum Chamame'yi yalnızca gün ışığında tanımıştı. "Silahların kullanımını ve taşınmasını" yasaklayan, her zaman uyulmamış olan afiş, zamanla aşınmış ve sinek ölüleriyle kirlenmişse de sağ kalabilmişti. Fahişelerden, kabadayılardan, bambaşka yerlerden gelen sarhoşlardan, askerlerden ve meraklı babayiğitlerden oluşan gece gösterisini ayakta tutar ya da süsler gibi görünen, delik deşik ama hâlâ sağlam olan, kalın tahta kirişler de yerinde duruyordu.

Chamame'ye götüren üç basamağı ilk inişimde, çok az insan vardı, bir pazartesi günüydü. Bir masa seçtim, oturdum ve hem önceleri hem sonraları birçok işe baktığı gibi o zamanlar da garsonluk yapan zenci çocuk Justino'dan, şeker kamışı istedim.

Ortalık boş görünüyordu ve ben tam ortadaydım. Arka tarafta sevgi ya da ücret yüzünden tartışan çiftlerin olduğu iki masa vardı. Yakınımdaysa yalnız bir kadının oturduğu bir masa. Belki de sürekli bir müşteriyi ya da erkeğini bekliyordu. Benim gibi sigara içiyor ve ara sıra mekânın berbat şarabının çoktan yarılanmış olan bir şişesiyle bardağını dolduruyordu.

Kısa bir süre sonra yandaki yalnız kadının masasında tuhaf bir şeyler olduğunu hissetmeye ya da sezinlemeye başladım. Ellerinin gümüş çakmağı ve sigaraları kullanırkenki sıkılığından sarhoş olmadığını anladım. Fakat kadın, vücudu kayıtsızlığa teslim halde, kimseye yönelmeksizin ve masasının tahtasına bakarak konuşuyor, var olmayan birini yanıtlıyordu. Yüksek sesle yapıyordu bunu, soru soruyor ve yanıtlıyordu. Sarhoş değilse de deliydi. Komşumun ruhlarla, meleklerle ya da şeytan dostlarıyla sohbet ettiğine inanmaya başlamıştım.

Kadının bir baş hareketinden yola çıkarak görünmez muhatabının sağ tarafında olduğunu çıkardım. Kalktım ve merdivenlerin önünde bir şeyi bekler gibi yürümeye başladım. Daha sonra kimsenin olmadığı, hüzünlü ve soğuk salonu adımlamaya koyuldum.

Hemen ardından hayaletlerle ya da azap içindeki ruhlarla yapılan konuşmanın gizemi, beni şaşkınlıkla ve iğrenmeyle çarparak çözüldü.

Yan masadaki kadın, doğanın kapısız üç tuvaletten birine tıkmış olduğu, tuvaletlerden birine oturmuş halde hikâyesini anlatıp yanıtlar yetiştirmeye çalışan başka bir kadınla sohbet ediyordu.

Bir süre sonra patronlardan biri, belki de Çinli olandı, bana kapıları "ibnelerin müstehcen ve daha kötüsü para ödemeden kalkıştıkları eylemlerinden kaçınmak için" söktüklerini açıkladı. Hatta kadınlarla homolar arasında bir kıyaslama yapıp, ilk sıradakileri galip ilan ederek beni aydınlattı; kadınlar isteyip de yapamadıkları zaman ıslanıp kendilerine hâkim olurken, diğerlerinin "sinir sistemi" hastalanırdı.

Cumartesileri, bir gün öncesi ve geceleriyse, Chamame'nin şöhreti artardı. Üç basamağın başladığı yerde pis kokulu görünmez bir perdenin kokusunu alırdı burnum. Çok eski sidiklerle, onlara eklenen taze sidiklerin amonyaklı hatırası. Gece ilerledikçe, aralarda içkilerini yudumlayan üç müzisyenle ritmik olarak dans eden çiftlerin koltuk altları da yardıma koşardı. Müzisyenlerse, zoraki gülümseyerek, yüzlerinden düşen incecik ter damlalarıyla güçbela katkıda bulunurlardı.

Kadınların ucuz parfümlerinin şekerli ve tiksindirici karışımını yok saymak da imkânsızdı.

Giysilerindeki, yoğun sigara dumanının bile pek azaltmadığı ışıltı, sezilir bir koku olmaksızın döner, bir gidip bir gelirdi.

Birkaç dakika geçtikten sonra alışarak cumartesi günlerinin, Chamame tarafından hayat verilmiş gibi görünen ve belki de ölümsüz olan, gedikli karakterlerini tanımak mümkün olurdu.

Şayet biri, bana anlattıkları gibi, bir gün mükemmel bir genelevin yöneticisi olmaya heves etmişse, Chama -ömürlük müşterilerin böyle demesine izin verilirdi- eksiklikleriyle dünya üzerindeki en tuhaf genelevi teşkil ediyordu.

Sebepsiz yere ya da belki saygıdan ötürü, Hâkim'i hatırlayarak başlıyorum. Otorite denen bir kolluğun, doğuştan kabalığıyla çok güçlü bir zıtlık olarak, arka tarafta, bir pencerenin camlarına hafif yaslanmış halde, her gece, Hâkim oturuyor olurdu. Hep aynı masada, duvarın önündeki yazı masasında yerini alır ve sandalyesi-

nin sırtını oraya yaslardı. Tahsildar gibi, daima silindir biçimli bir bavulla gelir ve içinden açılmamış bir viski şişesiyle bir tomar kâğıt çıkarıp masaya yayardı. Onlara baktığınıysa hiç görmedim.

Ellili yaşlarında, her zaman iyi tıraş edilmiş bol miktarda gri saçı olan, nadiren gösterdiği dişleri bembeyaz, kanca burunlu bir adamdı. Sesinin, hiçbir kökenle asla tam olarak ilişkilendiremediğim, garip bir tonu vardı. Yahudi olduğu aklımın ucundan bile geçmemişti.

Onunla yalnızca uygun bulduğum bir gece sarhoş olduğunu düşündüğüm için konuştum. Kâğıtlarını amaçsızca masanın üzerine dağıtmış, şişeyi küçük bavuluna saklamayı unutmuştu, bu sayede içtiği zehrin adını seçebildim. Only Proprietor'du adı, tanımadığım bir markaydı. Ara sıra, durup dururken ya da Chamame'nin kokuşmuş cadı kazanı içinde anlaşılamayan bir işareti üzerine patron, yani Otorite, yanına geliyordu.

Bu anıları yazmak beni yoruyor. Fakat Otorite'den bahsetmem kaçınılmaz. Polislik sektöründen olan bu kolluğun homoseksüel olduğunu bütün Santa Maria bilirdi. O da herkesin bunu bildiğini bilirdi. Bunu bilen Bay Otorite sürekli bir güvensizlik ve düşmanlık halinde olurdu. Kayıtsızlıktan başka şeyin olmadığı yerde, o alaylar ve imalar sezerdi.

Buna rağmen gülünç üniformalı ve kısık gözleri kırmızıya dönmüş, sarhoş Otorite, Chamame'nin tartışmasız patronuydu. Ses çıkarmadan uyulan saçmasapan yasalar uydururdu. Hâkimse, kendinden geçerek kâğıtları karıştırır ve içerdi. Parmaklarını tuhafça oynatarak yaptığı sessiz çağrıları arasında epey zaman geçerdi. Kafa

kafaya verip fısıldaştıktan sonra Otorite itaatkâr ve kararlı bir şekilde doğrulur, mahkûmun masasına yaklaşır ve istenmeyen kişinin kalkıp geceye karışması için homurdanarak emirler vermeye gerek duymazdı.

Chamame'nin gece hayatını düzenleyen kuralları Hâkim Bey mi emrediyordu o kolluk boku mu bilmiyorum -daha sonraları soyadının ilk harfinin de B olduğunu öğrendim-. Kadınlarla müessesenin içinde pazarlık yapmak yasaktı.

"Burası kerhane değil," der dururdu Otorite. Anlaşmalar, adamlar seçimini yapıp gelişigüzel bir baş hareketiyle kadını dışarı çıkmaya çağırdıktan sonra sokakta yapılırdı.

13 Ekim

Albümün içinde Paris'ten gelen bir mektup olduğunu henüz hatırlıyor ya da hatırlamak istiyorum, şöyle yazıyordu:

Sevgilim,
İntihar mektuplarında olduğu gibi, bunun, mızmızlanarak istediğin yığınla şeyi yerine getirmeye çalışmaktan usanıp pes etmeden önce ellerine ulaşıp ulaşmamasının umurumda olmadığını yazıyorum.

Tom, ABD'ye giderken Paris'e bir uğramak istedi. O bir şövalye ve telâfisi mümkün olmayan gündedünler yaratan iyi bir zevki var. Bir gece vaktiydi. Ama hayal edebileceğin türden değil. Ümitsiz vakaların dostu, Tom, yüksek yerlerden gelen emirler üzerine, seni orada perişan olmaya terk ettiğini söyledi bana; kokuşmuş bir melezle ve günü gelene dek büyüdüğünü izleyeceğin sarışın bir çocukla. Hiç değilse bu bakımdan iyi tanıyorum seni.

Bir hindinin yılbaşı zamanları için beslenmesi gibi, onu öpüp okşamalarla, hoşgörüyle olgunlaştıracaksın. Zavallıcık. Belki de o pis kokulu zenciyle evleneceksin ve çocuk kızın oluverecek, ensest de ne güzeldir. Maaş çeklerin ya da Crédit Lyonnais'ten avantan neden patronlar Philadelphia'dayken geliyor? Tom geçerken Santa Maria'nın o tümseğinde bir genelev olduğunu söyledi. Belki de bu tahmin ettiğim olası günahkârlıklardan uzaklaştırıyordur seni. Öyle olduğunu sanıyorum ve bunun ölümsüz ruhunu kurtarmasını diliyorum.

Bize Detroit'ten gemiyle, içinde bir Ford'la gelen dev tahta kutular gibi görüyorum bunu. Çuvaldan bir perde, bir kapı gibi. Büyük bir arazide kuyruk oluşturan ya da çalılığa dağılmış iğrenç adamlar. Düşündüğüm şeye hiçbir katkıda bulunmak istemediğini anlayacaksın, daima senin o tiksindirici gazyağı kokunla, çağrışıma sebep olarak Julius'u heyecanlandırabilecek olan o kokuyla yanan sobanın hakkından geliyorum.

Konudan uzaklaşmak bir ilaç gibi, asla tamamen açıklanmayan bir itiraf gibi anlamsız olsa da hafifletici. Satıcı plakların tek bir çizik almadan Çin'e ulaşabilecek kadar sağlam yapıldığını söyledi bana. Kitap seçimini arkadaşlarımız yaptı, anlıyorlar sanırım, seni mutlu etmesini umuyorum.

Artık gerçekten sıkıldım. Bana yalnızca Rue Florence'ten evime kadar yaptığımız, senin yaşlı bir adam gibi, tutan ağrılarından ötürü tam ortasında böldüğün o yürüyüşü hatırlamak için sabır kalıyor. Hâlâ anlamıyorum. Yine de, bunlarla ilgili tek laf etmeyeceğim.

Mümkün olduğunca, senin olan,

Aura

Uzun bir süre mektuba baktım. İmzanın ya da ismin altında bir uçtan ötekine çekilmiş, bir hatırayı, yalnızca Aura ile benim görür görmez çözebileceğimiz bir sırrı anıştıran menderes desenli bir çizgi vardı. O sırrın ya da hatıranın bir acemiye açıklanması içinse sayfalar gerekirdi. Desen, uzayarak sayfanın kenarından düşüyor, titreyerek belleğime yayılıyordu.

15 Ekim

Amerikalılar gittikleri zaman Diaz Grey beni çağırttı ve böylece bir görüşmeler dizisi başlamış oldu. Birlikte her şeyden konuşuyor ve asla ciddileşmiyorduk. Bir sınavda olduğumu hissediyordum. Birkaç gün sonraysa kamyonlar başladı.

Yine de o buluşmalar bana iyi geliyordu; kendimi hayatın öyle dışında hissediyordum ki o ziyaretler -bunca ay boyunca yalnızca kullanılan üzgün bir işçiye benzediysem de- yaşadığımın farkına varmamı sağlıyordu. Chamame'ye bir ziyarette bulunduğumu, birkaç kadeh aldığımı, Hâkim'in beyaz başının masasının önünde olduğunu, Otorite'nin bana diğer gecelere göre biraz daha itici geldiğini net olarak hatırlıyorum; kadın da arzulamadığımdan, iki teklif sırasının arasından sessizce geçtim ve doktorun evine doğru yürüyerek uzaklaştım. Basamakları çıktım ve çalışma odasının ışıklarının ziyaretçileri aydınlattığını gördüm. Doktor Diaz'ın gün doğ-

madan uyumaya gitmediğini bilsem de gece misafiri olma ayrıcalığına sahip tek kişinin ben olduğumu sanıyordum. Yalnızca sesler değil, şişman, kaba saba, neşesi yerinde bir adamın kopardığı kahkahalar da duyuluyordu.

Kapı bol miktarda ışık demetini içeriye alıyordu. Yalnızca parmaklarımla o eski tıklatma hareketini yaptım. Bir sessizlik oldu, ardından doktorun "Girin" diyen sesi bana ulaştı. Çoğu zaman olduğu gibi, yazı masasının arkasında oturmaktaydı; bir koltuktaysa, varlığını önceden sezdiğim yüzü terli ve çarpık bacaklı adam gülümsüyordu.

Amaçsızca birkaç adım attım ve gelişimin hoş karşılanmadığını anladım. Rahatsızlık verdiğimi, bir şeyleri böldüğümü hissettim. Doktor bana endişeli görünmedi -hiçbir zaman öyle olmazdı- yine de aptalca bir soru sorarak kendini anlayışlı ve samimi bir şekilde gülmeye zorladı.

"Chamame nasıl gitti?"

Bir soru olmayan cümlesini yanıtlamayarak ona baktım. Şişman adamsa, bir ona bir bana bakıyordu. Ardından Diaz kaçınılmaz olan tanıştırmayı gerçekleştirmek için ayağa kalkmak zorunda kaldı. Rol yapar gibiydi:

"Carr Bey, Abu Hosni Bey."

Kahkahanın etine dolgun bir şişmana değil, bana dikkatle bakarak, değer biçerek elimi sıkan babayiğit bir adama ait olduğunu anladım. Büyük ve sivri bir kafası, kapkara saçları ve kaşları vardı, şimdi gülüşüyle ve bembeyaz büyük dişleriyle gizlenen kaba ağzının üzerindeki burnu cüretkâr ve inceydi.

Memnun olmak ve zevk duymakla ilgili, her zamanki aptalca lafları ettik ve o, şakalaşırcasına fakat hafifçe emreden bir tavırla yetkiyi verdi:

"Herkesin gözünde Türk Abu'yumdur ben. Santa Maria'da beni böyle çağırırlar. Yalnızca 'Türk Abu' deyin bana. Artık benim dostumsunuz ve ben bu konuda asla yanılmam."

Türk Abu dostça gülümsemeyi sürdürerek tekrar yerine oturdu. Üzerinde çok pahalı bir takım vardı, bir düşmanının kendi elleriyle boyadığı korkunç bir kravat takıyordu ve sağ bileğinde altından bir saat ışıldıyordu.

Bir sessizlik oldu ve doktorun tedirginliğinin büyümekte olduğunu hissettim. Abu'yla karşılaşmış olmamdan hoşlanmadığını anladım. Biraz sonra karşılaşmamızın kaderde yazılı olduğunu fakat Diaz'ın bunu erteleme niyetinde olduğunu da anladım. Şeytanın dürtüsü üzerine, şüphelenmiyormuş gibi yaparak Türk'le her konudan, Santa Maria'dan bile çene çalmaya başladım. Ortam gerilmişti ve doktor araya girmeye çalıştı.

"Arabayı dışarda bırakmakla kötü bir iş yapıyorsun, Abu. Artık Santa Maria'ya açlığın geldiğini unutma: Birçok suçlu doğuyor."

Türk, kesik bir kahkaha attı.

"Memnun olurdum, doktor. Asla yalnız seyahat etmem. Kendini bilmezin biri Mercedes'i alacak olursa, yarın onu uysal bir şekilde emrinize hazır bulacaksınız. Hastanenin mermerden bir yatağında iyice donmuş halde."

"Fakat otomobili boş görüyorum," dedi.

Türk, ilahi okur gibi parmağını kaldırdı.

"Görmeyen gözlerin azabını yürek çeker. Ama daima iş işten geçer."

Aklımdan iki şey geçirdim: Soytarı ve tehlike. Sohbet sıkıcı bir hal almaya başlamıştı ki içlerinden biri bahsedildiğini hiç duymadığım bir yangını hatırladı.

"Santa Maria'nın tarzı böyle," dedi doktor. "Üzücü bir durum fakat işin aslı bunda bile başarısız oldular."

"Doğru," diyerek onayladı Türk. "Yine de bunun planlanmış bir iş olduğu hiçbir zaman kanıtlanamadı."

"Bana kalırsa en büyük rezillik, şans eseri kimsenin ölmediği iki üç hayvan çiftliğinin yanmasının dışında, en ağır hasarı Yahudi'nin dükkânının görmesiydi. Kapıları kapatıp vitrini çekti ve orada çalışan çocukların giysilerinin uçları akşama kadar yandı, üstelik daha neler oldu kim bilir; bütün bunlar sonunda şu büyük tabelayı asmak içindi: "Yangından kurtarılan mallar". Fiyatları düşürdükten sonra istediği her şeyi sattı. Çünkü insanlar aşırı derecede aptallar, Santa Marialılarsa biraz daha fazla."

Türk, gözlerindeki duygusuzluğu sekteye uğratan müthiş kahkahalar atarak eğleniyordu.

"Evet, gerçekten komik," diye devam etti doktor, "ama bunu bir de Galiçyalı Lanza'dan dinlemeli. Olay patladığında gazetede çalışıyordu. Şimdi bir bayisi var ve bu hayvanlar için fazlasıyla iyi olan eski kitapları satmaya çalışıyor. Bir de pornografi, sanıyorum. Çünkü zavallı garip biçimde her gün çöplenmek isteyecek kadar maymun iştahlı."

"Geç kalıyorum," dedi Türk. "Şunu da söylemeliyim ki doktor, bu arkadaş ve rakipten çok hoşlandım. Birbirimizi anlayacağımızdan eminim."

Diaz ayağa kalktı ve gücenmiş halde konuştu:

"Ama kararlaştırmıştık ki..."

"Doğru, yine de bir ayrım görmüyorum. Bugün ya da yarın fark etmez. Her şey zaten hazır."

Kocaman gülümsemesini bana geri çevirdi:

"Suyun tamamı sizin. Toprağın tamamı benim."

Böylece kaderimin ne olacağını o gece son derece açık bir şekilde anlamaya başladım. Profesör Paley'in beni ne amaçla Santa Maria'ya getirdiğini ve şimdi Doktor Diaz Grey'i eğlendiren oyunu neyin teşkil ettiğini de.

10 Kasım

Doktorun bizi memnuniyetsizlikle tanıttığını hissettiğim görüşmeden sonra, Türk, en az iki hafta boyunca peşpeşe birkaç gece daha geldi. Büyük araba gelmiş olduğunu haber veriyordu, bense henüz bir ilgimin olmadığı konularda rahatça konuşabilsinler diye, bir süre göl evinin etrafında dolanıyordum.

Bir keresinde Türk, çok komik bulduğu bir anısını anlatıyor, sözlere döküldüğündeyse bu anının fazlasıyla güzel olduğu anlaşılıyordu. Özellikle de diğer bazı ayrıntıları, belki de hiç gerçekleşmemiş olan bazı yalanları eklediği düşünülecek olursa. Anlatıcının deha gösterisinin etrafını sardığı kahkahaları atlıyorum.

Türk, aşağı yukarı şunları söylemişti:

"Aslında sizin üzgün Tanrıcığınız küçük ülkeniz nefes alabilsin diye bir günlüğüne dinlenmeye çekildi. Kötü bir niyeti olduğundan değil ve belki de kasıtsız olarak. Huyu olduğu üzere, hayırlı olan size tesadüfen geldi."

"İkinci Tanrıysa kuzeyin soluk benizlileriyle sarışınları arasında bir savaş düzenledi. Eskimolara göre havanın iyi olduğu yerlerdir sanıyorum. Böylelikle askerler ya vurularak ya tavukların şişe dizildiği gibi süngüye geçirilerek öldüler ya da donarak paramparça oldular. Tekstil üreticileri ilk iki ölüm biçimini haliyle engelleyemeseler de pançolar, battaniyeler ve her çeşit manto ihraç ederek sonuncusunu geciktirmeye çalışırlar. Evet, dediğim gibi, her yolculuğun parasını düzenli bir şekilde ödedim. Peşin olarak. Kılavuz diyebileceğimiz birine, dağıtımı yapması için gıcır kâğıt paralarla ödedim. Malın ve tehlikelerin belirlediği miktarda. Her şey böyle gidiyordu, ev gibi heybetli bir esmer olan kılavuz ya da planlama müdürü Manuel çıkıp gelene ve görüşmek isteyene dek. Ona konuşmasını söyledim, bunun üzerine anlattığı şey beni hayrete düşürdü ve o zamanlar ona inanmakta zorlandım: Yerliler her gün banknotlarla ödeme almak istemiyorlardı artık. Onunla gittikçe daha az şey alınıyordu. Bunun böyle olduğunu siz de bilirsiniz. Bir ateştir bu ve hepimizi yakar. Sizde çok var, patron, Tanrı size bağışlayıp bereketini versin dilerim. Ama siz de yanarsınız.

"İkimiz de, hatırlıyorum, bulantı veren bir sıcakta vakit öğleye yaklaşırken, önümüzdeki kadehe bakıyorduk. Manuel'in bu kadar uzun konuştuğuna hiç şahit olmamıştım.

"Anlamıyorum," dedim ona. O an için doğruydu bu ve ortada bir dümen olduğundan şüphelenmeye başlamıştım; ama ne konuda olduğunu ya da nereden geleceğini tahmin etme şansım yoktu.

"Bana böyle bildirdiler ve geri adım atmıyorlar. Altınla ödeme almak istiyorlar, değerli maden dedikleri o para birimiyle."

"Bir karışıklık olmalı diyerek epey tartıştım onunla, 'saçmalık bu,' dedim ilkin; ama melez kararlılıkla konuşmayı sürdürdü: "Son sözümüz bu, diyorlar, ayrıca Bay Aniceto'ya gitmekle tehdit ediyorlar. Durum bu, patron."

"Bir ileri bir geri dönüp durarak meseleyi her açıdan ele aldıktan sonra, anlaşmaya vardık. Titizlikle yerine getirilen bir paktti bu. Ben çok az bir kazançla pesoları pauntlara çeviriyordum. Hep bir bahane bulunuyordu. Pauntlar Manuel'e gidiyordu, o da onları ananas dilimlerinin olduğu bir sandığa koyuyordu ve mallar ölçülür ölçülmez, sevkiyat gerçekleşiyordu. Bunun bana biraz insafsızca göründüğünü Manuel'e çıtlatmıştım.

"Değil, patron. Böyle olmasını onlar istiyorlar. Gelişigüzel. Kapan alır, alamayan boku yer."

"Bir ölüyle birkaç yaralı olduğunu duymuştum..."

O anda Türk konuyu değiştirerek şöyle dedi:

"Ben pek okuyan biri değilimdir ama siz öylesinizdir belki. Söyleyin bana, bir kitap okuyorsunuz ve benim kadar konuşan bir tiple karşılaşıyorsunuz, ne yaparsınız? Kitabı kapar ve yazılanlara söversiniz."

Bu noktada elbette Türk'ün katlanarak azalan muhteşem kahkahasına dikkat çekiyorum.

"Bir çeşit hastalık bu ve bana söyledikleri kadarıyla bir ismi de var."

15 Kasım

Bir rüyayı olduğu gibi yazıyorum.

Adam, her fırsatta onu kamçılayan belalara azimle kayıtsız kalan, yaşlı ve yavaş bir atın üzerinde terlemiş halde geliyor. Şişman göbeği kemerle ikiye ayrılmış. Kırsala ve o geleneklere uyum sağlayan yabancının giyinip kuşanmış olduğu görülüyor. Sefil bir halde atından inen süvarinin, ufak tefek ve sıska olduğu meydana çıkıyor, o çok eskilerin bir heykeli taklit etme çabasıyla, dimdik ve sert bir biçimde yürüyor. Bacakları tozluğa sıkıştırılmış, dizlerine kadar sargı bezleriyle kaplı, kırmızı renkli açılmış bir de güneş şemsiyesi var. Bineğinden inmeyi başardığı anda mekanik birkaç adım atarak ilerliyor, kahverengi yer üzerinde, irileşerek uzuyor. Adamın ve gülünçlüğünün arkasından, doktorun karısı uzun otların arasından zıplıyor, giysilerini düzeltiyor, henüz işemiş, silinmiyor. Gülümseyerek şaşkınca bakan bana doğru geliyor, neşeyle gülümseyerek kahkahasını bastırıyor, bir elini bana uzatıyor. Gebe at, şemsiyeli adam ve eve doğru, eşsiz gölgesine doğru yaklaşanların üzerinde

uzayan büyük çam ağacı. Kadın başını sallıyor, onaylıyor, sıcak havada ferahlamak için eteğinin ucunu yelpaze gibi sallıyor. Adam duvarların panelleri üzerindeki, belki onları süslemek için, belki de tan vaktinin soğuk esintisini kesmek için yapılmış olan renkli levhaları inceliyor. Ben saygılıyım. Dışarıda bekliyorum, bir zarfın içindekilere bakıyorum. İki çocuk oyun oynuyor ve gülüşerek nehre doğru gidiyorlar. Büyük olan, doktorun karısı ısrarla küçük olandan makas alıp göbeğini yer gibi yapıyor. Sarışın küçük kız, yere sırt üstü uzanmış halde kahkahalar atıyor. Gülüyor, gıdıklanarak kıvranıyor. Çekinmeden kırmızı şemsiyeyi açıp nehre ve kıvrıldığı yere doğru dikkatle yürüyorum. Kadın benden uzaklaşıyor. Yüksek sesle, uygunsuz bir tavırla, şöyle diyor: "Babacığım fahişelerden ayrılınca, bizi ziyaret etmenizi istediğini söyledi."

25 Mart

Diaz Grey'in karısının rüyamda bana ilettiği daveti, epey geç yerine getirdim. Kimsenin yüzünden değildi. Yazın sonlarına doğru, yağmur zamanı dedikleri yumuşak ve yorulmak bilmeyen şey başlamıştı. Göğün suyu gece gündüz demeden gürültülü ve ılık ılık yağıyordu. Bütün dünya griydi, durağandı ve hiç umut vermiyordu.

Küçük kız günlerden beri üvey annesiyleydi. Bu sebeple Eufrasia'yla ben orada yalnızdık, eve kapanmıştık ve pis kokuyorduk. Kadın yemek pişiriyordu, ben isteksizce okuyordum. Kadın aynı zamanda Doğu Santa Marialı ailelerle, asla tanımayacağım insanlarla ilgili dedikodular topluyordu. Yine de sıcak ve nemli ilk günlerde yorum yapıyordum: "Ne diyorsun sen, olamaz, ne saçmalık." Çoğu zaman söylediğim sözler, vermem gereken yanıtlarla uyuşmuyordu bile. Sonraları tek heceli sözlüklere geçtim, daha sonra da sessizliğe. O konuşuyordu, ben okuyor ya da evin kapanıp kaldığımız

en büyük odasının geniş penceresinden tekdüze manzaraya dalıp gidiyordum. Çıplak gövdemle, alnımdan ya da boynumdan düşen ter damlalarını sayarak eğleniyordum. Banyodaki duş başlığı çalışmayı reddediyordu; bu yüzden dışarı çıkıp evden birkaç adım ötede, yağmurun altında sabunlanıp duş alıyordum.

İçeri girdiğim zaman, konuşmayı sürdürüyordu, ama bu defa içinde favori içeceğinin, belki de sevdiği tek içeceğin olduğu kalay maşrapayla. Ondan bir yudum alınca boğazımı ve yemek borumu yakmıştı. Yüzümü görünce gülmeye başladı ve bana o içeceğin ne olmadığını açıkladı.

"Güçlüdür, patroncuk. İlk seferde, ama gitgide alışır insan. Amerikalıların o viskisi gibi değildir. Siz pek içmediğiniz için, hâlâ şişelerce var. Bu ne Brezilya'nın şeker kamışıdır ne de Paraguay'ın; ikisinin ve aklıma gelen başka bir şeyin karışımıdır. Taze yapraklarla kaynatmak gerekir, ama nasıl yapacağını iyi bilmelidir."

Toprak testideki sudan bolca içerek rahatladım. Hava kararmaya başladığında okumaya devam edebilmek için Eufrasia'dan ışığı açıp bana bir fener getirmesini rica ettim. Feneri çıplak ayaklarımın ağırlığını taşımış olan sehpanın üzerine koydum. Birden sıcaklığın arttığını hissettim. Şimdi ışık yüzünü aşağıdan aydınlatıyordu. Yerlilere özgü o elmacık kemikleri göze çarpıyor ve uzayan gölgesi duvarda hafifçe kıpırdıyordu.

"Eufrasia, sizin çok güzel bir kızınız var."

"Yalan söylediğinizi biliyorum, patroncuk, patroncuk, yine de daha ne kadar bekleyeceksiniz diyordum."

Ayağa kalktım ve kadının bana diğer günler olduğu kadar çirkin görünmeyen alaycı yüzüne birkaç saniye baktım. Daha fazla uzatmadık. Kıçındaki mıknatısa kapılarak onu takip edeceğimden emin bir şekilde, çıplak ayaklarımın attığı adımları duymaya gerek görmeden, hücresine doğru yürümeye başladı.

Hareketlerimizdeki hıza bakıldığında ilk olarak kimin soyunduğu konusunda bir rekabet yaşanmış gibiydi. O kazandı ve kabarıklıkları ezilerek şilteye devrildi.

Kadınsı kokuları, arzularıyla birlikte saldırganlığını açığa vuruyordu ve zevkten yüzünün biçimi bozuluyordu: Şaşıydı, koka yapraklarının yeşile boyadığı ince ince fışkıran tükürüklerin çıkışını kolaylaştırmaya çalışır gibi, ağzı açık halde soluyordu. Bunun beni soğuttuğunu hissettim ve herhangi bir şey bulabilmeyi umarak elimle yerdeki karolara vurdum. Elime bir bez çanta geçti ve yüzünü örttüm. Garip bir şekilde, bu onu daha da heyecanlandırmış gibiydi ve kuvvetini ikiye katlayarak, haykırışlarla anlamsız kelimeler eşliğinde, benden bir dakika sonra, hazza ve deliliğe ulaştı.

İkinci sefer yağmur zamanından intikam almaya çalışır gibi görünen, kızgın bir güneş eşliğinde gerçekleşti denebilir. Belki de sağanak yağışların maruz bıraktığı o kapanış töreninden aylar sonraydı. Ama bu defa bir sorumlusu vardı bunun: Cip çalışmamakta diretiyordu ve açık havalı günlerle ılık geceler, huzursuzluğumu, Chamame'ye olan özlemimi açığa vurarak birbirini izliyordu.

Eufrasia hizmetçi konumunu değiştirmek için o yağ-

murlu akşamın hatırasını asla kullanmadı. Ne bakışlarıyla ne de zavallı gülümsemesiyle yaptı bunu. Patroncuk ya da Don Chon olmaya, sonuna kadar, devam ettim.

Sebep olduğum şeyde suçun bende olduğunu sanmıyorum. Benim davranışım bilinçli olmaktan çok içgüdüseldi. Bunun, kadının hayranlık uyandıran vaziyetine yönelik kişisellikten uzak bir saygı olduğunu düşünerek kendimi mazur görmeye çalışıyorum.

Ev işlerinden birini yaparken yanımdan geçtiğinde Eufrasia'ya yönelik ne bir arzu duyuyordum ne de yatak odasına başka bir ziyaret yapma niyetindeydim. Eski bir dergiyi okumaktaydım. Adeta büsbütün bir dalgınlıkla kolumu uzattım, kalçasına hafif bir şaplak attım ve o anda kopardığı kahkahaları duydum.

Çok kısa bir süre sonra odasından iki defa 'patroncuk' diye fısıldadı; en sonundaysa, güven duymaktan kaçınır gibi, Don Chon.

Arkamı döndüm ve işte orada, ayaktaydı, iki eliyle birden yüzünü örten bir çantayı tutuyordu. İzin verdiği aşağılanışını daha acı verici kılan eski ve çocukça bir oyun. Bu davet yıllar öncesine dayanıyordu; onun ırkına, beyazların açgözlü vahşilikleriyle kabul ettirilmişti.

Böylece çantayı nazikçe parmaklarından ayırdım ve alnına bir öpücük kondurdum.

"Beni affet, Eufrasia. Şimdi olmaz. Kendimi kötü hissediyorum."

O mart anladım ki, kimi zaman müthiş bir acıya varan huzursuzluğum, Elvirita'nın uzun süren yokluğundan doğmuştu.

2 Nisan

Doktorun evine gitme sebebim sadece yalnızlığın ve alkolün beni mahkûm ettiği uyuşmayı ertelemek değildi. Alkolden serseme dönmüş halde, her geçen gün insanlıktan çıkan Eufrasia -bana bir kadeh verir misin, patron?- aklını Elvirita'yı ziyaret etmek ve erkek bulmak için, şehrin yeni bölümüne yürümekle bozmuştu. İkinci çantayı reddedişimden bu yanaysa, bana başka bir imada bulunmamıştı.

Böylece doktorla gece sohbetleri beni yozlaşmış uygar dünyaya geri döndürmüştü ve ben, Chamame'yi ziyarete gitsem de gitmesem de onlara ihtiyaç duyuyordum. Diğer sevinçlerse bana gittikçe artan ağırlığı yenip bu notlarıma yeni sayfalar eklemeyi başardığım zaman geliyordu.

27 Nisan

Bugün havadislerle dolu bir gündü. İlkini Diaz Grey, yanıt beklemeksizin "nasıl gidiyor?" diye soran biri gibi, önemsemeyerek haber vermişti. Mavi giyimli adamlar geldiler ve delinen duvarlardan düşen toz bulutlarıyla gırla küfrün ve lânet okumanın arasında, bir telefon kurdular. Filmlerdeki yüzü bakımlı kişilerin yatak odalarını süsleyenler kadar beyazdı. Gürültü bittikten sonra ve telefoncular, uzun zaman önce gördüğümde bir arazi olan şimdiyse asfalt zemin kaplı yolun üzerinde uzaklaştıklarında, yineliyorum, sessizlik geri geldiğinde, ayların yaprakları benim kadar bezmiş halde bir bir düşerken, büyüdüğünü hissettiğim o zayıf başkaldırmayla ve hüzünle, havaya doğru gülümsedim.

Duvardaki, sineklerin sık sık ziyaret ettiği, köylü manzaralarıyla süslenmiş olan almanak, çoktan eskiyip mortu çekmişti ve artık bir toplu mezara gömülü meçhul ölüler olan günleri göstererek, tarih konusunda yalan söylemekte ısrar ediyordu.

Doktor Diaz'ı ve kendimi hafifçe alaya aldım çünkü o beyaz telefonun, acil bir şeye ihtiyaç duyduğum zaman kullanmam için orada olmadığından emindim. Onu emir almam için vermişlerdi bana. Bunun gerçekten böyle olduğuysa birkaç gün sonra anlaşıldı.

Şu an hava kararıyor, kendimden ve diğer her şeyden bıkmış haldeyim, uykunun bana unutkanlık getirmesini umarak kendimi yatağa atmadan önce, günün yazmak istemediğim ve zaten bunu beceremeyeceğim ikinci haberini sindirirken, ağır ağır sarhoş oluyorum.

30 Nisan

İlk görüşmemizden birkaç gün sonra Türk'ün bana şöyle dediğini hatırlıyor ve not ediyorum:

"Haber bekliyorum. Yakında sizi uyaracağım. Ama önce, nakit sıkıntısı yaşandığı için, daha fazla altın almak zorundayım ve dolandırıcılık olduğuna inanacakları bir hayal kırıklığı yüzünden, zavallı Türk Abu'nun sırtında bir delikle uçurumdan aşağı atılmış halde bulunmasını istemiyorum. Benim asla yapamadığım ve yapamayacağımı, sarhoş ve aç bir zenci olan Aniceto yapabilir. Ne de olsa, aramızda bir saatten birazcık fazla uzaklık var. Dikkatli olun ve doktora hiçbir şey söylemeyin. Deniz görevlerinin karadakilerle karıştırılmasından hoşlanmaz o. Size iyilik borçluyum. Yolda anlatabilirim. Sizin için bir de şaka: Bu çok konuşma hastalığımın bir adı var. Lafazanlık gibi bir şey deniyor sanırım. Beni en çok kızdıranı da şu ki; bana söylediklerine bakılırsa, şehvetli oldukları zaman ve yanlarında biri yokken dişilere saldırırmış."

Sonra bir gün, öğle vaktinde, küçük bir araba malikânenin önünde durdu. Şoförden başka yolcusu yoktu. Bir kızın yüzüne sahip öyle yakışıklı bir gençti ki şeytana uyup dönebilirdim.

Kornaya basarak gelişini haber verdi ve göründüğüm zaman, herhangi bir yanıtı önlemek istercesine olabildiğince hızlı bir biçimde şöyle dedi: "Carr sizsiniz. Abu Bey'den, bu gece saat onda Brausen'de."

Yeni köprüye kadar geriledi, direksiyonu kıvırdı ve Santa Maria'ya dönmek için hızını artırdı. Cipe binip gittim ve Brausen denen barı buldum. Santa Marialılar'ın soyadlarını nadiren kullandıkları geldi aklıma. Türk, saat tam onda bardaki garsonlardan biriyle gülüşüyordu. Dakik olduğum için bana teşekkür ederek hâlâ zamanımız olduğunu söyledi. Şöyle dedi: "En çok hoşunuza gideni alın. İsim değiştirdiklerinden ve yenilikler için para geldiğinden beri burada her şeyden bulunuyor. Ben de biraz kattım. Bana inanmayacaksınız ama bunu yalnızca kazanç için de yapmadım üstelik. Burası rezil bir gece kulübüyken, eski Berna yani, yoksulluktan kaçan pek sevgili bir omuzdaş sıklıkla uğrardı buraya. Sonunda talihinin döndüğünü anladım ya da birileri böyle söyledi. Umarım. İsimlerden bahsedilmediğini anlıyorsunuzdur."

Yolculuk çok uzun sürmüştü ve şimdi hatırlayınca, bitmez tükenmez bir saatler yığını gibi geliyor; çünkü Mercedes'in direksiyonundaki Türk, ne lafazanlık dediği hastalığa tutulduğunu unutmuştu ne de trafik ışıkları ya da kaza tehlikeleri onu susturabilmişti.

Yeni Santa Maria için tam anlamıyla bir şehir denebilirdi. Geçen yüzyılın İsviçreli göçmenlerinin çocukları ve torunları, öyle olması için çalışmışlardı. Çalışırlarken de zenginleşerek, itiraz etmeden saygı duyulan güçler olan Süper Katolik ve Püriten aileleri oluşturmuşlardı.

"O kadar da Püriten değiller," dedi Türk Abu. "Ben onlara Püriten demem. Pislikleri halının altındadır. Cezasız kalan suçları da eklerim: Buna inanılmasa ve kimse asla bunu kanıtlayamasa dahi, kaçıklar, alkolikler, hapçılar, dolaylı katkılarıyla, ensest yapanlar, nemfomanlar, dolandırıcılar ve aklınıza gelebilecek her çeşit baş belası var."

Bu benim için bir dikkat çağrısıydı ve önceden yalnızca birer şüphe olarak büyüyen çok güçlü savları ortaya koyuyordu.

Daha sonra Türk şaşkınlık yaratan açıklamalarını ya da iftiralarını bir yana bıraktı ve konu değişti. Şimdi kendisinden, Türk Abu'dan bahsediyordu; hayatından, acımasız ve kaçınılmaz gibi görünen kaderini varlıklı bir yaşama çeviren mucizelerden.

Bir duraksama oldu ve küçük Babil'den uzaklaşmaya başladık. Arabanın hızı manzarayı değiştiriyordu. Birbirinin aynı ve her birinin önünde kendine ait dikdörtgen biçiminde küçük bir yeşil alan bulunan, bir dizi beyaz kulübeyi fark ettim. Tahmin yürüterek, oraya çimenlik dedikleri sonucuna vardım. Ardından gerçek bir çayır, kilometreler boyu toprak, otlaklar ve kaçınılmaz olarak dalgın bakışlı inekler. Türk sessizliğini koruyarak hızı azaltmaya başladı. Çatısı kuru sazlarla yapılmış bir

çeşit kulübenin yanına yaklaştı. Üzerinde gürültülü bir saat, şişeler ve bardaklar olan raflı bir de dolap vardı.

"Biraz dinlenelim," dedi Türk. "Fazla bir şey kalmış olamaz."

Türk iki bardağı şeffaf bir sıvıyla doldurdu. Likördü belki de.

Oturdu ve bir kez daha az kaldığını söyledi. Elini iç ceplerinden birine soktu ve masanın üzerine bir kibrit paketi koydu. Kâğıtları incelemeye koyuldu, kurşun ya da tükenmez kalemle bir iki satır yazdı. Şöyle dedim:

"Kör bırakacak bizi. İnsan konuştuğu kişiyi bile görmüyor burada."

Neden ağzımdan çoğul bir cümle çıkmıştı bilmiyorum.

"Burada ışık yakılmaz," diyerek beni kesin olarak yanıtladı Türk.

Sonra, gecenin karanlığında neredeyse görünmez biçimde, kendi kendine konuştu:

"Çünkü bu sadece bittikten sonra gerçek anlamda başlayan bir iş."

Yol boyunca arabanın soğutma sistemi, kısaca belirtmek gerekirse, beni bir soğuk algınlığının eşiğine koyacak kadar yüksek ayardaydı. Şimdiyse, kulübenin gölgeleri altında sıcaktan ter döküyordum. Sessizce bekledim. İşin doğrusu bir süredir sınıra kadar gideceğim o uzun ve çetin yolculuğu beklemekteydim. Türk'ün kıkırdadığını duydum ve arkasından aptalca, büsbütün yersiz bir itiraf geldi.

"Ben, tanıdığım diğer insanların bana seslenmeleri-

ne izin verdiğim gibi, ne Abu'yum ne de Kalim. Türk bile değilim. Suudi Arabistan dedikleri yerde doğdum. Hiçbir anım yok. Bölgedeki sayısını bilmediğim ülkelerden kaçıyor olduğumu bile söyleyebilirim. Türkiye de dâhil. Türk lafı bu yüzden çıktı, o kadar insan Türk dediği için." Yeniden güldü. "Türk'ün çiftliklerdeki evleri yürüyerek gezip ıvır zıvır sattığına dair şakayı bilir misiniz?"

Nezaket gereği sözlü edebiyatın o dahice eserini bilmediğimi belirttim; o sırada, kararlaştırılan zamanda Türk'ün sarhoş olduğu korkusuyla endişem artıyordu.

Bunu aptalca bir soruyla belli etmek istedim:

"Affedersiniz ama, kaçakçılığı önlemek için bir devriye bile yok mu?"

Türk'ün hiçbir sarhoşluk belirtisi olmaksızın, yukarıdan gelen yanıtını duydum.

"Tabii ki bir devriye var, sizin deyiminizle. Yarım düzine kadar ve hepsi bana bağlı çalışıyor."

Biri jaluziyi tırmaladı.

"Gidiyoruz," dedi Türk.

Dışarıda elleri eski Abu'nun omuzlarına dayalı olan bir insanın gölgesi daha vardı. Taşlı bir toprak parçasında kör gibi, sonradan anladığım kadarıyla varoşun küçük ve dar bir sokağı olan, sınır çizgisine doğru ilerledi.

Bir an için konuşulanlardan ne olup bittiğini sezer gibi oldum. Dikkatsizce konuşmak, bazı sorular sorup emirler vermek için ilk baştaki fısıldamayı bırakmış olan erkek seslerinin yakınında olduğumu anladım. Bize en az iki kamyonun yaklaşmış olduğunu anladım.

Seçebilmeye başladığımda fark ettim ki, öngörüldüğü gibi, o gece gökyüzünde ay yoktu; pek uysal olmayan bulutlu bir gökyüzü bizi örtüyordu. Biri konuştu: "Artık fenerleri yakıyorlar." Ve Türk yanıtladı: "Öyleyse bizimkileri de yakın ve başlayın. Ben ayrılıyorum."

Bana söz vermiş olduğu şeyi görmeye başladığımda artık yakınımda değildi.

Sınır dedikleri diğer taraftan bir paket yağmuru başladı ve devam etti; buradan alınıp kamyonlara indiriliyordu. Fırlatanların neredeyse tamamen bakır renkte olduklarını ve çıplak gövdelerinin terden parıldadığını görebiliyordum. Açık siyah saçları kocaman sarkık memelerine değen, çok uzun boylu bir kadının da aralarında olduğunu görünce hayrete düştüm. Son paket de uçtuğu zaman parlak zenciler, aklıma horoz dövüşü pistini getiren yarım yamalak bir daire oluşturana dek yalın ayaklarıyla çılgına dönmüş halde yeri düzleştirdiler. Benim anlamadığım bir dilde kelimeler ve kahkahaların evrensel dili duyuluyordu.

"Ver artık," arkamdan emretti Türk'ün uzaktan gelen sesi.

Bir paranın fenerlerle aydınlatılan havayı katederek, karşı taraftakilerin çıkardığı henüz zayıf olan ilk kargaşada kaybolduğunu gördüm. Ardından avuçlar dolusu altın fırlatılıp düşmeye başladı ve vahşice bağırışlar oldu. Yaralıların sızlanmalarının duyulmasına fırsat bile tanınmıyordu. Büyük memelerin etrafındakilerin, ona yalnızca arkalarını dönüyor oluşu dikkatimi çekti. Daha sonraları Türk bana, o kadının biraz dövüş bildiğinden ve testislere bir katır gibi tekme attığından bahsetti.

"Bir süre önce içlerinden ölenler de oldu. Fakat olay çözüldü. Hiçbirinin silah taşımadığını fark etmişsinizdir, küçük bir bıçakları bile yoktu."

Bu sonuncusunu çocuğunun okuldan getirdiği iyi notlarını kutlayan bir baba gibi gururla söyledi.

Birkaç gece boyunca, birbirlerini tutan ya da iten o koyu renkli bedenlerin hesaplanıp beklenen gözü dönmüşçe hareketlerini, bir parçacık altın kapabilmek için birbirlerini yumruklayışlarını, yere düşürüşlerini yeniden görmek için gözlerimi kapamam yetti.

Açgözlü bedenleri gözlerimin önüne seren o aralıksız hareketler, vahşi ve güzeldi. Gizlenme yerimin sessizliğinde hiç duyulmamış ve henüz yazılmamış bir müzik bestelenmekteydi.

6 Mayıs

Sırf sperm kese içinde baskı yapar, sinirleri ele geçirir, karakterimi değiştirir gibi göründüğünden, cipe atlıyor ve dolambaçlı yollardan inip çıkarak Santa Maria şehri dedikleri yere varıyordum; doğmuş, oyun oynamış, bir okul çocuğunun ayıp kelimelerinden ibaret olan ilk aşkım beni hor gördüğü için acı çekmiş olduğum o çok uzaktaki yerden, ne küçük ne de büyük, taşrada bir kasabaydı benim için.

O geziler, aynı şekilde aylarca geride kalmış olan cumartesi gecelerinkinden çok ama çok farklıydı: O zamanlar iş ve mola arkadaşlarımın içinde olduğu iki cip yolu tırmanırdı; değişmeyen sıcaklık şafak sökerken içe işlerdi; rüya, o geçici hiçlik gelene dek adı sanı belirsiz, yeşil kanlı acayip sivrisinekleri ve böcekleri mekanik tokatlarla ezer dururlardı.

Bu defa, hatırladığım bu tek başıma ayrılışımdaysa, Chamame'yi ziyaret etmiştim; eskiden bir restoran ve taverna karışımı olan ve o zamanlar, yeterince paranız

varsa, yalnızca Başkan'la pizza yiyip sarhoş olmaya ve dumanın ortasında fazla itici olmayan bir kadın yüzü aramaya yarayan yeri. Çünkü eski Chamame bir genelev girişiydi ve yasa, gerektiğince köreltilmiş pala bıçaklı, bıyıklı, bir zamanlar yeşil ve düğmeleri eksiksiz olan üniformalı bir kolluktu. Yasa, kadınların, erkeklerin olduğu masalara oturtulmamasına dikkat ediyordu. Bu olduğunda, çok nadiren, kolluk çabalayarak tezgâhın arkasından çıkardı. Bacaklarını açarak ezberden okurdu:

"Ahlaksızlığa sevkten tutuklusun, teslim ol."

Bunun üzerineyse sadece bakıp dinleyen birinin başına kötü bir iş gelmezdi. Yasa terlemiş halde, yavaşça tezgâha dönerdi; kadın, hemcinslerinin olduğu kümese karışmaya çalışarak umutlarını, ertesi gün paytak yasaya vermek zorunda olduğu yirmi pesonun hayalini, onları nerden yalan söyleyip borç isteyerek ya da çalarak bulacağını hesap etmeye başlardı. Çünkü dolandırıcılarda olduğu gibi, şeref kazanmak ya da korku dolmak için yirmi dört saat kayda değer bir süreydi.

Gecenin başlarında yüzü ilgimi çekmişti. Uzak bir masada oturuyordu ve tütünün ya da esrarın dumanı, belli belirsiz bir perde gibi kıpraşıyor, onu ara sıra meydana çıkarıyordu. Bir görünürdü bir görünmez. Farklı bir yüzdü onunkisi, boyanmamış denebilecek, Chamame'nin kadınlarınkinden uzak bir yüz. Farklıydı, yabancıydı ve o boktan yerde ne yaptığını, kimi beklediğini doğru olarak tahmin etmem imkânsızdı. Yine de beni huzursuzlandıran merakımı, binlerce soruyu kafamda evirip çeviriyordum. Otoritenin viski dediği, bo-

ğazımı yakmanın dışında biraz da afyon huzuru veren şeyi içmeye devam ettim.

Gece yarısı çok ilginç bir şey için ziyaret etmek zorundaydım, bana böyle söylemişti.

Çıktığım zaman, kadınla kaldırımdaki fahişelerin sırasında, daha doğrusu ona sessizce ve tehdit edercesine bakan fahişelerle sarılı şekilde karşılaşınca şaşırdım. Işık, belki kasıtsız olarak belki de gizli bir nedenden ötürü, orada çok zayıftı ve muhtemel müşterilerin aldanmalarını kolaylaştırıyordu. Yine de ortada bir karışıklık yoktu çünkü o, topuklarını takırdatıp beyaz gülüşünü göstererek bana doğru yaklaşmıştı.

"Bir hanımefendiyi bekletmek iyi değildir," dedi yumuşak, eğitimli ve biraz da temkinli davranmama sebep olan alaycı bir sesle. Chamame'nin kadınlarıyla hiçbir ilgisi yoktu. Kız kardeşimin, sınav zamanlarında telaşla ortalıkta dolanan, o uzaklardaki arkadaşlarını hatırlattı bana. Fakat asıl merak ettiğim, beni kışkırtıp ağzımdan kaçacak olan bir şeyleri dinlemesi için onu kimin gönderdiğiydi. Tehlikesiz bir tür casusluktu bu, evde dolaşmak için ucuz bir yöntemdi.

Ona, senli benli biçimde, adının ne olduğunu sordum.

"Ah. Yalanlar duymak hoşuna gidiyor demek. Bu gece sana o zevki bahşedeceğim. Bir öpücükle diğeri arasında gün doğana kadar yalan söyleyebilirim sana. Yalanlar sahip olduğum tek servettir. Artık dinleyeceksin. Adım Mirtha, *te*'den sonra gelen *he*'yle."

Loş ışıkta öyle güzeldi ki zihnimde ona peşinen Mata Hari adını vermiş olduğuma pişman oldum.

"Tam şu karşıya, değil mi," dedi pansiyonu işaret ederek. Alt dudağı sıcakkanlı bir alayla öne çıktı. Yalnızca bacaklarını açmak için benimle yürüyor ya da beni sürüklüyorsa, bütün bunlara ne gerek var, dedim içimden.

İsminin arasına bir *he* koymak gereken o kadın, aynı zamanda altüst ediyordu beni; çünkü o ılık gecede kolları, boynu ve yüzü, henüz duştan çıkanların tazeliğini koruyordu.

Onu bir süreliğine koridorda bıraktım ve otelin sahibesiyle konuşarak lüks denen odalardan birini sağlama almak için merdivenleri çıktım.

Lüksler, kimi zaman üç kişilik olarak da kullanılabilen devasa bir çift kişilik yatağın dışında -insan genelde iki olası ihtimal üzerine düşünür; ama başka ihtimaller de var-, eşyasız bir alanları olmasıyla normallerden ayrılıyordu. Lüksümün geri kalanında başka yatak yoktu.

Küçük, hoş bir köşeydi; kaliteli ahşaptan bir masa, üç sandalye, incilerle süslenmiş bir lamba ve çakma bir yazı masası, onun içindeyse gizli bir bar vardı; camları üzerine basılmış farklı farklı etiketlerin, yabancı otel ve kaplıcaların isimleri ve çizimleriyle yasa dışı kökenlerini açığa vurduğu birkaç bardakla ve küçük şişelerle doluydu.

Üstelik bu sevimli köşe, şehvet uyandıran, asla görülmeyen büyük yatağa zaman ve mekân bakımından uzak bir ülkeye aitti. Kutsal hanımın, ihtiyaçları sağlayan kocasının dönüşünü sabit bir gülümsemeyle beklediği ailevi bir yerdi. "Sevgilim, ofiste zor bir gün geçirdin, soğuk bir içkiyle seni bekliyordum. Bob terliklerini getiriyor. Gazeteyi okudun. Şimdi bana haberleri açıkla

bakalım. Tahmin et bakalım ne var, en sevdiğin yemeği hazırladım sana, komşuyla da acaba kim bilebilecek diye konuşuyorduk."

İkimiz de hâlâ genç ve güçlüydük ama yatak bize üstün geliyordu. Sahibemiz oydu; su gibi içine çekti bizi ve türlü emirler buyurdu.

Çırılçıplak halde, *he* harfli kadının daima biraz alaycı olan gülüşünü, acı veren mutluluğumu dikkatle izleyen gözlerini gördüm. Çünkü bu kadın, bana bağışlıyor olduğu sevince yönelttiği kocaman gülüşünü daima koruyarak, şaşılacak kadar çok şekli diliyle havaya ve bedenime çizebiliyordu.

20 Aralık

(Tüm samimiyetimle yazıyorum ki; kızın o küçük sarışın başının hangi sene, kaç yaşındayken, umurumdaymış gibi nehrin karşısındaki özlem dolu yalnızlıklarımı -uygun olsun veya olmasın- süslemek için ortaya çıktığını bilmem ya da tahmin etmem imkânsız. Çok büyümüştü ama hâlâ genç bir kadın değildi.)

25 Mayıs

Türk Abu, Brezilyalı zencilere daima sermaye kazancından fazlasını çalmayacak şekilde ödeme yapıyordu. Zenciler, buradan istenen malları orada topluyorlardı; birinin para yedirmeyi unuttuğu atlı çobanların[11] mermilerinden kaçınmak içinse yeni güzergâhlar keşfediyorlardı. Bu taraftaysa her şey sakindi; buradakiler ağırlıklarla ve diğer bilindik şeyleri içeren çok açık önlemlerle eğitilmişlerdi.

Nehirdeki ödeme biçimimiz çok farklı oluyordu. İki haftalık olarak ödüyorduk; önce Eski Santa Maria'daki bankadan parayı almaya gidiyordu biri. Perşembe ve cumaları. Görevli ben olduğumdaysa buna rağmen asla maaşımın karşılığı olan paradan fazlasını almak istemedim.

İki haftalık ücreti ödemekle sorumlu kişiyi belirlemek için çekiliş yapmak zorundaydık. Ödemeci, geride

11 Atlı çoban (gaucho): 18. ve 19. yüzyıllarda Güney Amerika otlaklarında yaşayan, daha sonralarıysa folklorik bir karaktere dönüşen, binicilikte ve kırsal işlerde usta İspanyol-Kızılderili melezi sığır çobanlarına verilen ad.

kalmış erginliklerinde saygıdeğer kolluklar olsalar bile pek hüzünlü gri bıyıklarıyla ve omuzlarında tetiği çekilmemiş tüfekleriyle oradan oraya koşuşturup duran, eski Güney Amerika savaşlarının çocukları iki kollukla birlikte yola çıkardı: Bu kadarını sağlayabiliriz, demiş ve yinelemişti Santa Maria garnizonunun komutan beyi. Böylece, bir rüzgâr esintisiyle artık hiçbir tür korumaya ihtiyaç duymayacak olan onlar, iki haftada bir titreyerek, bizi korumaya geliyorlardı.

Operasyon Batı Santa Maria'da, Berna Otel'in bize ayırmış oldukları bir masasında gerçekleştiriliyordu. Yerliler birer birer geliyor, paralarını alarak imza atıyorlardı. Salı sabahına kadarsa serbest oluyorlardı çünkü o kaçınılmaz sarhoşluktan ve karılarına attıkları dayağın enerjisinden kurtulmaları için onlara zaman tanımak gerekiyordu.

12 Haziran

Bu kamyonsuz bir gece ve onu, cüretkârlıkla Santa Maria'nın -belki de sonsuza dek- doktoru olan Diaz Grey'in itirafları adını vereceğim bu notları aklımdan çıkmadan ya da silikleşmeden önce yazarak geçirmek istiyorum.

Kaçakçılık ürünü olduğu şüphe götürmeyen, çok eski bir konyağı yudumluyor ve kokluyorduk ki, doktor anlatmaya başladı:

"Sonsuza dek bu köy denen delikte nefes almaya mahkûm olsam da gerçek dünyadan bazı bilgiler bana ulaşmış bulunuyor. Kır doktorluğunu ya da köy papazlığını konu alan kitaplar yazıldığını biliyorum. Ancak benimkisi, herkesinki gibi, farklı bir durum. Elimi İncil'in üzerine koyup -İsviçre Kolonisi'nin kurucularının çoktan unutmuş olduğum bir tarihte getirdikleri devasa siyah kapaklı ve yaldızlı harflilerden olursa daha iyi- geçmişimi bir kenara koyduğumu söylesem, yalan söylemiş

olmam. Bugünü de yaşamış olmakla geçmişe katıyorum elbette. Yine de size anlatmak istediğim, belleğimin, elimin altında bir doktor unvanıyla otuz yaşımda Santa Maria'da belirmemden önceki hiçbir şeyi kaydetmediği. Çok ilginç bir bellek yitimi vakası olabilir bu, diyorum bazen. Sanıyorum ki benim de sizin gibi, kaçınılmaz olarak bir çocukluğum, gençliğim, arkadaşlarım ve ailem vardı. Yıllar önce hayalimde bu boşlukları dolduracak başka şeyler kurma oyununu oynamıştım. Fakat örneğin, uydurduğum ailelerden hiçbiri asla tam olarak eksiksiz değildi. İyileştirmek ya da aşağılıkça bir nitelik vermek için değiştirip durdum onları. Azımsanacak şey değildi, bu oyun. Hiç sahip olmadığım bütün geçmişlerimi unutup Santa Maria'ya otuzlarında bir doktor olarak geldiğimi kabul edene dek. İnandırıcı bir geçmişi yalnızca bir romancı, yalanı mesleğe dönüştüren bir yalancı, yazarak verebilir. Karakterlere uyan geçmişler, şimdiler ve gelecekler yaratan biri. Benimse hâlâ çıplaklığa mahkûm olduğumu bir kez daha söylüyorum size. Artık endişelendirmiyor beni. Hiçbir zaman var olmadım ve artık vazgeçmeliyim. Belki de bu beni sızlanmalardan, travmalardan ve henüz icat edilmemiş türlü türlü bilimsel şakadan kurtarır."

Doktor içkiyi koklamak için kadehini kaldırdı. İçmedi.

"Beni bu sahte köyde bir doktor olarak düşünmeyi deneyin, zor değil. İmkânları az olan bir ortamda acı çekmemek için fazlasıyla zeki, zavallı. Kürtaj olmak isteyen hamile kadınların ziyaretlerinden kaçınmak için

kapısında bir levha bile yok. Bunun önemini anlayacaksın. Beni yine de keşfettiler ve yaşadığım küçük evin kapısını çaldılar. Dün neydiyse bugün de aynı. Çok arzulanan binlerce çiftleşme ve istenmeyen gebelikler. Bir özür ya da mazeret olduğunu sandıkları, hep aynı cümle. İşi pişirirken, yalvarırken ve müstehcen sözler ederken, yatakta, çayırlarda ya da ev girişlerindeki gölgelerin sunduğu o daima tedirgin edici sığınakta, Tanrı'nın yüzünü görmeyi başarmışmışlar. Eski ve aziz dostumuzu da es geçmeyelim: Göğüs teri. Üstelik şişkin karınlarının nedenini hiç anlayamamışmışlar. Bir dikkatsizlik olmuş olacak, doktor. Bu başıma nasıl geldi hiç anlayamadım, doktor. Fakat bir de kız öğrenciler gelir. Bir diploma edinmek için değil, kutsal üçlünün, Tanrı'nın, vatanın ve ailenin sadık hizmetkârları olan ailelerinin, asla değişmeyen ve normal olmayan aptallıklarıyla idare edilen tatlı evlerindeki dayanılmaz tekdüzelikten kurtulmak için okumaktadırlar. Yine de bir teselli vardı. O hamile genç kızlar ya da içlerinden birçoğu, yüzsüz denecek kadar samimi olmasa da çok sevimli ve alaycı gülüşler gösterirlerdi bana. Gerekçeleri de daima çok mantıklı olurdu. Ben yine de bunu yapamazdım, kürtaj karşıtı falan olduğumdan değil. Yalnızca bedensel bir engelden ötürü. Asla kürtaj yapmadım fakat uzun zaman önce yapılışını izlediğim oldu. Tam bir kasaplık. Yani ilkelerim yüzünden değil, düpedüz korkaklıktan ötürü reddediyorum bunu. Ayrıca, konunun hatırlattığı bir anım olarak ekleyeyim, çok büyük ve medeni bir ülkede kürtaj yaptırmak serbest ve ücretsizdir. Bir annelik duygusuyla

yapılır bu. Yine de çok zekice bir hile vardır. Sıralarını beklemeleri için onlara bir yatak teklif ederler ve bir bahaneyle yeni doğmuş bir bebek getirip kısa bir süre ona bakmalarını isterler. Hamilelerin yüzde kırkı ameliyattan vazgeçer. Kadının beynindeki sessiz savaşımı ve dişi cinsiyeti için icat ettiğimiz annelik içgüdüsünü, benim gibi, bir hayal edin.

Kendimle ilgili meselelere döneyim, eğer uzaklaşmış sayılırsam tabii, yineleyeyim ki kürtajları reddeden bir kırsal yarı-doktoruydum ben; bazı fıkraların beni içlerine dahil etmek için yaklaşmalarına izin veriyor, katılıyordum onlara.

Oradaydım işte, kimi zaman anlamadan baktığım o garip eve fazlasıyla yabancıydım. Şimdiki gibiydi, sonradan görme birinin yaptırdığı bir konak gibi, belki de bir zamanlar beyaz renkli olan dört kazığın, sütunun ya da direğin üzerine oturtulmuştu. Son derece üstü kapalı bir fikir çağrışımıyla ve size bir parça güzellik sunabilmeyi dileyerek, buna Petrus'un çılgınlığı diyorum. İhtiyarın neden bunun böyle yapılmasını emrettiğini anlamıştım; çünkü o zamanlar da şimdi olduğu gibi, bilmem kaç senesinde Taşma olduğu hatırlanıyordu. Brezilya'da dünyanın sonu gelmişçesine yağmur yağmıştı, nehirler çalkalanmıştı, coşkun sular boşanıp bizim nehri taşırmıştı ve henüz birkaç taneden fazla olmayan yerleşim alanını sel basmıştı, insanlar boğulmuştu, evler Enduro'nun da ötesine, nehrin ağzına kadar sürüklenmişti. Bu talihsizlik bir daha asla yaşanmadı ve bu evde, sessizce Brezilya yağmurlarını çağrıştıran bir çeşit hatıra kaldı. Hafızası

güçlü bazı ihtiyarların ona bakınca hayal meyal hatırladıklarını, tükürüp haç çıkardıklarını biliyorum. Yine de artık çok az kişi kaldı, hâlâ kalan varsa tabii.

Zavallı Jeremias ölmüştü ya da Başkent'te avukatlığın ve adaletin, onun adına yapılan alçaklıkları görmemek için körleşmiş olan çakallarıyla mücadele ediyordu.

Daha sonra, iki kadından biri kapı zilini çaldığında, beyaz önlüğümü giyip doktor kılığında ikiliye kapıyı açtım. Fazla müşteri yoktu. Ve işte oradalardı: En genç ve sarışın olan Petrus'un kızıydı. Yıllar önce, biraz tuhaf bir kız çocuğuyken onu muayene etmiştim. Kalçalarından birine bir kanca saplanmıştı. Bana tuhaf gelmişti çünkü onu tedavi ederken hemen hiç sızlanmamıştı. Daha sonraları, artık büyüdüğünde, birkaç kez kasabanın sokaklarında görmüştüm onu. Yanında daima, o gün muayenehanemde elini Angelica Ines'in sırtından, onu ittirmek için değil yalnızca yönlendirmek için çekmeyen Josefina'yla. Olsa olsa iki yaş büyüktü ama, her zaman ona kılavuzluk etmişti ve öyle yapmayı sürdürüyordu. Artık tahmin etmiş olacağınız gibi, sarışın olan hamileydi ve esmer olan sosyal utançtan ötürü bir kürtaj yapılmasını istiyordu. Öfkelenmeden kovdum onları; kürtajın bir suç olduğunu ve şarlatan bir hekimin, doktorun ya da her kimse onun yardımıyla yapacak olurlarsa hapse girmeleri için gerekeni yapacağımı söyledim. Yalandı, tabii. Üstelik Angelica bana karşı hep cana yakın davranmıştı. Evet, kötülük ve zekâ sahibi gibi görünen ona fazla zarar vermeden çıkarmanın epey zor olduğu o kancalı karşılaşma anından itibaren.

Angelica bir tay gibi fırlayarak kaçtı; yine de birkaç gün sonra Josefina konuşmak için ziyaret etmeye başladı. Hikâyenin varacağı sonu o zamanlardan düşünmüş müydü asla bilemeyeceğim.

Ziyaretler neredeyse her gün, küçük köylerde daha uzun ve ağır olan öğle uykusu zamanında gerçekleşiyordu. Kadın, yalanlarla ördüğü birçok gerçeği anlatıyordu bana. İlgimi çekmişti; paketlerin üzerindeki, şimdi bizi düğümlerle ve gambalarla zorlayan, doğrultarak ellerin ve parmakların o marifetinden önceki haline getirdiğimiz ipleri, kaytanları ya da halatları çözer gibi.

Oysa ben, itirafların düğümünü çözerek gerçek dediğimiz şeye inanmaya bir son vereceğime inanıyordum ya da inanmıştım. Üstelik, artık Jose olan, Josefina'nın anlattığı uzun melodramı bir zamandizine oturtmak gerekiyordu. Kendimi sabretmeye zorlayıp duygusallığa ve acımaya bir son vererek.

Fark etme fırsatınız oldu mu bilmiyorum. Jose'nin harikulade bir diş yapısı vardır. Santa Maria'da doğmuşa benzemez hiç. Neşeyi, alayı, kışkırtmayı, teklifi, tehdidi kullanmasını da iyi bilir üstelik. Hepsini yalnızca birkaç dakika içinde.

Aklınıza ne gelirse, kısacası. Daha doğrusu, onun aklına ne gelirse. Bu yetenek birkaç dakikada kullanabilir onu. Bunu asla başaramayan kadınlar vardır. Bakire ölen kadınlar da vardır tabii. Bunu hastanede çalıştığım sırada, biraz da şaşkınlıkla anlamış bulunuyorum.

Ve evet, o öğle vakti ziyaretlerinde birçok şey söyledi. Beni telâşlandıran şeylerden biriyse şuydu. Angelica'nın

öğle yemeğinden sonra yaptığı, öğle uykusuna dalmak değil, Jose'nin tabiriyle, düpedüz sarhoşluk uykusuna dalmaktı. Yemekle beraber şarap üstüne şarap içiyordu çünkü. İhtiyar Petrus, yıldan yıla, incelemeye geldiğim zaman beni hayrete düşüren bir şarap mahzenini oluşturuyordu. Öyle kaliteli içkilerdi ki Santa Maria'yla bağdaşmıyordu. O göl sarayı gibi yerle bağdaşıyordu, tabii. Tam iş ziyaretlerine göre bir yerdi, yargıçları, avukatları, bankacıları, tefecileri ve diğer tayfayı ayartmaya çalışmak için biçilmiş kaftandı. Bu yüzden Angelica, balığı kırmızı Fransız şaraplarıyla ve gurme dedikleri o kişilerden birini dehşete düşürecek olan diğer uyumsuz şeylerle yıkıyordu.

Nitekim Jose konuşurken, o zamanlar uygunsuz olan asıl amacını gizlemek için kelimelerle çevreliyordu beni; tekrar ediyorum, Jose konuşuyordu, Angelica ise sarhoş olup uyuyordu.

Hiçbir zaman yalan söylüyormuş gibi gelmedi bana. O abartılı dürüstlük kınanmaktan ve şüphe duyulmaktan koruyordu onu. Bütün o sabırsız konuşması gelebileceğini tahmin ettiği fakat henüz tasarlanmamış sorulara verilen yanıtlardan ibaretti.

Evet doktor bey, diyordu, arzu duymaktan ve sağlık sebeplerinden ötürü bedenime zevk vermem gerektiğini büyümeden anladım. Yine de her zaman dikkatli olmasını bildim, Küçük Hanım'a sorabilirsiniz, ona böyle diyoruz ama bu pek de doğru değil. Sizi temin ederim ki çok erkeksi de olabiliyor, artık ilaç sattığı için. Evet, onu da yaptım ve şimdi hiçbir şeyi inkâr edecek halim yok.

İşte o zaman içimde bir şüphe doğdu. Belki de olay şaraptan ve alkolden ibaret değildi. Eczaneyi ziyaret etmeye başladım. Barthe artık yoktu fakat oğluna hem işini bırakmıştı hem de apaçık kadınsı bir havayı. Bu meselelerde, verenle alan kişi en sonunda sevgiliye dönüşürlerdi. Fakat genç, mükemmel halterci göğüslerini göstermek için araladığı önlüğüyle, benimle nezaketle ilgileniyordu.

Hilelerden, tehditlerden, inkârlardan, Tanrı üzerine yemin ederimlerden sonra, hâlâ hastanenin Satın Alma Komisyonu'nda olduğumu ona kibarca hatırlattım. İnkâr etmeyi sürdürürse neler olabileceğini de... Son olaraksa katı bir yüzle, tedarikçilerinin kimler olduğunu bilmenin zerre kadar umurumda olmadığını çünkü bir polis memuru olmadığımı söylediğimi hatırlıyorum.

Jose'ye neredeyse haftalık olarak temin ettiğini biliyordum. Dozu bana tehlikeli görünmemişti ama fişeklerin sıklığı öyleydi. Artık onları ben ayarlıyorum. Gelgelelim Jose'nin, Angelica Ines Petrus Zabala'nın o hamileliğinin kaynağını öğrenmesi gerekiyordu. O zamanlar tam ismi buydu.

Şöyle demişti Jose: 'Banyolar hariç bütün odaları kapattım, sekiz tane var. İkimiz için bir yatak odasını ayırdım. O zavallı meleğim, akşam olup karanlık çökünce korku atakları geçirdiği için daima beraber uyuyoruz. Hizmetçilik günlerimdeki, zamanında Bay Petrus'un işe aldığı bir hizmetçi olduğum günlerdeki odam hâlâ duruyor; paramı almak için hep tartışırdım onunla. Beslenme sorunlarının hatta grevlerin olduğunu söyler-

dim. Onlarsa her zaman işlerin yoluna gireceğini ve tersaneyle trenin faaliyete geçeceğini söylerler. Körler mahallesinde ayna satmak, derler buna.

Size söylediğim gibi doktor, sığınağımı, Tanrı Brausen aksini dileyene kadar evin hâlâ bana ait olan o bölümünü korumasını yine de bildim. Evin yanındaki küçük bir merdivenden çıkılır oraya. Bir sarmaşık yapraklarıyla üzüm bağının gizlediği merdivenden. Angelica uyurken arkadaşlarım beni oradan ziyaret ederler. Hayattaki ilkem 'yaşa ve yaşat'tır, herkesin saygı duymadığı yüce bir bilgelik. Tabii, anlaşıldığı gibi, kendi kendine yaşamaya bırakamadım onu. Bu müthiş ilgisizliğimin ne zaman peydahlandığınıysa hiç bilmiyorum. Küçük bir azize olmadığını biliyordum elbette. Buna daha sonra değineceğim. Annem benim yalnızca bir yer bezi olmamı istediyse de Bay Petrus'un bize eğitim vermeye gelen bir öğretmenle anlaştığını bilmenizi isterim. Birkaç sene boyunca geldi; Angela'nın dikkati epey dağınık olduğundan pek faydalanamadığını hatırlıyorum. Öğretmen ortadan kaybolduğu zaman, daha fazlasını öğrenme hevesine düştüm ve Belediye Kütüphanesi'nden kitaplar almaya başladım. Bugün hâlâ kitaplarla ve kültürle haşır neşir olduğumu da belirteyim size.

Evet, bunu bir kenara bırakacak olursak. Azize falan değildi. İtiraf etmeyi sürdürüyorum, hayatın bu meseleleri de hiçbir utanç vermiyor bana. Daima beraber uyuruz, hatırlayabildiğim zamanlardan bugüne değin hep böyle oldu. Bütün genç kızlar gibi, biz de birbirimizi okşarız. Şunu söylemek isterim ki yalnız da uyusalar, belli

bir yaşa geldikleri zaman bütün kızlar kendilerine dokunur. Erkekler de öyledir ama, eh, aynı şey değil bu.

Ve evet, her şeyi anlatmalı. O yakınlaşmalarda onun aşırı tutkulu olduğunun ve tam bir doyuma ulaşamadığının, aldırış etmeksizin, farkına vardım. Böylece görevimin sıkı bir gözetim olması gerektiğini anladım. Ama faydasızdı, doktor. Her dikkatsizlikte bir kaçamak vardır. Dinleyin, iki kız kardeş gibi yaşasak dahi ben önemsizdim. Rica edebiliyordum, anlıyorsunuz ya, ama ne emir verebiliyor ne de sürekli gözcülük edebiliyordum. Ben de şöyle diyordum: 'Eğer vücuduna kendin zevk veremezsen o sana bir tatsızlık verir.' Sonuç olarak sanıyorum ki ben kendi odamdayken o kaçamaklarını yapıyordu. Kaç kere bilmiyorum çünkü hiçbir şeyi itirafa yanaşmıyor. Nehirde çalışan gençlerden biriyle olduğundan şüpheleniyorum. Her sene değişiyorlar. Bu yüzden bir Amerikalıdan olması çok muhtemel, o karnındakinin. Ama sanırım daha kötü şeyler de oldu çünkü bir defasında yerde sürüklenircesine, harap olmuş halde geldi. Hayat böyle işte, ben kendi işlerimle meşgulüm o kendininkilerle'.

"Doğrusu, babası bilinmeyen o çocuğun doğacağı zaman yaklaşırken, günler boyu endişelendim. Jose'nin sezisine göre çocuk, malikânedeki Amerikalıların birinden olmuş olacaktı. Bu durumda, yeni doğmuş bebeğin güzel mavi gözleri olmalıydı. Ama bebeğin bize özgü o kahverengi, balçık gibi kirli latin gözlerine sahip olduğunu görünce korktuğum başıma geldi.

Diaz Grey bana biraz daha konyak ikram etti ve kadehindekini bitirdi.

"Eh," dedi "gerisini zaten biliyorsunuz. "Beni sevmiyorsunuz", diye haykırdı ve hemen ardından boynuma sarılmak için atıldı, gülerek ve sanki öpmesini biliyormuş gibi, öperek. Angelica'ya kesinlikle âşık değildim. Size anlattığım evlilik teklifi, bir sonbaharın soğuğunun hapsolduğu ve içerdeki kokunun dayanılır gibi olmadığı bu aynı devasa evde gerçekleşti. Jose'nin ona ders vermiş olduğunu ve gelinimizin uysalca birkaç kelimeyi tekrar etmeyi öğrendiğini anladım. Hüzünlü ve komik bir sahneydi. Çıkık uylukları genel bir sağlık kontrolünü hiçbir zaman geçemeyecek olan o uzun ve sıska kadını, asla sevmemiş olduğumu tekrar söylüyorum size. Öyle dermansızdı ve yaşama sevincinden öylesine yoksundu ki. Bir yerde okuduğum kadarıyla, nefretten ve aşktan daha güçlü olabilen o kahrolası acıma duygusuna kapılmıştım belki de. Oysa ben çok basit ve doğrudan bir mutluluğun hayalini kuruyordum: Hangi mevsimde olursak olalım, bir yangın gibi sıcacık yanan büyük bir şömine ve çırçıplak, ateşi izleyen ikimiz. Sevişip sevişmemek benim için fark etmezdi. Ona bağlı olurdu bu.

Maskaralığım böylelikle son bulmuştu. Çünkü Jose'nin anlattıklarına karşı koyar gibi yapmış, daha sonraysa razı olup pes edecek kadar gerilemiştim. Görüşmenin zorlamadan sonuçlanmasını istemek için sebeplerim vardı. Jose de ben de çok kurnazdık.

Sonuç olarak Jose kazandı; muayenehaneye daha ilk gelişinde varmış olduğu kararı kabul etmemi sağladı. Ayyaş bir yargıç ve benim aziz bir dostum olan Peder Bergner, meraklılardan uzak bir törenle bizi karı koca

ilan etti. Artık bana tuhaf gelmeyen bu eve yerleştik ve tanıdıklar aracılığıyla, günlük hayatta var olmamızı sağlayan bu hastane doktorluğu işini aldım. Üçümüzün demek istiyorum, çünkü Jose karımdan asla ayrılmadı. Böyleydi işte; geride kalmış bir duruşma o eski davayı Jeremias Petrus'un lehine sonuçlandırana dek. Tersane denen harabeyle tren yolunu, Vatikan'ın bütün dünyaya yayılmış olan sayısız paravan şirketleri arasından yüklü miktarda para ödeyen birine sattık. Şimdiyse, kıyıdaki dostlarıyla ilgilenen bir adli tıp doktorundan fazlası değilim."

15 Haziran

Bu notlar, isminin arasında *he* olan, eşsiz bir dilsel hâkimiyete ve beni fazlasıyla aşan bir zekâya sahip o kadınla lüks odada geçen geceyi hatırlamışken yazıya dökülmeli. Beni mutlu edip sırra kadem basmaya geldiği başka bir gecede, başka bir dünyada bir kez daha kaybolma yeteneği olduğundan, gizemli ve bu sayede unutulmaz hâle gelmeyi başarmıştı. Bugün onunla ilgili olabilecek tek kelime bile yazmak istemiyordum. Fakat geri dönüyor; böylece kendimi çok daha farklı bir kadın biçimi üzerine düşünmeye ve bana lüks bir oda veren pansiyon sahibesi hakkında birkaç satır yazmaya zorluyorum; o hiddetli ve alçakgönüllü sahibemiz hakkında. Biz Santa Marialılar bundan fazlasını isteyemeyiz sanırım.

Başının yanlarından kalın ve yağlı iki tutam saç örgüsünün yüzündeki kötülüğü çerçevelemek istercesine kaskatı sallandığı, somurtuk ağızlı, küçük gözleri taş karası bir bodur ve melez.

Daima siyah ve gösterişsiz giyinen bu sahibenin, her şeyi bilen ve bir çeşit okul ödevi olan bu notlarımı karalama işimi tamamlarken hangi kelimeleri seçtiğimi bile tahmin etmesi imkânsız olmayan Diaz Grey tarafından, neredeyse en ince ayrıntısına kadar bilinen, hiç değinmediğim uzun bir geçmişi vardı.

Sesi, ses telleri alkolden tahrip olmuş bir adamınki gibiydi; bir zamanlar Barthe'ye ait olan eczanenin bir müşterisiydi; doktor bana sahibenin çok uzakta, güneyde gerçekleştirilen iki ölümden sorumlu olduğunu anlatmıştı.

2 Temmuz

Bu notları doktorun itiraflarını açıklamaya çalıştığım bir diğerinden haftalar sonra yazdım. Bugün tembel bir günümde olduğumdan özetlemek niyetindeyim. Angelica cenini içinden atmış ve onun bir kız olduğunu görmüştü. Anne hemen ardından nefretini de doğurmuş gibiydi. Yüzünü çarşafla kapatarak kızı beşiğinde boğmaya çalıştı. Kimsenin suçlu olmadığı bir kaza, bir dikkatsizlik. Kız boğularak ölmekten kurtuldu, aylar sonraysa Jose, Elvira'da darbe izleri olduğunu gördü. Annesinin görmezden geldiği aşikâr olan aç yavrunun o dindirilemez ağlayışını dinledi. Tatsız bir sahnede, Angelica şöyle bir şeyler haykırmıştı: "Senden nefret ediyorum ve öldüreceğim seni. Doğduğun zaman bana çektirdiğin hiçbir acıyı unutmadım. Ayrıca, küçük bir oğlan istemiştim ben."

Jose, birçok çözüm üzerine kafa yordu ve bir kez daha kazandı. "Aylık olarak, dolgun bir ücret ödeyip kendi ço-

cuğu gibi büyütmesi için anneme verdik onu."

Brausen, her kimse artık, beni affetsin ama ödemenin kuryesi olan Jose'nin, geceyarısı ziyaretçilerine "birkaç önemsiz şey" hediye etmek için epeyce peso aşırdığına adımı basarım. Diaz Grey'in de o ziyaretçilerden biri olduğuna ihtimal verdiğim içinse bir kez daha af diliyorum. Şunu da söyleyeyim ki, doktorun karısıyla ilişkisinin gerçekte nasıl olduğunu asla öğrenemedim. Bir gece bana onun bir nemfoman olduğunu söylediğini hatırlıyorum. "Benim gibi zavallı bir taşra lavmancısı olmayan Başkent'in doktorlarına, cinsel sorunlar konusunda uzmanlara, itibarlı ve gerçek doktorlara" danıştığını ve durmadan nükseden, önceden asla sezilemeyen nemfomanik ataklar teşhisini kabul ettiğini de. Bovarizm[12], tanısı koymuş içlerinden biri. *Petit mal*[13] krizlerinin biraz benzeri. Kendisinin, Jose'yle suç ortağı olarak, Angelica Ines'in her gün, bilmeden yuttuğu doğum kontrol haplarını kısıtladığını da söylemişti. "Onu tutsak edemezdim."

Üstelik, hasta olsun veya olmasın, o da bir insandı; ona değer veriyor ve bir parça mutluluğu olsun istiyordu.

12 Bovarizm: Adını Gustave Flaubert'in Madam Bovary kitabının aynı adlı baş karakterinden alan, özellikle duygusal ilişkiler bakımından sürekli bir memnuniyetsizlikle, bir kurgu karakteriyle belirgin derecede özdeşim hissetmekle veya cinsel tatminsizliğe bağlı bir asabiyetle karakterize edilen bir tür psikiyatrik bozukluk.

13 Petit Mal: Küçük hastalık veya absans nöbet olarak da anılan, çocuklarda görülen, beş ila on beş saniye boyunca sürebilen ani bir atak halinde bilinç kaybının yaşandığı yaygın bir epilepsi türü.

10 Temmuz

Dün gece bir atak geçirdim ve dengemi bulabildiğim için minnet duymalıyım. Çok benzer bir şeyi ismini hatırlayamadığım, ünlü sayılabilecek bir kadının ifadelerinde okuduğumu hatırlıyorum. Belki de bu benzerliğin kökeni başkadır. Kadın, kadın ve ben, adam.

O kadın en büyük mutluluğunun yalnız bırakılmayı başarmasından ibaret olduğunu, onu mecbur bıraktıkları en büyük talihsizliğininse yalnızlık olduğunu söylüyordu. Dün geceki atağın yalnızca büyük malikânede yalnız kalmamdan ötürü olduğunu sanıyorum. Eufrasia ile küçük kız, benim uyuyor olduğum çok erken bir vakitte, Yeni Santa Maria'ya gitmişlerdi. Öğle vakti uyandığımda ekmek, tortilla ve domuz sucuğu buldum. Masanın üzerinde bir şişe de şeker kamışı vardı ama kendime hâkim olup içmedim. Ayrıca birkaç cinayet ve dedektif kitabım vardı; yine de okumak istemiyordu canım. Geçmişte sevgimizi ifade eden o isimden, Aura'dan

haber almayalı aylar olmuştu. Onu hâlâ ne kadar sevdiğimi asla bilmeyecek.

Güneşli, güzel bir gündü; yemekten sonra büyük yatağa giysilerimle uzanmıştım. Öğle uykusuna dalmak için değil, güneşin dairedeki ve duvarlardaki evrimini, yüzüm yukarıya dönük halde, ellerim göbeğimin üzerinde, hareketsizce izlemek için. Dakikalarca, saatlerce. Tırmanan güneş ve kımıldamadan kayıtsızlığı oynayan ben. Benimle hiçbir ilgisi yoktu. Alacakaranlık yaklaşıyordu ve artık neredeyse yatay olan güneşin, zamanla ve devinimleriyle hayli yıpratmış olan mücevher gerdanlıklı kibar fahişe reprodüksiyonunu yalayıp geçtiğini gördüğüm an, sonunda hatamı kabul ettim.

Ve birden başladı. Her zamanki gibi, çok korkunçtu ve kesinlikle unutulmazdı. İlk başta tam ismimi düşündüm ve konuşmadan tekrar ettim onu, binlerce kez, artık benim ismim olmaktan çıkana, hiçbir anlamı olmayana dek. Ben yine de hâlâ ben olduğum için, kaçınılmaz bir biçimde kendime kim olduğumu sormak zorundaydım; çünkü ben benim ve kesinlikle bir başkası değilim. Üstelik kendimi başkası gibi düşünmem, hissetmem imkânsız. Bunu, yaşadığım bu atağı açıklamaya kalkışsam bile başka hiç kimsenin, hiçbir zaman anlayamayacağını da ekleyeyim. Çünkü başka kim olursa olsun, ister tanıdık ister hayal ürünü, bir başkası olduğunu inkâr eder, en ufak bir şüphe duymaksızın bir ben olduğunu iddia ederdi. Kendi versiyonu; cehennemin dibine gitsin.

Yıllar önce Monte'de, buna çok benzer bir şeyi bir kanepe psikiyatristine itiraf etmeye çalıştığımı hatırlıyo-

rum. O fazlasıyla zeki ve Katolik kanepe doktoru, bana bir teşhis koymamıştı ama bir arkadaşıma deli olduğumu söylemesini bilmişti.

Minnet duymalıyım çünkü o katarsis içimi boşaltmıştı ve kendimi yeniden alaycı ve kayıtsız hissetmeye başlamıştım; birçok kez artık almamaya yemin ettiysem de birkaç kadeh şeker kamışıyla sabah oluyordu. Gökyüzünde ve nehirde doğmakta olan günü izleyerek, ormanın koyu yeşil rengindeki sonsuz gizemine dalıyordum.

13 Temmuz

Atalet ve günler o tek gecelik kadının cümlelerinin etkisini gittikçe azaltıyordu. Hemen ertesi günü, bir yalanla veda etmeyi seçmişti. Victoria Otel'de yaşadığını söylemişti bana. Devasa binaya verilen, şimdilik, son isimdi bu; bana anlattıkları kadarıyla bir zamanlar pahalı ve çok uğrak bir oteldi.

Belli aralıklarla iflas ediliyordu, başka sahipler ortaya çıkıyordu, reformlar yapılıyordu ve tonla başarısızlığı unutturmaya çalışan yeni isimler uyduruluyordu.

Yine de, bir sonraki sabaha kadar adının, arasına *he* koymanın imkânsız olduğu, Mirtha oluşu konusunda yalan söyleyen kadının Büyük Victoria Otel'e hiçbir zaman ayak basmadığını anlayabildim.

Kadın, o gece ve sabah sürekli gereksindiğimiz, her defasında daha uzun ve direşken olan o aralarda epey konuşmuştu. Fakat artık büsbütün yitirilmiş olanın hatırasından ve hüznünden bıktım. Tek önemsediğim

cümlelerini yeniden kurmaya çalışmak. O ilk şaşkınlığımı yazıya dökmem gerekse bile. Aşk denilen savaşa başladığımız an, kadının Chamame'den kaldırdığım fahişelerle hiçbir ilgisi olmadığını anlamış, sezmiştim. İnanmamaya çalıştıysam da, zevk aldığına şüphe yoktu. Ne iç çekişlerle, inlemelerle, koyverilen ya da bastırılan haykırışlarla ne de başını yastığın üzerinde döndürüp vurarak beni kandırmaya çalışmıştı. Son derece çirkinleşene kadar acı çeken ıstırap dolu yüzünü görmem yetmişti. Karşı salondaki fahişelerin sabırlı hareketsizliklerine çok uzak olan o arsız coşkunluk. Beni vücudumun pozisyonunu değiştirmeye zorlayınca çok uzun zamandır iffetli yaşadığını düşündüm; üzerime oturmuş ve hemen o anda, gözyaşları yüzünü ıslatırken, şöyle demişti: "Ah, Tanrım."

Buluşmamız sırasında üçlü teklifine razı oldum ve öfkemi artıran bir sürprizle ödüllendirildim.

Bu saadeti yazarken kadınsı kokuların, bana denizi hatırlatanlar ve vahşi hayvanların inlerini düşünmeye zorlayanlar olarak ikiye ayrıldığını deneyimleyerek anladığımı hatırlıyorum. Sahte Mirtha her ikisinde de cömertti.

Sanıyorum bu eş mutluluklar pek de hak edilmeden, çok nadiren veriliyor hayatta. Belki de kaderin keyfi yerinde olduğundan.

Bütün bunlar çok güzel olsa da artık beni heyecanlandırmıyor. Yarın bana itiraf edercesine söylediklerini toparlayıp yazmayı deneyeceğim.

15 Temmuz

Belki de zamanları karıştırıyorum. Bunu Diaz Grey için seçtim. Telefonun ısrarı öfkeye ve hüzne sebep oluyordu. O bir köşede unutulmuş beyazlık bana dünyada aramayı istediğim hiç kimsenin olmadığını hatırlatıyordu.

Cihaz çınlarken, onun yalnızca eksik kelimelerden sonra aynını tekrarlamak üzere havayı delen kesik bir vızıltı olduğunu düşündüm.

Arayan daima Diaz Grey'di ve bir üçüncünün dinliyor oluşundan korkar gibi konuşurdu.

Haftada en az bir kere, fakat asla belirli bir günde değil. Farazi telefondinlerlerin hayal kırıklığına uğradıklarını düşünüyorum, çünkü konuşmalarımız daima şu örneğin çeşitlemeleri oluyordu:

"Merhaba, Carr. Yapacak daha iyi bir işin yoksa seni bir malt içmeye davet etmek istiyordum." Tam bu sırada sempatikçe gülüyordu.

"Hay aksi, doktor. Tam da mastürbasyon yapmayı düşünüyordum. Biliyorsunuz ki Onan..."

"Don Juan'ı sikeyim. Saat dokuzda. Malt konusunda ciddiyim."

Cipin öksürüklerine karıştım ve saat dokuzda onun, Petrus'un çılgınlığı dediği merdivenleri çıktım. İhtiyar Lanza'nın kitapçı büfesini keşfetmiş ya da bulmuş olduğu için, belki de farkında olmaksızın arkadaşım Almayer'i hatırlayarak.

15 Ağustos

Kamyoncu dostlarımın ilk ziyaretini hatırlıyorum. Doğrusu, dostluğumuz her geçen cumartesi pekişmişti. Ben bir kitap okuyor olurdum, Lanza'nın yasakladığı polisiyelerden birini. *Tra*'nın yatak odasındaki, saklanma yerini asla bulamadığı cırcır böceğinin, belki de, serenadını saymazsak bana göre tam bir sessizlik hâkim olurdu. İlk cumartesiye döneyim. Hiçbir şey duymuyordum ama köpeğim hırıldamaya başlamıştı. Havlamaları bekliyor ve endişe duyuyordum ama öyle iyi dost olmuştuk, birbirimizi o kadar seviyorduk ki, sakinleşip yatağın ayaklarına dönmesi için onunla konuşmam ve onu okşamam yetti. Artık çok ağırlaşmış olduğunu hissettim, bir yavruykenki o kabına sığmayan mutluluğunu yitirmişti, yine de bir gün ölecek oluşuna aldırış etmeme mutluluğunu koruyordu hâlâ. Yük boşaltma gürültülerini ve araçtan inerken bir yerini inciten kamyoncunun kullandığı aşırı çirkin kelimeyi ben de ayırt etmeye

başlamıştım. Duymazdan geldik ve uyumaya çalıştık. Köpek uykuya dalmıştı ya da beni memnun etmek için uyur taklidi yapmıştı.

17 Ağustos

Cumartesi ve pazarlar, beni uyandıracak kadar olmasa da uykumun gücünü zayıflatan ufak gürültülerle başlıyor. Yeni Santa Maria'ya gitmek üzere giyinen Eufrasia oluyor bu. Alışverişler yapıyor, sevgililer buluyor ya da onlarla yeniden buluşuyor, Elvirita'nın manevi ailesini ziyaret ediyor ve onun tanıdığı benim içinse önemsiz, sıkıcı ve yabancı küçük bir kalabalık olmaktan öteye geçmeyen tüm o aptal insanların hayatlarında meydana gelen yeniliklerin hikâyesiyle beni sıkmak için pazartesi günü geri dönüyor. Yine de Elvirita'dan da bahsediyor, onu tanıdığını ve maceralarına dair çok şey bildiğini sanarak.

Benim içinse genç kızı adlandırmak ve bu adı benim yerime söyleyecek olan endişe dolu merakları farkında olmadan yaratmaya katlanmak yeterli. Pazartesi günleri o geri dönmeden önceki iki geceden yine de sağ çıkabildim.

Artık gece ziyaretçilerinin dostuyum. Kamyonun, onu süren ve asla inip konuşmayan adamın, tayfadan

her zaman aynı kişiler olmayan iki elemanın dostuyum; barakaya kadar taşınmasına yardımcı olduğum malların da gizli dostuyum. *Tra* ise bir şeylerin hareket edişine duyduğu minneti hep kuyruğunu sallayarak, bana karşılama gülücükleri gibi gelen zayıf havlamalarla kutlayarak göstermiştir.

Aslında yolculuktan sorumlu kişiyle demeliysem de, tayfa elemanlarıyla yaptığımız sohbetler, belki de haftalar ve aylar boyu aynıydı.

"Ne haber, yolculuk iyi miydi?" Ben.

"Bildiğin gibi." O.

Sarıya çalan kızıl saçlı, iriyarı bir adamdı, üzerinde renkli bir kovboy filminden alındığı şüphe götürmeyen hep aynı kareli gömlek olurdu. Göğsünü her zaman yarı açıkta bırakan o gömlek, onun forması gibiydi ve geceler ister sıcak olsun ister soğuk, başka şey giymezdi. Bir keresinde ona, doktora hediye edilen şişelerin en iyilerinden bir kadeh teklif ettiysem de istememişti.

"Ben, benimkini..." Pantolonunun arka cebinden bir şişe çıkararak bana ikram etmeden içmeye koyuldu.

Yük indirme bitip kamyon uzaklaştığı zaman, geceki sorumluluğumu yerine getirmek ve o kullanılmaktan bayatlamış olan iki kelimeyi yinelemek için telefona sarıldım:

"Görev tamamlandı."

5 Eylül

Bir defasında, sinsi bir tür korkaklığın harekete geçmesiyle, kendimi tehlikeye atmaktan kaçınarak, o eski giysilere tutunarak gizlenme dürtüsüyle, Diaz Grey'in önünde belli belirsiz düşkünlük ve ölüm dağıtımının bir parçası olmaktan ötürü vicdan azabı duyduğumu geveledim.

Doktorsa şunları söyleyerek huzurumu kaçırdı:

"Bir uyuşturucu bağımlısı da, bir alkolik gibi, intihar eden biridir. İnkar edilemeyecek olan o yavaş yavaş intihar etme hakkını yerine getiriyordur. Alkol yasak değil çünkü yönetimdekiler üreticilerin ortağıdırlar. Kendi kazançlarını vergilerle toplarlar. Aynısı tütün için de geçerli. Onlar intiharı yasakladıkları zaman biz de kamyon işini bırakırız."

Konuşurken kullandığı kelimeler tamı tamına bunlar değildi. Ayrılırken bana *Sisifos Söyleni* adlı bir kitap hediye etti. Birkaç gün önce okumaya başladım.

18 Temmuz

Bu tarihi ihtiyar Lanza'nın tezgâhından satın aldığım son model tükenmez kalemle yazıyor ve tekrar gözden geçiriyorum. Biriken, kendi yerini talep eden ve bu notların başı çektiği yeri alıp bomboş işgal etmek isteyen günlerin saçmalığı sürüp giderken hareketsiz kalmasını istediğim bir tarih bu.

Vatanının askerler, rahipler, kara borsacılar tarafından işgal edilişinin ona yüklediği o müthiş kederden ölmeye mahkûm olan, ihtiyar Lanza. O pis kokunun yıllar önce azalmış olduğu kesindi. Yine de ihtiyar Lanza'nın küçük köyü, gizli köşesi, gelenekleri, belki de ineği, köy öğretmeni ve onun torunları, hevessiz umutları rüzgârda savrulup gitmişti.

İhtiyar Lanza'nın, adı aslında İspanya Göçmeni olan o ölümsüz adamın dükkânından tükenmez kalem renklerini seçerken, tatlı bir alayla yorum yaptığını duydum: "Bu mavi her işinizi görebilir. Cennetten geldi, sonra

piç kuruları onu çaldı, sonra yine cennete döndü. Her birimizinkine. Aşk mektubu mu?", deriden çok nikotini olan işaret parmağıyla kalemleri kenara itti. "Bir boğa güreşçisinin pelerini gibi aldatıcı olan bu kırmızıyı da yabana atmayın. Yenisi gelecek. Dünyada açlık mı daha fazla kan mı bilen yok." Bir zamanlar ara sıra çıkan, eczacı Barthe'nin yayımladığı *Liberal* adında bir gazetenin ve *Sosyalist* adlı bir diğerinin var olduğunu biliyordum. Şimdiyse sadece *Güney Koni'nin Sesi* gazetesinden sekiz sayfa basılıyordu.

Lanza'yla bu konuşmamız, saygı gösterip kısa süreli bir sonsuzluk vermeyi dileyerek tarihini belirttiğim aynı gün mü gerçekleşti bilmiyorum. Başka bir insanoğlunun, neredeyse tamı tamına, gizli gerçeğine yaklaştığımı sandığım günü gösteriyor bu tarih. Bir gün Lanza'ya geri döneceğim. Şimdiyse sadakatsizlikle, doktorun bana anlattığı hikâyeyi kayda geçiriyorum.

10 Aralık

Uzun zaman boyunca Diaz Grey'le görüşmelerimin notlarını tuttum. Onları da diğerleriyle birlikte, ihtiyar Lanza'dan aldığım şarap renginde, ipli ve büyük bir dosyada saklıyorum. Bir gece o notları diğerleriyle karıştırmaya değmeyeceğini düşündüm. Çünkü doktorla yaptığım gece sohbetlerim başlı başına uzun bir seriyi oluşturuyordu. Chamame olsun olmasın, kadın tutayım ya da tutmayayım, doktorla sohbetlerim benim açımdan, Türk'ün ortaya çıkışından ve hayatımın bariz değişiminden önce, anlattığı hikâyeleri dinlemekten ibaret bir niteliğe bürünmüştü. O hatıralarını kelimelere döktükçe ben şüpheye düşerek neredeyse inançsız birine dönüşmüştüm ve şimdi itiraf edeyim ki o adamın -o fevkalade hikâye anlatıcısının- yalan söylediğini ya da bunun bir erken bunama vakası olduğunu düşünmeye başlamıştım.

O Diaz Grey, Santa Maria'nın adli tıp doktoru, ellili yaşlarını fazla geçkin olamazdı.

Yine de, gecelerden ve olaylardan oluşan uzunca bir kuramı hatırlamayı sürdürdüğüm ve bazen de not aldığım kesin. Bağlamaya çalışarak yazıyorum:

Sanırım en büyük kıvanç kaynağı, ismini söylediyse de not alıp kaybettiğim o Danimarkalı pezevengin "sahte sofu ihtiyarların, şişman iş adamlarının ve Batı'nın manevi kaynağını koruyan, asla ortalıkta görünmeyen askerlerin yönettiği" bu şehre yerleşmesine el altından katkıda bulunarak utangaç Santa Maria'yı sarsmasıydı. Yavaşça ve kendimi kaptırarak, artık çok uzakta kalmış bir rüyayı kelimelere dökmeye çalışan biri gibi, ayrıntılarıyla anlatıyorum.

Belediye meclisi beş üyeliydi; iki kişi sözüm ona muhafazakâr bir partidendi -muhafaza edilecek hiçbir şey olmasa da-, diğer ikisiyse, hiç kimse asla bu kelimeye inanılır bir anlam vermeye çalışmamış hatta bunu aklına dahi getirmemişse de, liberal denen bir partidendi. Genelev tehditi karşısında ilk ikisi 'hayır, katiyen olmaz,' diye haykırmışlardı. Diğerleri, belki de sırf gıcıklık olsun diye, hiçbir zaman açıklanmayan hijyenik sebeplerden ötürü, çiçek açmış ya da meyve vermiş cesur kızlar eczanelerdeki doğum kontrol hapı stoklarını tüketmeden önce Santa Maria'da bir genelevin, yani bir kerhanenin, bir aşağı mahallenin, bir kırmızıfenerin, bir koltuğun ya da ismi erkeklerin uydurduğu bunca tabirden hangisiyse onun kurulmasını kabul etmişlerdi.

Yukarıda anılan isimler Meclis'te, Dernek'te ve bilindik bir kabahati olmayan yerlerde haykırılmıştı. *Liberal* Gazetesi ismine rağmen akıllıca davranmıştı; tartışma-

yı görmezden geldi ve her iki özellikteki okuyucusunu korudu.

Ancak Diaz Grey'in gizemli bir gülümsemeyle ve hafif bir zafer sevinciyle anlattığına bakılırsa, başka bir meclis üyesi daha vardı. Sanırım yaptığımız onlarca görüşmenin içinde ilk o zaman bir tür gösteriş sezmiştim. Konu beni ilgilendiriyordu çünkü eski veya yeni, açık havada Chamame'nin önüne üşüşmüş kadınlar sırasının dışında, Santa Maria'da başka bir genelevin olduğunu düşünmüştüm. Ne diyordum, evet, başka bir meclis üyesi daha vardı, monarşist olduğunu ortaya koyarcasına sosyalist olduğunu söyleyen bir beşincisi.

Santa Marialılar ona birçok kez seve seve oy vermişlerdi. Siyaset mesleğine karşı, normal olarak, güçlü bir tiksinti duyuyorlardı. Beş numaralı meclis üyesi, henüz yeni veya eski olarak bölünmemiş olan Santa Maria'da bir genelevin kurulmasına ve kullanımına onay veren bir projeyi her yıl sunma konusunda ısrar etmişti. Doktora göre, bir eczacı, obez ve oğlancıydı. Adını da sonunun ne olduğunu da hatırlamıyorum. Birçok diplomatik nabız yoklamanın ardından bir genelevin umuma açılmasıyla adamın Santa Maria'nın hem koltuklarının kabarmasını hem utanç duymasını sağladığından bahsetmişti doktor.

"Beni harekete geçiren yalnızca can sıkıntısı ve meraktı. O zamanlar kendime romatizmal ağrılar uydurmaya başladığımı ve bir baston aldığımı da hatırlıyorum. Bu neredeyse topallayarak ve her yere çarparak yürümenin psikanalistler için mutlaka bir anlamı olma-

lı. Fakat ne olduğunu hiçbir zaman bilmedim ve hiç ilgilenmedim."

Büyük genelev zaferinden sonra diğer her şeyin yazınsal bir kargaşa olduğunu kesin olarak yazabilirim. Taşra yalnızlıkları içinde ot gibi yaşayan kimsesiz bir adam için oldukça fazla hikâye, epeyce küçük macera. Notlarımı kaybettim ya da şüpheyle karşıladığımdan, belki de hiç yazmadım onları.

Bir evi çevreleyen kumluk arazide anlaşılır bir sebebi olmayan bir gezinti, muhtemelen geride kalmış bir aşk hikâyesiyle ilişkisi olan bir yüzüğü gömme yönünde çocuksu bir girişim; artık yıllar öncesinde kalmış bir karnavalın şarkılarının, müziklerinin, leş gibi kokan terlerinin aptallığına batmış halde, kılık değiştirip kaçan üç dört kişi tarafından aylarca kullanılan reçete ilaçlar; pis kokulu bir keçi yavrusu için bir Hıristiyan cenaze töreni düzenlemeye kararlı bir genç; bir güreş düzenleyicisi, kendinden çok daha güçlü ve küçük bir gence nasıl olduğunu anlamaksızın galip çıksa da, artık zamana ve mücadelelere yenik düşmüş olan eski şampiyon; bu kadarı bana yeter.

Hatırladığı onca şeyin arasında genç bir kızın inanılmaz hikâyesini -onu öyle sevmiştim ki kendime ait kıldım- benim için saklamıştı; kız inadına...

Çok güzel bir hikâye bu, yorgun ve titrek parmaklarla dokunmak istemiyorum ona. Tanrı izin verirse yarın yapacağım.

Genç kızın ismini unuttum ya da belki işime yaramayacağını hissettiğimden unutmak istedim. Yine de ona,

sözün gelişi ve artık daima, Anamaria demem gerektiğini anlamak için uzun süre beklemek zorunda kalmadım.

Onu yalnızca bu şekilde adlandırarak görmem, hareketlerine eşlik etmem, onunla ve acısıyla birlikte sokakları, dükkânları, Santa Maria'daki yerleri ziyaret etmem mümkün olacaktı. Kader ona sillesini vurmuş, sevdiği adamı kocası olmak üzereyken, adı bilinmeyen denizlerin birinde yatıyla birlikte batırarak elinden almıştı; belki de ironik bir biçimde, ona dinmek bilmeyen bir kederden başka şey bırakmayarak. Önceki binlerce mutluluğu üzerinden çıkaran o sevgili elbisesi yalnızca. *Çaresiz* kelimesinin en derin anlamını ona sezdirmek için kalan elbise.

Artık ona, o Anamaria'ya tümüyle sahibim ve yatakta sırtüstü uzanıp günlerle aylara yerleştiriyorum onu. Ama boşuna, hepsi boşuna. Bu bir resim ve onu ben düzenliyorum. Elbiseyi büyük bir giysi dolabının aynasına asıyorum. Tüllerle danteller teselli edilemez okşayışları ve daima yüzükoyun halde kalmaya zorlayan o büyük umutsuzluğu örtüyor kayıtsızca. Genç kızın vücudunu ezercesine, ne kadar süre boyunca bilmiyorum, geçmişi düzeltmenin imkânsızlığını kabul edene dek. O karşı konulmaz ve ağır delilik beni kendisine çekip katmak için açılan vücuda tırmanasıya ve onu beyaz elbisesini giyip, bir hayalet gibi ve korkunç bir biçimde, Santa Maria'nın sokaklarıyla dar yollarından geçmenin gerekli olduğuna ikna edene dek.

13 Aralık

Beni belki de nehirlerin en güvenilmezi üzerindeki yeşil adacıktan alıp götürdükleri iki seyahati yazıya dökmek vakit kaybı gibi göründü hep. Bunu daha önce yapmış da olabilirim gerçi. Yine de şimdi aylar öncesinin notlarını incelemeyi canım istemiyor. Neden hatırladığımı ve onlara keyifsizlikle, bir o kadar da ilgisizlikle dinlenecek olan birkaç cümleden öteye geçmeyeceğini sandığım daha fazla satır adadığımı da bilmiyorum.

Kaçakçıların gizli havaalanına, bütün Santa Maria'nın bildiği o küçük havaalanına giderken ve burun kısmının yakınına boyanmış harflerle sayılardan Profesör Paley'e ait olduğu anlaşılan küçük uçağına binmeden önce, Türk bana şöyle bir şeyler anlatıyordu:

"Bana göre, hâlâ, korku verici. Her şey ayarlanıyor, ama ne zaman olacak kestirilemiyor. Bu süre içinde ortalıkta bulunmamak gerek. O armalı askeri gereken yerde konuşlandırdılar. Talimatlar açık. Kamyonun belirlenen saati her geldiğinde onu oyuna getirmesi ve peşine dü-

şüp gözden kaybolması gerek. Hiç beceremedi bunu.

Onu bulduysa da bulmadıysa da kamyonun hiç kimse onu kolaçan edemeden yoluna devam etmesi için yeterince zaman geçmişti. Ama bu keriz ne yapıyor. Kamyonu her ıskalayışı onun için bir milyon değerindeydi. Tertemiz, vergisiz. Sonra bu beyinsiz en pahalı restoranlara gidiyor, Gal Prensi'nin ta kendiymiş gibi giyiniyor. Kumarhanede fişleri etrafa saçıyor ve dubaracılar kralına dönüşüyor. Bütün bunlar ihmalkârlıktan fazlasıydı, kışkırtma kokuyordu. Bütün dünyanın haberi oldu ve herkes bir yorum yaptı. Elbette, yüksek rütbeli askerlerle daha da yüksek mevkide olanlar yeter demek zorundalardı, kendilerine de bulaşacağından değil. Zaten daima pislik içindeler. Bu beyinsizse, kargodan uzaklaştırıldı ve hangi uzak bölgede bir vagon ya da üçteker trafiğini yöneteceğini öğrenmeye gitti.

Ama ben temizim ve onu bu beladan uzaklaştırıyorsam bu, büyük iyilikler ve saygı borçlu olduğum doktor böyle istediği içindir.

Şimdi izninizle arabayı durdurup size çok eski bir olayı anlatayım. Bu anlatma ihtiyacının biraz delice olduğunu düşünseniz de, gayet aklı başındayımdır. Sadece bir anı ve kimi zaman onu anlatmadan ölürsem o anının da sonsuza dek yok olacağını düşünürüm. Size onu aktarıyorum çünkü o saçmalığın biraz daha sürmesinin bir yolu gibi görünüyor bu bana. Siz de bunu bir başkasına anlatarak yardımcı olmakta özgürsünüz. Benim anlattığımın aslının bozulacağı kesin, yine de her zaman bir şeyler kalır."

Araba bir kaldırımın kenarındaydı, bir sigara yaktım ve saçmasapan, utanç verici bir şeyi dinlemeye hazırlandım.

"Biliyorsunuz ki," diye başladı Türk, "hiçbir ülke halkı erkek ve kadın organlarından bahsederken bilimsel isimler kullanmaz. Benim hikâyemse yalnızca kadınlarınkiyle ilgili. Amerika'da, en azından New York'ta tavşan, tavşancık ya da kedicik derler, kulakları düşündüğüm zaman biraz rahatsız etse de sevimli isimler. Falan filan. Ispanya'da amcık, Fransa'da kuku, Arjantin'de bölgesine göre pamuk, yünlü ya da pıtık. Hikâyem, ben küçükken ailemin göç ettiği tropikal bir ülkenin, asla geri dönmeyi düşünmediğim o ülkenin bir ilinde geçiyor. Oradaki ismiyse dudu, daha doğrusu bir zamanlar öyleydi.

Şehrin merkezden uzakta bir mahallesi vardı, her ev beyaza boyalıydı ve her ev akşam altıdan sonra açılan bir genelevdi, hikâyeyse -ya da her ne denirse buna- çok sıcak bir gün ortasında cereyan etti. Artık on sekiz yaşımı doldurduysam da mahalleye kadın aramak için gitmemiştim, başka bir yere giderken yolumu kısaltmak için orada bulunuyordum. Bütün kapılar kapalıydı ve gözler öğle uykusundaydı. Birden açık bir kapıya ve mırıldanan bir şarkıya denk geldim. Şimdi, görüp duyduğum şeye dikkatinizi iyi verin.

Ben, renkli karoları olan büyük bir avlu, ortadaysa bir sandalyenin üzerinde bir öne bir arkaya giderek sallanan, üzerinde düğmeleri çözülmüş, sarkık memesinin hüznünü açığa vuran bir önlük olan veya daha doğrusu olmayan, yineleyip durduğu şarkıya sallanan sandalye-

nin dibindeki şişeden yudum almak için ara veren, sonra yorgun ve sarhoş sesiyle tekrar şarkı söylemeye koyulan bir kadın:

Hiç değil umurumda
dokunmaları duduma
bu beni alıkoyuyorsa
ona kendim dokunmaktan

Tekrar söylüyorum, dostum. Bu bana fevkalade, hiç görmediğim ve duymadığım, gerçek dışı ve imkânsız bir şey gibi görünmüştü.

İçeride durdum ve görüp duyduğum şeyden emin olmak için onu yeniden düşündüm. Bir resimdi bu, bir gravürdü, şarkıydı. Her neyse, üzgünüm. Artık onu size verdim sanıyorum ve şimdi iki kişiyiz. Dilediğinizi yapın onunla. Şimdi yolculuğumuza devam edelim, uçak bizi bekliyor."

Şöyle devam etti Türk:

"Ayrıca, itiraf edeyim ki size minnettarım, bu minneti asla eyleme dökerek göstermemiş olsam bile. Yine de kendime söz verdim ve sözümü hep tutarım ben. Küçük bir ızgara partisi bu. Böyle diyoruz ona. Ve o ızgara tekrar elimize geçtiğinde sizi bekliyor olacak."

23 Ocak

Evim demek zorunda olduğum şey çayırlığa, çalılığa ve nehre açılan bir kapısı olan dört duvarlı ve penceresiz bir odadan ibaret. Dışarda, prizma biçiminde bir ayakyolu var. Adalı veya ada yerlisi, arka tarafta küçük bir ahşap evde yaşıyor.

Çok az şeye sahibim. Yazmak için ve hava dışarıda yememe izin vermediğinde karnımı doyurmak için masa ve sandalyem var. Kitaplık olmaya öykünen bir hilkat garibesi var: Bir kalası ve kitap desteği işlevi gören diğer tuğlaları -birbiriyle uyumlu ve tuhaf biçimli yirmi kadar sanırım, geri döneceğim buna- ayakta tutan her noktada üç bilindik tuğla. Son olaraksa büyük, gerçek bir kitaplık var; asma kilitle dünyaya yasak edilmiş ciltleri ayırmaya yarayan o sevimsiz, camekânlı olanlardan.

Yatak yerine bir hamağımın olduğunu, her gecenin çok soğuk olduğunu, bir cibinliğe, bir sürü battaniyeye ve kuş tüyü yorgan dediğim bir şeye, yani ufalanmış kâ-

ğıtlarla dolu bir örtüye sahip olduğumu es geçmem imkânsız. Asma yatak, oynayıp okşamaktan hoşlandığım hayali bir köpeği andırıyor biraz. Geceleri hareket ettiğim zaman yatak, o ünlü yavaşça ileri geri salınışıyla yanıt veriyor. Hazinelerimin listesiyse burada son buluyor.

14 Şubat

Adalının paranın odamdaki veya üzerimdeki varlığını sezdiğinden şüpheleniyorum. Doğrusu, göç etmeden önce büyük banknotları bir çarşaf parçasına sarmıştım ve çıkın, sıcaklık bazı geceler beni soyunmaya mecbur bıraktığından, gece gündüz, hâlâ kasık kıllarıma yaslı halde, artık kokuşmuş olan terin içinde duruyor; hazineyse, her hareketimde yalvarırcasına hışırdayan kâğıtlarla dolu çakma kuş tüyü yorgan tarafından daima koruma altında.

Çapraşık kelimesinin, sıfatının ne anlama geldiğini hatırlamayı ya da bilmeyi isterdim. Çünkü adalı çapraşık. Kendimi bıraksam kelimeler konusunda tutumlu biri ya da az laf adamı olduğunu yazabilirdim. Ama bırakmıyorum ve nadiren kesintiye uğrayan sessizliğini, çapraşık diyerek tanımlamanın gülünçlüğünü kabul ediyorum. Bazen kelimeler yerine jestler kullanıyor. Izgara etin hazır olmak üzere olduğunu bana haber verirkenki

hareketleri, o taş gibi, değişmez yüzü de çapraşık. Ayrıca, çapraşığın dışında, Cuma adamım diyorum ona.

Sarhoşluk uykularımı fırsat bilip odamı ziyaret ederek paranın gizli olduğu yeri aradığını biliyorum. Ziyaretlerini gizlemeye çalışmıyor. Bir öğle vakti çisiltiyle ya da çiyle ıslanmış ayaklarının bıraktığı ize bakarak uyandım. Komiğime gitti. Serseme döndüğüm uykularımdan odamı aramak için birçok defa faydalanmış olmalıydı. Ayıkmıştı, hazinenin bedenimde olduğunu biliyordu artık.

Dün başıma gelen küçük bir olayı istemeden ona bir anlam yüklediğim için yazıyorum. Belki bir şeyi bitirmek için gerçekleşti, belki de başlatmak için.

Para güvendeydi, komik bir şekilde kadın kalçalarının bir zamanlarki baskısını hatırlatarak bana dayandığını hissediyordum onun; yine de adalının belgelerimi çalmış olması imkânsız değildi. Kâğıtlar olmadan ben artık Carr olamazdım, Carr değilsem de hiç kimse değildim.

Artık büyük bir hata olan öğle uykusundan fırlayarak kalkıp temiz ve soğuk şöminede saklı, içinde notların olduğu dosyayı aradım. İşte oradaydı ve açar açmaz, üç belgenin fotoğraflarda apaçık görülebilen yüzümle Carr'ın varlığını kanıtladığından ferahlayarak emin oldum. Yine de, belki de hiçliğin karanlık gecesine sürülmüş olmamanın verdiği mutluluktan, parmaklarımı gevşettim ve notlar yere saçıldı. Onları toparlayıp masanın üzerinde düzenlemeye çalışırken, zamanın var olmadığını söyleyenlerin haksız olmadıklarını hissettim.

Birbirine karışmış onca günü, ayı, belki de yılı, o durmadan tekrar eden, yorulmak bilmeyen "günlerin inandırıcılığında" belli bir uyum olduğuna bilmeden ve istemeden inanmamızı sağlayan kronolojik sıralama olmaksızın, hüzünle kardım.

Çelişkim benim açımdan da fark edilebilir durumda tabii. Her halükârda, bunun benim kadar önemi yok.

Meselelerin neredeyse tamamının Santa Maria'yla ve orada olup bitenlerle ilgili olduğunu gördüm. Üstelik her nasılsa, gizemli bir şekilde ve itiraf etmek istemesem de, gerçekte benim için önemli olan tek şey o şehir, belde ya da kasaba bozuntusu.

Bir araya getirince tutarlılığı olmayan olayları bu notlarla niçin sürdürmeli öyleyse. Belki bir gün bunları bırakırım ve en başından beri bir taşra ili olmaya mahkûm, bir türlü çok sevemesem de fazlasıyla ilgimi çeken o şehre dönerim. Şimdiye dek beni sonsuz bir yolculuğa çıkarmış olan Türk, belki de çok gecikmez ve borcunu ödeme sözünü tutar. Bense bu arada, keskin dağ bıçağıyla ağzının dibinde et parçaları kesen çapraşık adalının önünde bir dizi öğle yemeği yiyeceğim. Vücudumun herhangi bir yerinde kâğıt para olduğunu aklından geçiriyor mu bilmiyorum bile.

Bunun dışında, sivrisineklerin çılgına dönmüşçesine ısırdığı saatte, hava kararınca yavaş yavaş başladığım sarhoşluklarımı sağlama aldım. Bir dostum bilgisizlik ve unutuş adında, yalnızca iki kutsal varlık olduğunu söylemişti.

20 Şubat

Adalı hiçbir bakımdan bana ait olmadığını göz ardı ettiğinden; aksine o benim sahibim olup çıkıyor çünkü beni besliyor; bir üzüm demetini gösteren bir etiketin süslediği ve içeriğin üzümden yapılmış olduğunu açığa vuran bir şişeden alınmış yavan bir şarapla beraber yediğimiz bir parça az pişmiş ızgara etle. Tedarikçinin kayığı rıhtımımıza haftada bir gün yanaşsa da her zaman taze olan et gizemini koruyor.

Geriye bir gizem daha kalıyor. Yine de bugünlük yeter diyorum kendime. Yorgunum ve burada geceler çok soğuk.

22 Şubat

Bir gün nemliliğin, romatizma ya da siyatik veya yaşlılıkta gelmesi kaderde yazılıysa yakalanabileceğim başka bir bela gibi bana üstün geleceğini seziyorum. Şimdilik her şey yolunda gidiyor ve kalas kitaplıktan kitap almak için eğilebiliyorum.

İstisnasız biçimde, lanetlenmiş yazarların var olmayan akademisini birleştirmeye heveslenen Fransızlar'ın yazdığı, yüzyılın sonunun erotik arzularla dolu eserlerini okurken duyduğum, ne keyif verici bir mutluluk.

O lanet olası şey beni kurnazca yakaladığında odanın ortasında kalas ve tuğladan kitaplığa konulmak için araklanmış inanılmaz bir kitaba göz gezdiriyordum. Omurlarda duyulan bir ürperti ve sadece bunaltıcı olan bir ölümün yakınlığı. Hamağa uzanabildim ve sırt üstü, hatırlıyorum, kimin sorduğunu asla bilemediğim soruların hücumuna uğradım. Kim olduğumu, neden bir başkası olmadığımı sorgulamaya başladım ve gerçek is-

mimi zihnimde sonsuz defa, anlamını yitirene dek tekrarladım; bunu direnmeksizin içerisine yerleştiğim beyaz, muazzam bir boşluk izledi ve sonunda hem varlıktım hem hiçlik.

Ne kadar süre boyunca o halin tutsağı olduğumu hiç bilemedim. Beni terk etmek istediğinde soğuk gecede küçülen ayla ve epey şiddetli akan nehrin gürültüsüyle yekpare biçimde kaldım. Önemsiz bir hastalık için önemsiz bir sağalmaydı. Kendimle alay etmeye karar vererek yavan şarap şişelerinin olduğu sandığı aradım ve kendimi cezalandırır gibi, bir sözü yerine getiren biri gibi içmeye koyuldum. İkinci şişeyi açarken, bir gece doktorun laf arasında ve önemsemeden, ellerimin titrediğini söylemiş olduğunu hatırladım.

11 Mayıs

Fakat beni azat etmeye gelen Türk değil Profesör Paley'in ta kendisiydi. Bütün nehrin pazar gününe büründüğü bir akşamdı. İskeleye yanaşan, kürek kulübünün flamasıyla süslü bir kayıkla geldi; kayıkçı durmuş kayıkların ve botların gidip gelişini seyrederken, profesör adalıyı odama getirdi ve uzun süre konuştular.

Bir araya geldikleri sahneyi aylar geçmiş olmasına rağmen zorlanmadan hatırlayabiliyorum. Profesörü çok sevip saydığı eski bir dostunu karşılar gibi karşılayan o çapraşık adalıyı. İşçinin patrona dalkavukça gülümseyişini.

15 Haziran

Adadan dönüşte, kamyonlar her zamanki gibi çalışmayı sürdürüyordu.

Izgara partisi haberiyse Türk'ün handiyse emir niteliğindeki bir telefon davetiyle geldi. Ancak ben sınırın doğu tarafında, kaçakçılıkla mücadele güçlerinin, özel harekâtçıların, tümü iyi ve güvenilir olan arkadaşların yanında, ızgara etin, belki de kuzu etinin tadını çıkarırken bana eşlik edemeyeceği için çok üzgün olduğunu bildirdi; korumalar, zencilerden ve altın paralardan çok uzakta, benimle olacaklarından, o, geceyi sınırın polis güçlerinin korumasından yoksun kalacak olan batı tarafında çalışarak geçirmek zorundaydı.

Böylece bir cip geldi, içindeki üniformalı asker bana bir pata çakıp göz kırptı ve öğleden sonra o gizemli ızgara ete doğru yol aldık.

Etten şöyle güzel bir parça alıp onu sek ve çok güçlü bir şarabın yardımıyla mideye indirmeye koyuldum.

Saatim gece yarısını gösteriyordu. Daha sonra çavuş, mavzeriyle solundaki gölgeyi işaret ederek, üçlü adına, şöyle dedi: "Şeref konuğumuz olarak, önce siz buyrun."

Henüz sarhoş değildik ve üç adam ciddiyetlerini koruyor, sigaralarının ucuyla ateş böcekleri yapıyorlardı.

"Hücre şu sağda. Sağlığınız açısından bir tehlike bulunmadığına sizi temin ederim. Bizim için endişelenmeyin. İstediğiniz kadar kalın. Uyurken yapmak istediğim için en son ben gidiyorum."

Herkesin ciddi olduğu ve herhangi bir şeyin aşka benzeme ihtimali olmayan, aysız gece; bir cinsel ilişki sırasında boşalmak için acele etmeden sırasını bekleyen, ne keyfi yerinde ne de sabırsız dört adam.

Hücrenin olduğu gölgeliğe doğruldum ve biraz sonra aşağıdan yayılan oldukça cansız bir ışığı seçtim.

Kapı çuval bezinden bir perdeydi. Dirseğimle ittim ve kuzu derilerinden bir yığının yaydığı keskin ve pis kokunun içine girdim. Tavandan sarı ışıklı bir fener sarkıyordu ve dar bir yatakta uçları külrenginde bir gecelikle örtülü genç biri vardı.

İyi geceler, diyerek zarf attım.

"Sizin için öyle," kendinden çok daha yaşlı bir sesle yanıtladı beni. Gülümseyerek bir adım attım ve elmacık kemiklerinin baskıladığı sıska yüzündeki kıpırtısız, kara gözlerine baktım. Ve birdenbire onu tanıdım. Onu, hep aynı şekilde, birçok defa ve birçok farklı yerde görmüş, dünyanın neresinde olursa olsun güçlük çekmeden hayal edebilmiştim. Tartışmasız olarak oydu, giysilerinin kalitesizlik biçimi değişse bile. Oradaydı, eski dostum,

eski acım. Büyümeksizin, her zaman aynı, taptazeydi ve öyle olmayı sürdürüyordu. O. Kimi zaman kâğıt mendil, aspirin, kondom, şeker ya da pastil vermek için elini uzatırdı. Ölümsüz ve ağırbaşlı. İş günü de önceki yaşamı kadar berbattıysa ve o fare deliğine bir miktar paranın geçici koruması olmadan geri dönmenin tehlikelerini seziyorduysa, kıpırtısız iri gözlerine sonsuza dek yerleşmiş olan mutlak düş kırıklığıyla asla uyuşmayan gölgeli gülüşünün teklif ettiğini satışa da sunabilirdi elbette. Bazen dilenciler çaresizlik içinde, açlıkla nefretin durmadan yer değiştirdiği gözleriyle, sıska yüzlerindeki o büyüyen gözleriyle, para isteyerek, yalnızca kıt miktardaki bozukluğu sunabilirlerdi kirli elleriyle.

Elimi hafifçe başına koydum ve izin vermeyerek sıçradı.

"Okşamaları bırakın, ben sizin neye geldiğinizi çok iyi biliyorum. Çabuk olsanız daha iyi çünkü bunlardan birinde bana ızgara et bırakmayacaklar."

Ve ardından hatamı işleyerek ona bir erkeğin bir kadına karşı bulunabileceği en büyük aşağılamada bulundum, artık bir fahişe olsa veya tümüyle olmasa da.

Karşılaşma fiyaskoyla sonuçlandı. Onu arzulamam imkânsızdı; her yerde öyle çok, öyle çok görmüştüm ki, hiç gereği yokken, ona kanat germek istemiştim. Acımaydı bu, kahrolası acıma.

Nitekim çok yumuşak ve sıcak bir ses tonuyla şöyle dedim ona:

"Dinle, canım, şöyle yapabiliriz..."

"Ben sizin canınız falan değilim. Ayrıca benim de canım dediğim biri var elbette, ama o genç biri."

Başını oynattı ve yanağındaki, gölgenin saklamış olduğu, bazı yerleri hâlâ göze çarpan derince bir tırnak yarasını fark edebildim.

Sordum ve şöyle dedi:

"En iyi arkadaşımla beraberdik, Mariamarta'yla. Beraber gidip büyük bir partide çalışmayı düşünüyorduk, ama sonra öğrendik ki parti küçülmüştü ve iki kişiye iş yoktu çünkü birbirimizden para çalmak gibi olurdu bu. Bu yüzden hangimizin gideceği konusunda tartıştık ve çekişme oldu ve ben kazandım şimdi bende bu yara izini görüyorsunuz ama bir gün onun da elimden sağ kurtulamadığını göreceksiniz."

Ona hak verdim ve teklifimde ısrar ettim.

"Dinle. Bana ücretin dört peso olduğunu söylediler. Sana komodinin üzerine beş bırakayım ve askerleri kandırmak için bir süre bir şeylerden konuşalım."

Komodin uzunlamasına konulmuş tahta bir kasaydı. Haykırdığı ilk aşağılayıcı kelime neydi hatırlamıyorum. Gözleriyle ağzındaki öfkeyiyse kuşkusuz hatırlıyorum. Sınırın lehçesi geri gelmişti:

"Sadaka kabul etmem kendim."

Kirli geceliğinin ucunu hâlâ göğüssüz olan göğsüne çekti.

Kız hücreden çıktığında karanlık gece çökmüştü; günlerce yediği haşlanmış erişteden sonra nihayet etten birkaç parça yemek için, nefret dolu ve küçümseyici bir ifadeyle, ince bacaklarından meni damlayarak kamp ateşine yaklaştı.

3 Ağustos

Huysuz bir küçük çocuk gibi, şöyle yazmak isterdim: Bugün hiçbir şey yazmıyorum. Değişmez görünen günler biraz korkutuyor beni. Birbiriyle karıştırılabilen, birbirinin aynı günlerin tekrarı. Zira karıştırdığımı itiraf ediyorum ve örneğin, asla postaya vermeyeceğim o geçerliliği kalmamış sakıngan mektubu bir süredir hangi ülkede yaşadığını -tabii eğer hayattaysa- umursamadığım, artık Aura değil Aurora denen kadına, biraz sarhoş olup dün mü yazdım bugün mü emin olamıyorum.

Güneşin alacakaranlıkta kızarıp o rengin bana bir tehdit gibi görünecek kadar uzun süre boyunca kalması dün müydü ondan da emin olamıyorum. Anıların, daha doğrusu, hatırlamak istediğim ya da hatırlamaya mecbur olduğum olayların ne zaman, hangi gün gerçekleştiğini sürekli karıştırıyorum.

O gecelerden birinin cumartesi olacağını, iki gençle birlikte kamyonun geleceğini ve önceki cumartesilerin cümleleriyle şakalarını neredeyse tamı tamına tekrarla-

yacağımızı gayet iyi biliyorum. Değişen tek şey, bu defa malı saklamak için hangi acayip kabı seçtiklerini görmem olacak.

Oyuncakları, kitapları hatta hindistan cevizlerini bile kullanmışlardı.

Günlerimi düşünüyorum ve onları bir oyun masasındaki birbiri üzerine düşen pullar olarak hayal ediyorum, her biri aynı soluk renkte ve hep aynı değerde olan.

3 Eylül

Bu boş uğraşa uygun olarak notlarımı farklı malzemelerle yazmak bana daha eğlenceli olur gibi geldi. İhtiyar Lanza'yı ziyaret ettim ve liderlere, rahiplerle askerlere sayılan yığınla sövgüyü, *amcık* kelimesiyle başlayan ya da bölünen o sövgüleri dinledikten sonra, ondan aptalca kısa polisiye romanlarının yanında, kâğıtları kirletmek için epeyce bir kurşun kalem, tükenmez kalem, pilot kalem ya da henüz bir isim uydurulmamış ne varsa satın aldım.

Bir yerden bana yeşil bir bardak gelmişti; asla gerçekleşmiş olaylarla ilgili değil, daima gelecektekilerle ilgili şeyleri yazmam için yatağımın yanından çok tartışmalı renk seçeneklerini takdim ediyor. Not düşeyim ki bazen, Eufrasia'nın karışımlarıyla uyuşmuş ve şaşkına düşmüş halde, onları izliyorum, avcumun içinde sıkarak okşuyorum ve "neden olmasın?" diyerek bir gülücük yolluyorum onlara. Bir gece bu soruyu yüksek sesle sormam çok muhtemel.

6 Kasım

Kendi Azize Helenam'a sürgünüm[14] sırasında bu notların kayıp yere düşerek birbirine karıştığını şimdi hatırlıyorum. Onları olabildiğince toplamış ve düzenlemeye asla yeltenmemiştim. Bunu yapmak için mutlaka tarihlere ve olaylara bakmak gerekirdi: Benim için imkânsız bir görev. Yazılanları okumak bana yalnızca tatsız değil aynı zamanda tiksindirici gelmişti. Olup biten her şeyse çoktan ölmüş ve saniyelerle dakikaların durdurulamaz akışına, geri dönüşü olmaksızın üst üste yığılan, sevinç dolu ya da hüzünlü saatlere gömülmüştü.

Notların oluşturduğu küçük dağa bakıyorum ve hiçbir işe yaramadıklarını görüyorum. Her sıradan ve yetişkin erkeğin hayatında daima uzakça bir kadın vardır. Coğrafya ya da günler öyle gerektirdiği için. Bense, kendi uzakçamı bir daha asla göremeyeceğim. Şayet ha-

14 Yazar, Napolyon'un Waterloo Savaşı yenilgisinden sonra sürgüne gönderilerek 1821 senesinde yaşamını yitirene dek kaldığı, İngiltere'ye bağlı Azize Helena Adası'na atıfta bulunuyor. (ç.n.)

yattaysa, yeryüzünün benim bilmediğim bir noktasına ayak basıyordur. Artık ölgün olan o yeniden kavuşma mucizesi gerçekleşmiş olsaydı, bu notlarımı okuman için sana sunmazdım üstelik. Belki de, Uzakça, bu sayfalar yığınını senin yokluğunda yaşadığımın utanç verici ve acınası bir kanıtı olarak sana gösteriyor olurdum.

4 Mart

Evet, iki yolculuk ve fazlasıyla cümle oldu. Yine de bunları başka bir gün yazabilirim. Hepsi çok uzun bir dünün parçası artık. Santa Maria'da, rutubet kokan büyük malikânede bir başımayım. Yorgun hissedince, yıkandım, tıraş oldum ve cipe atlayarak hiç gelmemiş olan yağmurun habercisi kızılımsı bir alacakaranlığın içinden geçip, Diaz Grey'i ziyarete gittim. Önceki gece berabermişiz gibi, alarm sesi ona kadar gelmemiş gibi karşıladı beni. Hemen ardından bir Fransız konyağını çıkardı ve yaraşır kadehlere koyup ikram etti. Her yudumdan önce dilimi kıpırdatıp durmak bir zevkti.

Büyük yazı masasında cep boyu bir ses kaydedicisi olduğunu birçok defa görmüştüm. Şundan bundan konuştuktan sonra bana (önceki, diye açıkladığı) çoğu şeyi anlatmayı samimi bulduğunu söylediğindeyse, cihazı kullanmak için izin ondan istedim. Yalnızca omuzlarını silkerek izin verdi bana. Şöyle dedi:

"Zaten pilleri bitik."

Utanarak cihazı bıraktım. Çünkü doktorun o gece, baş rolü daima kendisinin oynadığı bir başka uydurulmuş olaylar selini açığa vuracağını sanmıştım. Bunca şeyi yaşamış olmak için hiç değilse iki hayata sahip olması gerektiğini düşündüm. Her halükârda ben, zavallı şeytan, onun hayal gücünü ve asla gerçekleşmemiş olayları hayli kişisel bir biçimde anlatma yeteneğine karşı kıskançlık duyuyordum. Hayal kırıklığıyla, kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım bunu asla yapamayacağımı kabul ettim. Üstelik ben onun yaptığı gibi sohbet ederek değil, yalnızca yazarak anlatıyorum. Ne zamana kadar sürdürmeye kararlı olduğumun asla bilinemeyeceği bu notlardan bahsediyorum.

1 Şubat

Bir cumartesi günü, her zamankinden epey önce ve hava kararmak üzereyken, malikâneme yaklaşan bir kamyonun gürültüsünü duydum. Kapıya çıktım ve selam verip yük indirmeye yardıma hazırlanırken, araba hızlandı ve çok geçmeden yalnızca bir anıya dönüştü. Diaz Grey'i aradım ve bana şöyle söyledi:

"Garay o, tek gözlü. Malla birlikte kaçmayı başarabileceğini sanmış beyinsiz. Fazla uzağa gidemeyecek, ben ilgileneceğim. Yine de birçok şeyi zorlaştıracak."

16 Şubat

Günler geçti ve doktorun hayalet kamyondan konuşmak istemediğini kesin olarak anladım. Chamame'nin ayak takımından duyduğum dedikodulardan sadece, tek gözlü denen fakat öyle olmayan adamın şimdi arafta ya da cehennemde olduğunu öğrendim. Cesedi nehrin yakınındaki bir su birikintisinde bulunmuştu. Öğrendiğim kadarıyla, fazlasıyla intihar etmiş halde.

4 Aralık

Binlerce küçük özlemin ve yoğun bir hüznün, asla fazla olmasa da, can yakmak için bir araya geldiği zamanlarda üzerine karaladığım bu deftere anlamsız bir tatminle ve onu yakmayı dileyerek bakıyor oluşum tuhaf.

Orada açığa vurduğum kişiyse bütünüyle ben değilim.

Bugün bir ziyaretçi geldi. Elvirita. Eufrasia'nın velvelesi, iki yüzlü hoşgeldinler. İki yanağımda yok denebilecek birer öpücük. Sonrası sessizlik. O, yatakta büyük bir romanı, *Kalpazanlar*'ı oluşturan bir rastlantılar dizisini okuyor. Ben, yaz hâlâ gelmediği için şimdilik beyaz olan, edik denen gülünç bir ayakkabının bittiği yerde başlayan oldukça uzun bacaklarını izliyorum. Bugünkü kederimin, yeğni çaresizliğimin o köprüsüyle birleşene dek uzayan bacaklarının doğduğu yerdeki edikleri sinsice izliyorum.

15 Ekim

Birkaç gün önce yeni haberlerle ilgili yazmıştım. Birini bilerek not düşmedim; çünkü kaderin beni mutluluğun kapılarına yakınlaştırmak için hediye ettiği bir yol, önemsiz, küçük, küçücük bir şey bana verilmişti ya da ben verildiğini hayal etmiştim.

Patikamda köpeğim *Tra* ile oynuyordum. Sanırım dostluğumuz gün geçtikçe pekişiyor. Kokumdan ve ona eşlik etmemden hoşlandığını biliyorum. *Tra* çok büyüdü ve patilerinin kalınlığı beni biraz ürkütüyor. Asla birine saldırdığını görmedim ama kör ve sağırı oynayarak Eufrasia'yı hiçe sayıyor.

Tehdit edici oyunbaz hırıltılarıyla eğlenmek için *Tra*'ya sataşıyordum, arkamdaki ayak seslerini bu yüzden duyamadım. İki el gözlerimi kapadı; bir kadına ait olduğunu anladım çünkü bastırmıyordu. Öylece duruyordu yüzümde. Hiçbir ses o aptalca soruyu sormadı: Bil bakalım ben kimim. Hayalini kurduğum o mutluluğun bozulmasından korkarak, ellerimle davetsiz misafirin ellerini kavradım ve mırıldandım: "Elvirita canım."

Ona karşı doğruldum. Bana yanağını uzattı ama bir korku, onu başından, fazla kırpılmaktan bir kaskın örter gibi göründüğü saçlarından öpmeme sebep oldu. Yeniden karşılaşınca söylenen o saçmalıkları birbirimize tekrar ederken gözlerim nemliydi. O ise dayanılmaz bulduğum, sağlıklı ve genç gülüşünü gösteriyordu. Bacakları upuzundu, daima on beş yaşındaydı, doğa ona mutlak bir kadınlık verme işini henüz iyiden iyiye tamamlamamış gibi, ilgisiz ve hafif erkeksi bazı tavırları vardı. Üzerinde binlerce resim olan bluzu küçük göğüslerinin baskısını güç bela sezdiriyordu. Omzunda bir kol çantası asılıydı ve mavi pantolon giyiyordu.

Eufrasia'nın yokluğunda birçok defa giysilerini değiştirmek zorunda kaldığım o küçük kızı hayal meyal anımsamaya çalıştığımı hatırlıyorum.

Çok güzeldi, açık renkli büyük gözleri bana sevinç, savunucu ve meydan okuyan bir şey ve her genç kızda olduğu gibi saklanan bir sırrın varlığını gösteriyordu. İnsanın üzüntülerine neşe katmak için dünyaya gönderilmiş bir kızdan fazlası sayılmazdı. Görevinin bilincinde olmaksızın, yalnızca var olmak ve herhangi bir durumda bulunmak ona yetiyordu.

(Bu notları gözden geçirirken, ne şanslıyım ki, hayatın bana genç kızlar göstererek bahşettiği anlamı açıklamayı yerinde buluyorum. Bunu şimdi, tapınmayı sürdürdüğüm Elvirita'dan artık çok uzakta yazıyorum. Bir zamanlar evlilik hayatı hakkında konuşan bir dostum bana şöyle demişti: "İnsan genç bir kızla evlenir ve kötü bir sabah yanında bir kadın bulur." Oluyor.

Çünkü dünya, nesiller gelip geçse de, daima yanlış genç kızlarla dolu. Birçoğu genç kız olarak doğmuyor ve bu durumları hiç değişmiyor, ne kadar kötü. Hakiki genç kızlarsa ilk feryatlarını kopardıkları anda değişmez kaderlerinin duyguları okşayan birer kölesi oluyorlar. Çünkü genç kızlık değişmiyor ve yaşlanmanın ya da aksiliklerin dışında olarak kalıyor. Ölümsüz bir şey o, güzellik şart bile değil üstelik.

Güllerle şarabın arasında şu cümleyi kuransa bir başkasıydı: Genç bir kız olacaksın ve bu dünyaya güzellik katacaksın.)

Malikâneye girdik. Ben, pantolonunun fena halde sıkıştırdığı küçük poposu için yanıp tutuşur halde, onun arkasından.

Elvirita kol çantasını büyük masanın üzerindeki şişelerle bardakların arasına bırakıp reprodüksiyon resimlerin halini inceleyerek yürümeye başladı. Çocukluğunda tanıdıklarını, yeni gelenleri ve duvarlara fırlattıklarımı. Dağıtmaya yönelik verdiğim kararlardan birçok defa pişmanlık duymuştum. Düzeltmek içinse asla bir şey yapmamıştım. Eufrasia onunla gelmiş ve kendi hücresine kapanmıştı. Belki de uyuyordu.

Tra, sandaletlerini koklayarak kızın peşinden gidiyordu. Kuyruğuyla hoş geldin diyordu ona. Onun hayvana karşı ilgisizliğiyse beni sarsmıştı.

Elvira birden incelemeyi bırakarak şöyle dedi:

"Her şey yerle bir, ha?"

Kendimi savunarak ona duvarların neminden, yeraltındaki kurutması imkânsız bir su akıntısından bah-

settim. Fakat o beni dinlemiyordu. Başparmağıyla arkasındaki Picasso'nun kibar fahişesine işaret ederek biraz hüzünle ve alay edercesine güldü: "Hatırlıyor musun? Sevgilindi, değil mi?"

Kibar fahişeyi bıraktı ve bir baş hareketiyle, Eufrasia'nın sebepsiz yere gülüyor olduğu pislik içindeki odanın kapısını gösterdi.

"Bir alkolik olduğun ve onunla evleneceğin doğru mu?"

Bir deli miydi yoksa aptalca bir şaka mı yapıyordu anlayamadım.

Biraz güldüysem de o ciddiyetini korudu. Kolumu tuttu ve Eufrasia'dan, gürültüsünden uzaklaştık. Açık havaya çıktık ve dikkatlice, birkaç adım daha attık. *Tra* içerde uzanmayı tercih etmişti.

"Baksana kızım," dedim, bu saçmalık da nerden çıktı?"

İşte o zaman, malikânenin köşesinde, ayakta ve birbirimizin çok yakınında, konuşan ağzına şaşkınlıkla, kuşkuyla ve öfkeyle bakarken ve onu zihnimde, *rosebud* kelimesinin yumuşaklığıyla, bir vaftizde olduğu gibi okşarken, Eufrasia'nın anlattığı Carr'ın nasıl biri olduğunu anlamaya başladım. Hayatım boyu benim yaptığım bir hareketi alçakça yorumlayan cüceler hiç eksik olmamıştı. Yine de yalanla ve kızgınlıkla uydurulan o Carr'la kıyaslanabilecek nitelikte bir şeyi asla duymamıştım.

"Sizin hayatınız tam bir cehennemdi çünkü sen hep sarhoştun ve biraz fazla aldığın zaman onu hastanelik edecek kadar dövüyordun ve evlenme istediğinde dire-

terek onu delirtiyordun, o yine de bunu yapamazdı çünkü küçükken, neredeyse bir kız çocuğuyken, onu zorla iyi ve zengin bir ailenin çocuğuyla, süt gibi bembeyaz tenli bir gençle evlendirmişlerdi, ama kayınpederler yüzünden her şey ayrılıkla sonlandı, sonra damat dünyayı gezerek kendini teselli etmek istedi ve hiçbir adres bırakmadığından nerelerde olduğunu hâlâ kimse bilmiyor, bu yüzden şimdi katlanmak zorunda olsa da..."

Elvirita yalan söylemiyordu ve Eufrasia'nın kötü niyeti delilikle dolup taşmış gibi göründü bana; hakiki genç kızlarda da geniz eti olabildiği gerçeğiniyse görmezden geldim. Biraz nefes almak için ara verip ağzını açıyordu. Sesi de boğuktu. Bir dinlenip bir konuşuyordu; Eufrasia'nın o küstahça ve kaba emri bize ulaşana dek:

"Elvirita, buraya gel hemen."

"Yine de ne halta isterseniz ona inanın," gencecik kız öfkeyle patlayıp malikânenin kapısına doğru yürümeye, adeta koşmaya başladı. Çok meraklanarak, adımlarımı hızlandırıp onu takip ettim.

Sahneyi hatırlamaya çalışıyor ve yazıyorum.

Eufrasia sağ elinde bir deste mavimsi plastiği tutuyor, Elvirita'nın cüzdanının üzerinde sallıyordu. Yanılıyor olma dürtüm bozguna uğrayarak, prezervatif olduklarını anladım.

"Kondomlar," diye bağırdı kadın, "erkeklerle düşüp kalkan küçük bir kaltak olduğundan uzun zamandır şüphelendiğim için hiç de şaşırtıcı değil."

"Kim sana cüzdanımı karıştırman için izin verdi, aşağılık zenci.

Zorlama bir gülüşle bana doğru dönerek şöyle dedi:

"Erkekler çok dikkatsizler malum."

Bunun üzerine her şeyi anlayan ve her şeyi hoş gören o eski şefkatli babaya dönüştüm.

"Pis domuz," diye bağırdı Eufrasia, dudakları köpürerek. Prezervatifleri yere fırlattı ve tokat atmaya hazırlanarak Elvirita'ya doğru ilerledi. Oysa daima genç olan kız daha hızlıydı. Cüzdanından açılmış bir ustura çıkardı ve bacaklarından güç alarak geriledi.

"Bana dokunacak olursan, pis zenci..."

"Yalancı kaltak!" dedi Eufrasia. Fakat artık saldırgan görünmüyordu bana; hüzünlüydü daha çok.

Elvirita boştaki eliyle kasıklarına bastırdı.

"Bu benim, başka hiç kimsenin değil ve kendi malımla ne istersem onu yaparım."

"Elvirita, sen çıldırmışsın. Elvirita değilsin sen."

Daha genç olanın yüzü yaşlanmış görünüyordu; zaman ilerlediğinden değil ama sapıkça bir ifadeyle yüzüne yerleşen utanmazlıktan. Genç kızlık, bir ağacın kabukları gibi gövdesinden ayrılıyordu.

Bağrışmalar köpeğin ilgisini çekmişti ve şimdi hangi kadına saldırması gerektiğine karar veremeden hırlayıp dişlerini gösteriyordu. Diken diken olan tüylerini okşayarak, birçok defa "Sakin ol, *Tra*" dedim. O esnada köpeğin tehlikeli bir canavar olabileceği hissine kapıldım.

"Evet," dedi Elvira, "ikimiz de yalancıyız. Sen yalan söylemeye başka bir kadın beni doğurduğu zaman başladın ve ben şüphelendiğim ilk andan beri sana rol yapıyordum. Çünkü vaftiz babamın ağzından laf almasını

bildim. Aynada kendine bir bak, bir de bana. Tanrı aşkına, buna kim inanır söyle bana."

Gülmeye başladı ve bu alay, eminim ki, Eufrasia'yı hakaretlerden daha fazla incitti. Kollarını salıp gözyaşlarını bıraktı ve ayaklarını sürükleyerek, çok yavaş bir şekilde hücresine geri döndü. Bense kondomları cüzdana geri koyup onu kapattım. Dönüp bakmadan, genç kızın öylece durup gizlice yüzümü izlemeye çalıştığını fark ettim.

Eufrasia'nın kapısına birkaç kez vurup içeri girdim. Şilteye yüz üstü uzanmıştı ve sessizce ağlamayı sürdürüyordu.

"Carr Bey," dedi hıçkırarak, "ben sadece iyi bir şey yapmak istemiştim. Bunu benden doktor istemişti. Ölüyorum sanırım. Kalbim."

Nabzını ölçtüm ve alnını okşadım. Her şey normaldi. Ağlamalar artmaya başlayınca dışarı çıktım.

Dışarıda ne Elvirita ne köpek vardı. Cüzdan da yoktu elbette. Artık bir altı kere daha rahatça düzüşebilirdi. O son derece kaltak kız.

Fakat malikânenin bir köşesinden çıkarak beni şaşırttı.

"Afedersin," dedi. "Çok çirkindi ve çirkin şeyler midemi bulandırırdı. Özür dilemiyorum; ama sana açıklayayım."

Genç gülüşü çok yavaşça, sahile ulaşan bir dalganın uysallığıyla yeniden belirdi.

"Üzgünüm, yıllardır içimde tuttuğum bir patlama gibiydi. Ustura seni sarhoş eden ve yavaş yavaş zavallı bir adama, bir yüz karasına döndüren o deli zenciden ken-

dimi korumak içindi sadece. Bazen önceden nasıl biri olduğunu ve olmanı umduğum kişiyi düşünüyorum. Usturayı taşıyorum çünkü biz polisin ve yargıçların izniyle tecavüz etmeyi sürdüren saldırganları öldürmeye ant içmiş bir kız çetesiyiz. Gül istersen, ama birini yakalayıp ortopedik bir şarap şişesiyle kıçını yardılar ve taşaklarını kesip bir hastanenin kapısına attılar. Suçluysa hiçbir zaman ortaya çıkmadı, kimdi biliyor musun? Fuenteovejuna, hepimiz bir adama.[15]"

15 Fuenteovejuna: Katolik Krallar döneminde Cordoba'nın Fuente Obejuna (Koyun Pınarı) beldesinde yaşanan olaylardan esinlenilerek Lope De Vega tarafından 1613'te kaleme alınan, ünlü İspanyol Altın Çağı tiyatro eseri. Oyunda Fuenteovejuna Halkı, baskısından ve zorbalığından usandığı derebeyine karşı birleşerek onu öldürür ve mahkeme karşısında derebeyini kimin öldürdüğü kendilerine sırayla sorulduğu zaman, hiç kimse bir kişinin adını vermez, herkesin yanıtı Fuenteovejuna olur. (ç.n.)

17 Ekim

Diaz Grey'e gece ziyaretlerimde ona birkaç defa Elvirita'yla tecavüzcü karşıtı kızlar takımının hikâyesini anlatma isteğine kapıldım. Dün gece bunu yaptım; litrelerce şifalı ot çayları içerek kendine gelip, kavgayı sürdürmek için mi bilmiyorum, Yeni Santa Maria'ya giden Eufrasia'yla olanları anlatmadan; bunun üstüneyse kafa karıştırıcı bulduğum birkaç tepkiye neden oldum. Genç kızın tuğladan ve çimentodan sarayıma yaptığı ziyaretleri sordu bana. Yaklaşık olarak, ne sıklıkla gerçekleştiklerini bilmek istedi; konuyu değiştirmeye çalışarak, Eufrasia'yı sordu. Ondan bahsetmeye alışkın olduğu isimle, kız geldiğinde sahte annenin orada olup olmadığıydı ima ettiği. Yüzüme karşı sormaya cesaret edemediği şeyse, kızla yatıp yatmadığımdı. (Talih yüzüme bir gülse...)

"Eufrasia hep orada ve çok komik kavgalar ediyorlar," dedim, onun yaptığı gibi cambazlıkla.

"Evet," dedi doktor, "yine de zavallı Eufrasia şimdi

hastanede, onu kendim götürdüm. Durumu ciddi, ne iyi ne kötü."

"Evet. Bunu zaten biliyorum. Umarım atlatır."

Uzun zaman önce, doktorun ağzından çıkan cümlelerin poker suratlı olduğunu düşünmüştüm, şimdiyse bunu yazıyorum. Yazı masasının üzerinde iki büyük Cadbury çikolatası kutusu ve bir şişe Galler viskisi vardı. Tuhaf payandalı evi Eufrasia'yla kızının da ziyaret ettikleri şüphesi, güven tohumlarıyla beslenip Galler viskilerinin sohbet esnasında ağızdan kaçırttığı birkaç cümleyle dün gece içime düşmüştü. Özellikle de kızın Diaz Grey'le iletişim halinde olduğu şüphesi.

"Kızın bu kuruntuları beni endişelendiriyor. Annesini hatırlatıyor bana. Bu hikâye düpedüz yalan denebilir. Birkaç genç kızın tecavüzcüye saldırıp ırzına geçtikleri doğru. Ama bir şarap şişesiyle değil, bu kızın böyle şeylerin var olduğunu bilmesi beni üzüyor, bunu markette satılanlar gibi, çok büyük bir havuçla yapmışlar. Hiçbir şeyini kesmemişler ve adam bir şekilde hastaneye gelebilmiş. Hırpalanmış halde, çok ciddi derecede kan kaybederek. Bir bıçak gördüğüne emin misin?"

"Bıçak ya da ustura, hatırlayamıyorum. Yine de bana gururla gösteriyordu."

"Kondom meselesine gelirsek, bunun apaçık bir övünmeden ibaret olduğuna sizi temin edebilirim. Bunu nasıl bildiğimi sormayın bana."

Doktor, hiçbir kelimeye ya da beden hareketine başvurmaksızın sessizliği emretti ve tatsızlık olmadan içmeyi sürdürdük.

20 Aralık

İşte şimdi, her zamanki kadar uzakta ve yalnız, kendimi sonu yazmaya zorluyorum.

Bunu gizli, anlaşılmaz bir öç alma arzusuyla yapıyorumdur belki. Belki de yüklenmeyi hiçbir zaman istemediğim bir suçu hafifletmek içindir.

Bir kez daha buradayım. Çıplağım ve bunu edebiyat yapmak için de söylemiyorum, çünkü bahtsız kişiler için fazlasıyla yakıcı bir yaz bu ve içinde yaşadığım bu ahırın çatısının üstünde devamlı titreştiğini hissediyorum.

Bu defa yardıma ihtiyaç duymadan kaçmayı başardım ve her şeyi Eski Santa Maria'da, sevmeyi öğrendiğim o yerde bıraktım. Önümdeki ağaçlığın yeşil gölgelerinde hareket eden üniformaları görünce, polislerin olduğu o yerden kaçmam gerektiğini anladım.

Şimdiyse, bir yandan terleyip bir yandan fazlasıyla kırmızı bir şarabı yudumlarken, çok yoksul ve çok yalnızım.

Her akşam olduğundaysa, alçakça bir rol oynadığım geçmiş günlerin hatırası geri dönüyor.

Yeniden belirteyim ki bunu niçin yazdığımı pek bilmiyorum.

Masanın yanında oturuyordum; ılık bir akşamdı ve ben, sinekleri yakalama denemeleri daima sonuçsuz kalan, malikânenin *Tra* dışındaki tek sakini olan ben, orada bir şeyler yazıyor ve ağır ağır, doktorun armağanı olan bir İrlanda viskisinin tadını çıkarıyordum.

Köpeğin kısa ve sevgi dolu havlamasını duyduğum ana dek. (Bazen, bu hatıra yeniden acı vermeye başladığında ve içkiyi de biraz kaçırmışsam, küçük düştüğüm için güneşi suçluyorum.)

Bir şey masamla kapı eşiğinin güneş alan beyazlığının arasına girdiğinde Diaz Grey'in itirafını yazıyordum. Köpek Elvirita'nın, Maria Elvira'nın beklenmedik ziyaretini önceden selamla karşılamıştı. Gülümseyerek, sessizce kapıda duruyordu ve ışık dizlerine güçbela dokunuyordu. Sütyeni yoktu; iç çamaşırının koyu renkli üçgenini görür gibi oldum. Sadece bir an için; yine de odaya girdiği zaman, yıllar öncesinde kalmış olan o yirmili yaşlarımın vahşi deliliğine kapılmıştım bile.

Geldi, bir öpücük yerine komikçe yanaklarını ve başının kokusunu bana sundu. Ter kokusuna parfümler yakıştırdım ve heyecanlanmadan, bir baba gibi gülmeye çalıştım.

"Hep bu saçmalıkları mı yazıyorsun? Sana gerçek bir iş verseler keşke. İlk küçük kasaba tarihçisinin sen olduğunu söylüyor biri."

Gülümsemesi beliriyor o an, küçük kahkahası, dişleri, dilindeki parıltı. Bir yansıma olarak da, benim ap-

tallığım. İnsan birini çok fazla arzulayınca onun da aynı duyguları paylaştığına kolayca inanıyor.

Öpücüğüm kızgın bir baş hareketiyle yolunu değiştirdi ve usulca kulakla boyun arasında bir yere düştü. Genç kız bir adım geriledi.

"Etrafını saran bu eski kokuyla deliye dönmüş gibi davranma." Çarpık bacaklarıyla durmuş, arkasını dönük olduğu güneş eteğinin içini gösterip o küçük, göz kamaştırıcı üçgeni açığa vurur halde -ona hediye edilmiş olan, yalnızlık, arzu ve kıskançlık dolu zamanlarda koklayıp yaladığım o ipekli kumaşın örtemediği üçgen- gülerek, şöyle dedi: "Benim eski sevgilim. Ciple gidip döneceğim. Hep yapmayı düşündüğüm o şeyi yapacağım belki de. Bana eşlik etmeyi canı yürekten istiyorsan, içmeyi bırak ve bu büyüyü bozalım."

Sanırım o zaman, bir anlığına bilincimi, hafızamı, kendimi kaybettim. Kısa bir kahkaha daha duyduğumu ve onun konuştuğunu hatırlasam da ne dediğini anlamadım. Sonrasında uzaklaşan cipin sesini duydum.

Kendimi yeniden dosyayla şişenin önünde oturur bulduğumu hatırlıyorum. İçkiden nefret eder gibi, her yudumda onu öldürmek istermiş gibi içiyordum. Hava kararıp o iğrenç sürprizi görene dek. Sürpriz iğrenç olmakla kalmıyordu. Dehşet ve delilik gibi çok kuvvetli yardımcıları da bulunuyordu. El çırpma sesini duydum ve buyrun diye seslendim; hemen ardından Otorite'yi, ağzı bağlanarak susturulmuş olan *Tra*'yı ve elleri kelepçeli Elvirita'yı, Maria Elvira'yı gördüm.

Son derece nefret edilen o kolluk üniformasının içindeki hayvan, öne bir adım atarak konuştu:

"Kızınız olacak o suçluyu getirdim size, suça sevk ettiğiniz içinse sorumlusu sizsiniz."

Bağırırcasına konuşacak kadar nefret doluydum:

"O kadın benim kızım değil."

Her şey çok acayipti ve sanki gerçek değildi; çünkü Elvirita'm o cefakâr eski koku değildi artık. Yalnızca bir zamanlar öyle olmuştu. Tatlılıkla gülüyordu, ziyaretini gerçekleştirmeye birkaç saat önce geldiğiyse pek söylenemezdi.

Kolluğun kafayı çektiğini ya da hap aldığını, belki de ikisini birden yapmış olduğunu anladım.

Üniformalı hayvan konuşmayı sürdürdü:

"Dikkat, sessiz olmanızı emrediyorum size. Bu vicdansız suçlu kayda geçtiği üzere yaklaşık olarak on beş otuzda kendi annesinin, Eufrasia hanımefendinin, yani karınızın, altında güçlükle nefes alabildiği oksijen çadırıyla tüpü birleştiren boruyu bir makasla kesmek suretiyle oksijen iletimini durdurmaya çalıştığı sırada, evli, yetişkin ve otuz dört yaşında bir hasta olan Sonia Matero tarafından basıldı."

Adam bir deliydi ve şaşkınlığım, gülme isteğiyle birlikte beni canlandırdı.

"Yanılıyorsunuz, iftiradan ve hakaretten mahkemeye verebilirim sizi. Eufrasia hanımefendi benim karım değil. Aşçım."

"Bu ülkede koyu tenlilerden başka köpek yoktur. Tek mahkemeyse Usia ve Usia bana hem emir hem izin verdi. Kendisi karınız hanımefendi değilse ya da değildiyse bu alenen nikahsız karıkoca hayatı demektir üstelik zina bile söz konusu olabilir."

Maria Elvira sessizce gülmeyi sürdürüyordu; kelepçeli elleri kasıklarındaydı. Ölene dek öpebileceğim, hâlâ yabancı ve imkânsız olan o yerde.

Üniformalı akıl hastası nasıl bir saçmalık kusarken Elvira anlaşılır bir sesle ve hiç acele etmeden onu böldü hatırlamıyorum:

"Affet beni, Juan. Her şey için affet."

"Siz çenenizi kapayın," diye böğürdü Otorite. "Usia onun yargıya intikal ettiğini belirtti bana. Mahkeme gizliliği var. Konuşulmaz."

"O kadın benim annem değil. Size hâkimin önünde açıklamıştım bunu."

"Sessizlik," diye haykırdı hayvan; ona daha fazla acı çektirmek isteyerek kelepçelerine vurdu. "Usia'ye danışacağım ve sizin için geri geleceğim. Bana göre, tutkudan ötürü işlenmiş bir suç bu. Teşvikçisi de sizsiniz. Birçok pisliği, birçok hatayı ifşa edeceğim."

Maria Elvira'yla *Tra*'yı, geldiğini duymadığım büyük ve siyah arabaya kadar bir çift köpek gibi sürükledi. Bir defaya mahsus olarak telefona işim düşmüştü. Kendi cipimin nerede olduğunu bilmediğimden, Diaz Grey'i arayarak bana bir araba ödünç vermesini istedim.

O gece genelevin kahvesinde oturup genç kızın nerede olduğunu sormak için Otorite'nin gelmesini bekledim. Ama Chamame her zamankinden farklıydı. Ayrıntılar. Gece, dumanı ve esrar sigaralarının kokusunu tavana iteleyerek ilerlemeyi sürdürdü. Askerden hiçbir haber yoktu. Artık kaldırımda sıra oluşturmayan kadınlar, parfümleriyle ve gülüşleriyle, masalarla kapısız tuvaletleri

istila etmişlerdi. Hangi noktada Elvirita'yı sormak için yargıca yöneldim hatırlamıyorum. Oldukça geç bir vakitti; çoktan sarhoş olmuştu ve yalnızca şöyle dedi:

"Adalet işlemeyi sürdürüyor."

Dünyanın bir sona yaklaşıyor olduğunu hissettim ve kibar bir şekilde onu doğuran fevkalade orospu annesinin karekökünе gitmesini söyledim ona.

2 Şubat

Artık olaylardan uzakta olsam da, daha iyi yaralamak için inceldiğini hissettiğim bu endişeyi hâlâ sürdürerek, ancak yazıyorum.

Yargıcı gürültülü pisliği içinde bıraktım ve doktoru düşündüm. Pencerelerde bir ışık yoktu. Otorite'nin, evinin "mahfazalı gerçek bir hapis" olduğunu onayladığını ve içerisinde tavuk hırsızlarını, alaycı muhalifleri ve sebepsiz yere, sırf canı istediği için başka kişileri hapis tuttuğunu hatırladım. Ama pis hayvanın nerede yaşadığını bilmiyordum. Şehrin eski bölümünde bir yerdeydi. Gençken izlediğim bir filmin ismini hatırladım: *Karanlıkta Dans Etmek*. Sokaklarım, her adımda, daha sessizdi ve çoktan toprağa karışmış oluyordu. Filmde ölümsüz bulduğum iki blues şarkısından bazı bölümler duyuluyordu. *Saint Louis*'ti bu. Bense ilk kez ziyaret ettiği varoşların sonundaki sokak lambalarının arasında kendini kaybeden, serseme dönmüş bir zavallıydım. O

sıradaysa, gecenin karanlığında bir kör gibi, aradığım evin yerini haber verecek bir mucizeyi bekleyerek, kendimi yorup bitkinlikten unutmayı dileyerek yürüdüm. Şunu anladım, hayranlıkla keşfettim ki seni daima, asla var olmamış denebilecek kadar uzun bir zaman öncesinden beri, sen henüz doğmamışken seviyor ve bekliyordum. Bütün yaşamım boyunca sana olan aşkım, sevinçler ve acılar altında, gizlice alevleniyordu.

13 Şubat

Bugün cuma ve ayın on üçü. Otorite'nin pis kokulu olduğunu hep düşünmüşümdür; iki gün önceyse o pis kokusu onu "mahfazalı hapsinde" bulmaları için komşularına ve gerçek polislere yol gösterdi. Boğazı deşilerek ölmüştü adi hayvan, *Tra* da ölmüştü, kolluğun altı patlarının kurşunlarından olduğu sanılıyor, Elvirita ise ortalıkta yoktu.

15 Şubat

Diaz Grey'i düşünüyorum ve bir çift kuklanın oynadığı balede ikili bir dans, iki sesli bir ağıt yazıyor olduğumu ya da olabileceğimi sanıyorum. Sakinleşmeye çalışıyorum, içiyorum ve birkaç gün önce varlık kazanmaya başlayan bir geçmişi yeniden kuruyorum.

Köpekle kolluk ölmüşlerdi. Şimdilik başka ölü yoktu. Benim *Tra*'m korumuş ve vurulmuştu. Ama neyi korumaya çalıştığını yazamıyorum. Çünkü Otorite'nin saldırmış olabileceğini sanmıyorum. Üye sayısı gittikçe artan, kadın parfümünden iğrenerek uzak duranlar ve başka şeylerden hoşlananlar takımındandı.

Fakat şimdi, bu vedada, artık ne yalan söylemeliyim ne de yaşlılığın telafisi mümkün olmaz biçimde gülünçleştirdiği lezbiyen oyunlarına karşı duyduğum eski bir sempatiyi gizlemeliyim. Yine de, cinsel aşkın eskimiş bütün biçimleri gülünç değildir belki?

Oturmadan önce, doktorun bana uzun zaman önce

hediye ettiği likörü masanın üzerine koydum. Baştan ayağa yapmacık tavırlı ve tam bir budala. Altı mermisiyle dokunulmamış halde duran altı patlarsa, hayatımda gördüğüm en güzel eşyalardan, en harikulade tasarımlardan biri. Ona hayranlık duyuyorum ve asla gerçek olamayacak bir komediye destek sağlamaya onurluca katkıda bulunduğunu düşünüyorum. Artık içinde tek başıma yaşadığım ve kuru yaprakların sessizliğiyle Küçülen Ay'ın tırpanını devasalaştıran malikânede, yine tek başıma, bir miktar hatadan ne kaçınabilecek olan ne de kaçınmak isteyen bir sonu yavaşça yazıyorum.

Onları erkeklerle kadınlara dayatılmış ayrılmaz parçaları gibi görmeye çalışıyorum.

29 Şubat

Çok daha iyi senelerin öncesinde, henüz bir gençken ve -şairin yazdığı gibi- bitlerin, pirelerin ve insanoğlunun kurtuluşuna inanırken[16], yalnızca ismini hatırladığım büyükçe bir kitap okumuştum: *Bir Kırmız Şarap Şişesinin İçindekiler*. Şimdi, bu ılık Santa Maria gecesinde, üç yıldızlı şişelerin içindekileri yazmaya hazırlanıyorum.

Bu artık sadece bir not değil. Tahmin edilemeyen, ek bir hikâye olacak; doğruluğu bana hâlâ şüpheli gelen. Fakat oldu; hiçbir muhtemel yalan olmaksızın gerçekleşti ve karışıklıklarla yamaların önüne geçmek için ölümle mühürlendi.

Olması gerektiği gibi ya da daima kurnazlıkla gerçekleştiği üzere, kendimle başlıyorum. Otorite'nin mahfazalı hapis dediği evinde gerçekleşen cinayet, bana iki sebeple acı vermişti.

Tra'nın aylarca ve yıllarca beni mutlu eden, ebedi ol-

16 Yazar muhtemelen John Donne tarafından yazılmış olan "Pire" şiirine atıfta bulunuyor. (ç.n.)

duğunu hissettirecek derecedeki refakati, köpeğin en iyi dostuna dönüşmemi sağlamıştı.

3 Mart

Kendimin, artık yalnızca benden ibaret olmadığını daha önce de yazmıştım. Üzüntü ve suçluluktan iyi birer ikiz kardeş oluyor.

Şöyle demişti Diaz Grey:

"Adli tıptaki faaliyetim iki hayvanı otopsi etmemle zirveye ulaşmış gibi görünüyor. Komik buluyorum bu durumu. Kızımızın kaçışıysa beni endişelendiriyor."

Bir suç ortağı istediğini belirten, hafifçe gülümseyerek kullandığı çoğul anlatım, beni de içine alıyordu.

"Saatler boyu telefonun başında olduğumu tahmin edersiniz. İlk olarak, vatan sınırlarının şanlı savunucusunu, manevi babasını aradım tabii. Hiçbir şey çıkmadı. Adamın da endişelenmesine yaradı sadece. Daha sonra her iki Santa Maria'daki bütün bağlantılarımı aradım. Yasal olanları ve diğerlerini. Yine hiçbir şey. Sınırların hiçbirinden geçmemiş gibi görünüyor. Yine de şu yüzünüz biraz canlansın. Bakın benim güvenim yerinde.

Onu tanıdığım için, sırf yaramazlık olsun diye saklandığından eminim. Çok yakında güzel haberler alacağız. Bu sırada tangodaki ya da flamenkodaki acı çeken karakterler gibi, kendinizi teselli etmeye çalışın."

Kadeh kaldırdık. Kalvados'tan gelen tatlı bir elma likörüydü içtiğimiz.

Tüm bunlar ve daha birçok şey, kaybolmayı takip eden günlerde oldu.

O sıradaysa doktor, ilk görüşmemizdeki Diaz Grey'in aynısı olmayı sürdürdü. Onu ve ruhunu, polis memuru ölçütleriyle şunları yazarak biraz olsun tanıtabilirdim: Orta boy, seyrekleşen ve kırlaşan sarı saçlar, kahve-yeşil gözler, göze çarpan herhangi bir izi yok. Belki de bu bilgiler, bir sebepten kadınlara mahsus olan sezgilerin neden olduğu açıklanamayan o şeyler sayesinde yakın olduğundan şüphelendiğim bir tehlikeden kaçmaya çalışması durumunda, sınırlardaki güvenlik güçlerinin onu tanımalarını ve kaçaklara uygulanan yasalardan birini ona uygulamalarını sağlayabilirdi.

Yine de, soluduğum her şeyin anlamsız ve koskoca bir saçmalık olduğunu biliyordum ve bunu bilerek artık kaçamazdım; çünkü Diaz Grey gibi benimle paylaştığı özlemleri de hiçbir zaman gerçeklik dediğim şeylerden olmamışlardı; bir yabancı olan ben öyle sandıysam bile. Ataletten, bir engele takılıp sonsuza dek ikiyle ikiyi toplama zorunluluğu hissederek oyun bana sonucun daima dört olduğunu gösterdiği için sessiz kalma korkusundan.

Güneş zayıflayıp, dostça ya da alay edermiş gibi algı-

lanabilecek bir biçimde, ağır ağır yarın görüşürüz derken başlayan o tekrar. Doktorla benim hayatta ve belki de yakınlarda olma ihtimaliyle avunduğumuz aramızda bulunmayan o kişiye sunduğumuz uyanıklığı beşikte sallayarak geceye karışan o akşamlar. Diaz Grey daima sakinliğini koruyor olurdu, mutluydu bile denebilir. Giysisinin yeninde iskambil kâğıdı saklı bir kumarbaz bu, diye düşünmüştüm bir zamanlar. Usanç kurtçuklarının zehirli yılanlara dönüştüğünü hissedene ve kıvrılarak kadehlerin saplarıyla hikâyelere, ikimizden birinin artık tükendiğini ve bu durumu sürdürmenin gereksizliğini itiraf edeceğinden korkarak ısrarla sunduğumuz anıların önemsiz kalıntılarına dolanarak rahat vermeyene dek.

Bir akşam kendimde o gücü bularak hiç kararlaştırmadığımız o buluşmaya gitmedim ve kızıla dönmüş güneşin Latorre Adası'nın ardında gizli bir yer aramasına yardımcı oldum. O yerin belki de birer hayalet olan, daha doğrusu hayaletten başka bir şey olmayan kaçakçıların sığınağı ya da genel merkezi olduğunu söylüyorlar. Aldatıcı ışığına yaklaşanların geri dönmediğini söylüyorlar.

Latorre Adası gizemini daima korudu ve onu çözen ben olmayacağım. Bir zamanlar bir kurucu ya da toprak sahibi var olmuşsa, Brezilya'dan gelen o büyük seli yaşadıklarını söyleyen ihtiyarların görüşleri birbirine uyuyor demektir. Obezdi Latorre, kirli beyazdı, kadınsıydı, utangaçtı ve şefkatliydi ya da bir zaman öyle olmuştu.

Ama hayır, bir işe yaramıyor bu. İşin doğrusu Diaz Grey'den ve çevresinden hâlâ uzağım. Nadiren ısıttığım

konserve yiyeceklerle besleniyorum, ara sıra karnıma katlanılır birtakım ağrılar saplanıyor, rengi siyaha çalan ve çok sert bir şarap içiyorum. Ve yazmayı sürdürüyorum.

7 Ekim

Tra denen tehlikeden artık kurtulmuş olan cırcır böceğim, gecenin gölgeler altında oluşturulup dinginlik içinde kalması için elzem olan büyük ve küçük binlerce şeyden birine dönüşerek, kemanını hiç ara vermemecesine titretiyordu.

Bir sabah, uyanmalarımın bütün bedensel felaketlerine bir araba kornasının sesi eklenineye dek. Gözlerimi yıkadım ve dışarı çıktım. O kahrolası korna artık ötmüyordu ve birkaç adım atınca kendimi ailevi bir sahnede davetsiz bir misafir gibi hissettim. Esmer olan Jose, direksiyonda oturuyordu ve Jeremias Petrus'un sarışın kızının yanında, bir ölününkine benzeyen yüzünü dengede tutmaya çalışıyordu. Jose bembeyaz dişlerini saniyenin muhtemelen bir parçası boyunca göstererek beni selamladı. Hemen ardından ötekine arabanın arka koltuğuna geçmesini emretti. Sarışın kız sızlanarak homurdandı ve kıpırdamadı. Daha sonra bir anne gibi irileşmiş

olsa da çıplak kollarında yağ yerine erkeksi kaslar bulunan Jose, ona yankısı duyulan çok güçlü bir tokat atınca, arkadaşı feryat ederek ağladı ve küçülüp uysallaşarak çocukluğuna döner gibi göründü.

"Uslu duruyoruz, canım, değil mi?" dedi esmer olan.

Angelica Ines ağlamayı sürdürerek, yavaşça arabanın kapısını açtı, indi, başka bir kapıyı açtı ve arka koltukta büzüldü. Artık cezalı bir çocuk gibi, yavaş yavaş ağlıyordu. Jose'nin yanına çıktım; arabayı çalıştırırken bana şöyle dedi:

"Affedersiniz. Dinleyin, gerçekten acil bir durum olmasaydı gelip sizi rahatsız etmezdim. İyi bir sebepten ötürü adam kaçırma olarak düşünebilirsiniz bunu."

Kısa bir kahkaha attı, gereken aptalca yanıtı verdim ve bir süre konuşmadan ilerledik. Balıkçı köylerinin sağ yanımızda göründüğü o yerde, kadın konuştu. Artık arkasından hıçkırıklar duyulmuyordu.

"Sakin olun, bir düelloya götürmüyorum sizi. Yine de büyük bir talihsizlik söz konusu ve sizin, doktorun belki de tek arkadaşı olarak bize bir yardımınız dokunabilir. Buna çok ihtiyacımız var, her gün işler daha da kötüye gidiyor üstelik."

Ona, kendisi için Eufrasia Hanım olan annesi Eufrasia'yı sordum ve yanıt vermek için uygun ifadeyi hızlıca takınmayarak, şöyle dedi:

"Zavallı anacığım, bir türlü taburcu edilmiyor hastaneden. Durmadan yeni şeyler icat ediyorlar. Ben diyorum ki, bir tedavisi yoksa onu huzur içinde ölmeye bıraksınlar daha iyi."

"Yaşanacağını asla tahmin etmediğim günlerin öncesinde, filmdeki gibi "iki kere" dediğimiz o kişi belirdi.[17] İzlediniz mi onu? Turner'in oynadığı. Postacı kafayı hep iki kez bulur deriz Habib'e. Bu yüzden bu lakap onda kaldı. Geldi ve patrona bir mektup getirdi. Sadece damgasını gördüm ve ne olduğunu anlamadım. Göreceğiniz ve belki de size açıklayacağım talihsizlik işte böyle başladı."

Sonunda araba, uzun yıllar hareket ettirilmeyen uçları toprağa oturmuş olan, üzerindeki bitişik JB baş harflerinin rengini koyulaştırdığı büyük demir kapıların önünde durdu. Merdivenleri çıktım, çalışma odasının kapısını açtım ve haberdar edildiğim talihsizliği görmek için durdum.

Birkaç dakika önce Angelica Ines'in suratının çocukluk yıllarından birine geri döndüğü gibi, doktorun yüzü, o vücudu ve bol önlüğü bile, yaşlılığın yalnızca hoşnutsuzluk teklif ettiği o ana yaklaşıyordu.

O artık Diaz Grey değildi. Teslim olup anlamamayı kabullenerek kelini ve gözlerini kaldıran, utanmaz, yaşlı bir ayyaştı. Aynı şekilde sarsak olan yüzü, biri kıçına dayak atarak ilk pişmanlık feryadına sebep olduğu andan beri nöbetçilik edip korumakta olan, kafatasına çoktandır sertçe yüklenen derisi tarafından kontrol ediliyor gibiydi. Ve artık, bu uzun süreli görevinden haklı olarak bıkan derisi dinlenerek gevşiyordu; kardeşlerinin, kafataslarını çıplak, göz çukurlarını boş bırakıp kurt yuvasının ve toprağın mutlak istirahatini aramadan önce yüzyıllar boyu dayattıkları kırışıklıkları tekrar oluşturmak için büzüşüyordu.

17 1946 yapımı "Postacı Kapıyı İki Kere Çalar" filmi. (ç.n.)

O hâlâ bir insan olan şeyin, mumyalaşmakta olduğunu düşündüm; kurumuş bir ceset gibiydi. Bir anlığına beni inceledi ve onun için hâlâ hiç kimse olmadığımı anladı. Önünde bir şişeyle bardak duruyordu. Markasını tanıyamadım. O yarı adam çok çirkin sözlerle, doktor arkadaşımın ağzından asla çıkmayacak olan sözlerle beni aşağıladı ve bardağı, mümkün olmadığını düşünmeme rağmen, dökmeden doldurdu. İlacının ya da zehrinin tamamını nefes almaksızın içti. Bardağı tekrar yazı masasına koydu ve başı, sarhoşluk uykusuna dalanların klasik hareketini tekrarlayarak, kollarına çevrili halde ahşabın üzerine yığıldı. Fakat orada alkol haricinde alınan bir ya da birkaç şey daha söz konusuydu.

Esmer Jose'nin kıvrık dudaklarındaki, yazı masasına düşmüş, neredeyse tamamen saçsız olan kafaya bakarkenki gülüşüyse dikkatimi daha bir dağıttı. Eliyle bana işaret etti ve üçümüz daha önce hiç adım atmadığım başka bir odaya geçtik. Angelica Ines'in, onu mazoşizmin zevklerinden hoşlanmaya mecbur bırakan kadının arkasından, küçük bir ev köpeği gibi hızlıca yürüdüğünü gözlemledim.

O sahnede büyük bir yazar dostumun meseline katıldığımı doğruladım: "Beni biriyle tanıştırdıkları zaman onun bir insanoğlu olduğunu bilmem daha kötüsünün olamayacağından emin olmama yetiyor."

Güneşin rahatsızlık verecek kadar ısıttığı odadaki görüşmemizi çok net bir biçimde hatırlıyorum. Onlar bir kanepede, elleri birbirine kenetlenmiş haldelerdi, bense yüksek ve sert arkalıklı bir sandalyede. Dinledim ve

onaylayan baş hareketlerim beni tiksintinin üstünde tutmayı başaran ince alay ve acıma destekleriyle gizlice örtüştü.

Jose ötekine tatlılıkla şöyle dedi:

"Miniğim, yağmur yağıyor mu diye bakmak için aşağıyı bir dolaş bakalım, hava raporunu önümüzdeki sene getirirsin bana."

Angelica Ines şakaya kısa bir kahkahayla katıldı.

"Peki, anneciğim. Ama söz verdin."

"Vakti gelince, miniğim. Hiç üzer miyim seni."

Yalnız ve yüz yüze kalınca, baştan çıkarmanın eskimiş temel hilelerini, taklit ediyor olma ihtimalinin bilinciyle kısıtlanmaksızın, üzerimde denedi.

Bir ilk karşılaşmanın utangaçlığından (cana yakınlıktan başka bir şey değildi), utanmazca, çok geniş, ıslak bir beyazlığa doğru büyümekte olan gülüş. (İstediğiniz gibi yorumlayabilirsiniz.) Fakat özellikle gözler, ruhların o hain aynası, "asla itiraf etmeyeceğim ama belki de sezinleyeceğin beklentilerle" yuvalarından fırlayan büyük gözler. Bazen de dişlerin arasında unutulmuş olarak duran ufacık bir dil ucu.

Nasıl yapıldığını bilmiyorum ve asla çözemeyeceğim. Ama bir yandan konuşurken diğer yandan itiraf edilmeyen o göz-ağızsıl kışkırtmayı sürdürdüğü bir gerçek.

"İşte talihsizliğimizi gördünüz, doktorun kendini koyverip bizim üzerimize yığıldığı bu talihsizliği. Size yalan gibi görünse de, her gün süren açlığın sınırında sayılırız. Abartıyorsam hoş görün. Hiç kimse Diaz Grey Bey'e borç para vermemezlik edemezdi. Tehlikeyi gö-

rünce günahkârların suçunu masumlar ödememeli dedim ve birkaç aylığına olsa bile idare etmemize yetecek erzağı toplayana dek gidip geldim. Kıyıdakiler bizi yüzüstü bırakmıyorlar ama başımıza gelenleri de bilmiyorlar, Tanrı yardımcımız olsun. Yine de ben idare etmesini bilirim."

Sıcaklık artmaya devam etti ve ben, terin memeleri arasında kıpırdattığı o gümüşsü yılanın çağrısına kapılarak, bir davetli gibi onları izledim. Annesininkilerinse hazin bir biçimde sarkmış olduğunu düşündüm. Yine de tüm o dişilik ona ihanet ediyor ve bir tuzağın varlığını ele veriyordu. Ve konuştuk, niyeti saklayıcı bir set oluşturan aptalca cümleleri yüceltik. O, üzüntüyü ve gülümsemeyi şaşırtıcı derecede abartana dek. Pes edip klaksonların kabalığıyla sabahımı mahvettiğinden beri neyi tasarladığını söyledi. Devasa özgüveni, henüz defedilmemiş olan güneş yüzünü çizgilerle donatıp gözlerini rahatsız ettiği için yarıda kesildi. İzin isteyerek panjurları örtmek için ayağa kalktı.

"Çaresizliğimi anlayın lütfen; sonun yaklaştığını görüyorum ve nasıl olacağını hayal bile etmek istemiyorum. Dinleyin: Uzun yıllar boyu çalışma sonucunda adalet sağlandı, benim için bir babadan fazlası olan Petrus Bey'e Başkent'te hak verdiler ve o huzura kavuşmuş gibi göründü. Yine de durumu size iyice izah etmeme izin verin; doktor genç kızla evlendiğinde henüz olumlu bir mahkeme kararı yoktu ve fareler kadar yoksul olan bizler, elimizde kalanları satarak geçindik. Bunun altını çizmek istiyorum çünkü bu kasaba bozun-

tusu çöplükte doktorun yalnızca para için evlendiğini söyleyen eksik olmayacaktır."

"Yine de ben, bunun yüce bir soyluluk eseri olduğunu ve hiçbir mecburiyeti bulunmasa da onun gerekeni yaptığını daima biliyordum. Gerçeği biliyordum, fakat asla zorlamak istemedim onu. Bazı şeyler, imalar ağzımdan kaçmış olabilir. Onunsa yüzü hep dalgındı. Durumun tartışmaya açık olmadığını artık biliyorduysa bile. Anlatacağım şeye varmak için lafı uzatıyorsam bağışlayın. Ama ben Tanrı tarafından bağışlanmayacak şeyler olduğuna inanmışımdır hep. Bugünmüş gibi, çok iyi hatırlıyorum, zavallı kızım gebe kalıp da Doktor Diaz Grey'i görmeye gittiğimizde, onu tanıdı ve çok öfkelendi. O da, tabii, hatırladı ve ahlak kurallarıyla tıp mahkemeleri hakkında epeyce nutuk çekti. Asıl gerçek şuydu ki o defasında bu onun için imkânsızdı. Yine de kim ona karşı sevgi beslemediğini söyleyebilir ki, bense rahip efendiden önce, onları Tanrı'nın birleştirdiğini düşünmüşümdür hep.

"Kadınsız yaşayan, geceleri hiçbir işlevi olmayan o bastonunun tıkırtısıyla maskaralık yaparak kasabada gezinen adam ve aynı gece benden kaçarak erkek aramaya giden kız. Daha sonraysa barajdan bir Amerikalıyı suçlama gülünçlüğünde bulundum, yine de şüphelenmeye başladım ve anlamakta gecikmedim.

"Ama doğrusu zamanın çoktan savurmuş olduğu eski hikâyeleri tazelemek istemiyorduk."

O perişan tokadın verdiği üzüntüyü dahil edişini görmek komiğime gitmişti.

"Tekrar söylüyorum, bütün bunlar geçmişte kaldı ve bize dayatılan bugünle yüzleşmek zorundayız. Çünkü avukatlar, yargıçlar ve tanıdıklar onca şeyi çaldıktan sonra olumlu mahkeme kararı çıkınca, şimdikinden daha değerli olan parayı tek varis kızın alması talep edildi. Milyonlar olduğu konuşuldu bu şehirde. Ben hiçbir şey bilmiyorum, Tanrı ne isterse o olur. Sonuç olarak doktor ileriyi hesap etmenin daha iyi olacağını düşündü ve her şey kendi ismi altında bankalara gitti, ev hariç sanıyorum. Her zaman fazlasıyla yeten kirası var. Yine de, gerçeği konuşayım. Doktor imzalamazsa, buraya tek kuruş girmez. Pek çok uykusuz gece geçirdim ve bir çözüm aklıma geldi. Belki de yukarının yardım etmesiyle oldu bu, çünkü zavallı ben, bir anne olduğum için fazla kutsalım."

Gitgide artan can sıkıntımı ve sabırsızlığımı dindirmek için bir şeyler söylemek zorunda olduğumu biliyordum. Öğle yemeği ve uyku saati gelmişti. Bir iki laf ettim; kadın konuşmasını sürdürürken aydınlık geri gelmişti:

"Öğretmen değilim ama kalın kafalı da değilim. Doktor aciz bir durumda, görüp mukayese edebildiniz. Şimdiyse bu acizlik adalet tarafından ilan edilmeli ve ardından o, uygun olduğu gibi, zavallı karısının adına imzalamayı kabul etmemeli. Tarafsız tanık siz olabilirsiniz, Doktor Rius'la birlikte, örneğin. Ne düşünüyorsunuz?"

Düşündüğüm ve söylemek istemediğim, nereden baksam, birkaç şey vardı.

Yargıçların kararlarından, tıp mahkemelerinden, taşlı ve iğrenç bir tepeyi tırmanmanın mecbur kıldığı ya-

vaşlıktan yine de bahsettim ona. Onun hesabına olmasa bile dehşetli ve acımasız bir kadere sahip o zavallı kız için, karşı çıkıp yalvardım. Gözlerini nemlendirmeyi başardıysam da, ağlamakla hiçbir zaman dost olamayacağını anladım.

Paçaları ıslanacak korkusuyla pantolonumu kıvırarak yürümek gibi bir şeydi bu.

2 Mayıs

Parayla, acizlikle ve açgözlülükle, bu geniş dünyanın böyle insanlarla, kayıtsızlık ve küçümseme beni koruyorduysa bile, benim gibi insanlarla dolu oluşunun verdiği onulmaz üzüntüyle ilgisi olan her şeyden uzaklaşmak isteğiyle, malikâneye kapanmaya karar verdim. Dünya üzerindeki saçmalıklar yalnızca eski bir radyo aracılığıyla rahatsızlık veriyordu. Yine de cipi kullanmam -sahibinin kim olduğunu hâlâ umursamıyorum- kaçınılmazdı; yemek bulmak, Bay Lanza'yı, o pek sevgili adamı ziyaret edip bir yığın gazeteyle ve onun siktiriboktan polisiye dediği ("Sizden bile asılsız görünüyor") tiksindirici birkaç kısa romanla geri dönmek için.

Onun iyi edebiyat önerileri karşısında daima benim dikkafalı itirazlarımı bulurdu. Anlamak istemediğimeyse bir zaman sonra mutlu oldum. Ara sıra radyodaki haberleri dinliyordum ve orada da her şey gazetedeki gibiydi. Sunucularla siyasetçilerin o sokak ağzı bütünüyle

tahrif edilen uluslararası haberlerin dehşeti. Gazetelerde bunun yanı sıra "adalet güneşleri", "zorlu savunmalar" gibi cevherler ve durmadan tekrar edilen "olduğunu belirtti"ler göze çarpıyordu. Tam bir tantanaydı, yine de neşe dolu "ne hayvan ama" ünlemeleriyle alay etmeyi canım istemiyordu.

O huzurlu yalnızlığımda kamyonlar düzenli olarak gelip yük boşaltıyordu. Yine de o içten gelen tembelliğin tadını fazla çıkaramadım.

Dışarda biri düşüncelerime alkış tutuyordu. Hararetle alkışlıyordu. Görmeye, daha doğrusu aşağılamaya indim; postacı Habib gülümseyerek ve biraz sarhoş, orada dikiliyordu. Beni görür görmez el sıkışmaya kalkıştı, bana doktor dedi ve malikâneye girerek evin geri dönen sahibiymiş gibi gezinmeye koyuldu. Sonundaysa doktor unvanını yineleyerek sandalyeme oturdu.

Radyodaki bayağılığı ve safsatayı açarak bir süre öylece durup Habib'le gülüştüm.

O hiçbir anlamı olmayan bir deri bir kemik gülüşleri hangimizin daha uzun süre koruyacağı üzerine bahse tutuşmuş gibi epey bir zaman birbirimize bakarak gülümsedik. Selamlaşıyor ya da alay ediyor değildik. Hem de hiç. İkimizin de içimizden, sırrını biliyorum, diyerek birbirimize baktığımız aptalca bir andı. Oysa Habib'in vücudunu saran kötü kokunun apaçık sırrından başka bir sır yoktu ortada.

Sonunda postacı devasa elleriyle dizlerine vurarak ayağa kalktı.

"İki şey var, doktorum. Öyle olmadığınızı zaten bi-

liyorum. Saygıdan ötürü doktor diyorum size. O ünlü spor sunucusunun bağrışını duydum. Dosdoğru gerçekleri söylüyor o adam. Size onlardan birini söyleyeyim; fakat önce rahatlayın ve birer kadeh bir şeyler içelim isterseniz."

Kımıldandım; onun içmeye alışık olduğu kusturucu şaraplardan büyükçe birer kadeh içtik. Diaz Grey'in ve kıyıdaki dostların hediyeleri olan iyi içkilerin arasında bir şişe bulmam epey zaman aldı.

Sonra içtik ve o, saçmalıkları birbirine katarak konuştu. Ağır itiraflar edercesine fısıldayarak ya da kitleleri yönetenler gibi bağırarak söylediklerini anlama telâşına düşmeden sabırla dinledim onu. Soyu asla tükenmeyen, son derece nadir bir böcekti ve onu gözlemlemek ilgimi çekiyordu. Sonunda şöyle diyerek gözümü açtı:

"Şu an kendimi iki kişi gibi hissediyorum. Size beni çift görüyor olduğunuzu söylemek istemiyorum. Saygı duymayı bilirim ve duyuyorum da. Bir pazar günü barda grevde olduğumu ilan ettim. Durumun ilginç yanına dikkatinizi verin. Tek postacı benim ve tam da çalışmadığım tek gün grevdeyim. Arkadaşlar sızlandılar ama ben gevşemedim. Yine de doktor bir not vermek için beni yanına çağırttığı zaman postacılıktan para almanın ve böylece bir kuryecilik şirketine dönüşmenin daha iyi olacağını düşündüm. Farklı bir şey değil, tabii. Böylelikle size ilk mesajınızı getirmiş bulunuyorum."

Kirli giysisinden bir zarf çıkardı ve bana teslim etti.

Üzerinde büyük mavi harflerle Carr isminin yazılı olduğu, beyazlığı mucizevi bir şekilde korunmuş bir

zarftı. Habib'e gitmesi için ne kadar para verdim bilmiyorum; sonrasında yalnızlık ve sessizlik içinde okudum:

Dostum Carr:
Sana veda etmek için ve kabalığımı bağışlayacak olursan, fizik ötesi olduğunu söyleyeceğim bir borcu kısmen ödemeye çalışmak için birkaç satır yazıyorum. Belki de beni anlamazsın ve umarım çözmeye çalışmazsın.

Bir süreliğine kafam, durduk yere, irade dışı olarak sudan çıktı. Elvirita belli sınırlar dahilinde senin yakın bir dostundu ve bu görev için, daha doğrusu yalnızca seni kurtarmak istediği için canını tehlikeye attı. Sonu felaket olan, çok kadınsı, müthiş bir söz. Birçok örneği bulunuyor. Onu bir daha görmeyeceğiz. Birkaç ay önce, sivillerle askerlerin dönüşümlü olarak çalıp çırptıkları ve yönetir gibi göründükleri Güney Amerika ülkelerinden birinde görev aldı. Hiçliği seyrediyorum ve orada geleneklerin de, ahlakın da, sahte ahlakçılığın da olmadığını görüyorum. Azap veriyorsam üzgünüm. Onun birkaç sınıf birden benimse hastane atladığını söylemem yeterli. Josefina'nın eline yüklü miktarda para geçti ve çenesini kapalı tutmayı becerdi.

Sana, dostum Carr, bu kadar uzun bir mektup yazacağım hiç aklıma gelmezdi. A. I.'nın ekonomik durumunu bankalarla ve diğer parazitlerle hallettim. Esmer olan çok memnun kalacak. Umarım bitmek bilmez bir hastalığa yakalanır.

D.G.

30 Ağustos

Bir kış daha sona erdi; uzun saçlarımın, sakal ve bıyıklarımın altına gizlenerek nadiren yaptığım yürüyüşlerde seçebildiğim, yine nadir sayıdaki ağaçlarda yeşil tomurcuklar belirmesi için Azize Rosa'nın[18] yardımı gerekmiyordu. Sadece tütün ve her defasında daha da berbatlaşan, edebiyatın dünya çapındaki düşüşüne sadakatle eşlik eden polisiye romanlarını alıyorum. Eski zamanların insanları neler de eylemiş böyle. Hoş olmayan bazı sağlık sebeplerinden ötürüyse, travestilerin modası geçmiş zevklere sahip müşterileri yanıltmaya çalıştığı yitik hayaller bulvarını belli aralıklarla ziyaret etmek zorundayım.

Ve bu kışın sonunda, aşağıya not düşeceğim o kafa karıştırıcı mektup geldi. Zarf Brezilya'dandı fakat üzerinde bir şişe dibinin yuvarlak lekesi olan epey hırpalanmış mektuba Haiti'de tarih atılmıştı.

18 Doğayla ilgili mucizeler gösterdiğine inanılan, Peru, Amerika ve Filipinler'in koruyucusu kabul edilen azize. (ç.n.)

Canım:

İntihardan haberim var. Belki de mektubum fazla acımasızdı. Ne özür diliyorum ne de suçlamada bulunuyorum. *Tra* köpeğin senden ziyade benim olduğunu söylersem üzülme. Hastanenin kapısına kadar bana eşlik etti ve orada bırakıldı, onu kovalayıp geri döndüm. Oradan o rezilliğe. Bu mektup sana bir gün ulaşacak mı bilmiyorum. İyi sakladığın adresini Muhteşem Büyü Tanrıçası verdi bana. Hayat beni şaşırtmaya devam ediyor çünkü her gün daha da genç uyanıyorum. Benzer şekilde bu mektubun ama daha da önemlisi yazılı olduğu ve başıma çok iş açan bu kâğıdın renginin seni şaşırtmasını umuyorum. Alçalan bir ruhun rengi bu, yükselen bir ruhun rengi olan ve daha erotik, diyelim ki daha dorukduyumsal bir hâle denk düşen (ama gerçek bir doyumdan bahsediyorum, psikanalistimin iyi olmadığını söylediği türden değil) diğerindense bunu tercih ettim. Bu noktada dünyanın en önemli konusu hakkında, yani benim ve bugünkü hayatım hakkımda daha fazlasını öğrenmek için çırpınacağını çok iyi biliyorum. Sana bahsettiğim bu zencilerin gerçekten de onları verimsizleştiren uygar bir karışımları var. Yine de buna o ufacık Fransız kalıtımlarını da eklersek, verebilirler... Evet. Fransızlar daima güç için onlara çeki düzen verir, iki şeyi bir araya getirebilen onlarsa olimpik başarılara ulaşır. Açıkçası, ben taklit ediyorum. Biz kadınlar bunun nasıl yapılacağını biliriz. Bir iki ufak çığlığı -daha fazla değil- iki üç anlaşılabilir kelimeyle karıştırmak gerekir. Ben, bu durumlar için genellikle

Kıptice'yi ve Orta Afrika'nın batı tarafında konuşulan Bengalce'yi kullanıyorum. O ana uyan gerçek kelimeleri tabii. Örneğin, *refrienma kiu kiu*: Kıptice "beni öldürüyorsun" anlamına geliyor, sonuna bir g eklersen de "dikkat et, beni öldüreceksin". Bu tedbir amaçlı çünkü orada, öyle bir an geliyor ki, erkek omuzlarını tutuyor ve kafanı yatağa vuruyor, vuruşların gücüyse Ay'ın hangi evrede olduğuna göre değişiyor.

Genelde Büyüyen Ay'da peş peşe vuruşlar, Küçülen Ay'daysa çılgına dönmüşçesine vuruşlar. Kısacası, ilk okşayıştan sonuncusuna giden süreç antropolojik denebilir, gerisi içinse biraz sır kalsın.

Kendine çok dikkat ve işte, hiç gitmeyen öpücük tam buraya geliyor.

M.E.

Gönderenin isminin yazılı olmadığı zarfa binlerce defa baktım. Yeşil ve sarı posta damgasında Agua Branca yazıyordu. Sao Paolo, Brezilya'daki. Mektup Haiti'de, tamamıyla olmasa da büyük ölçüde feci mor renkte bir kâğıda yazılmıştı. Gözlere zarar vermesi için seçilmiş bir renk. Bunda da Maria Elvira'yı görüyorum. Kötücül renklerin de olduğunu keşfedip söylemişti birisi. Daima bir genç kız, tuttuğum yol olan Elvira'yı nasıl tanıyabildiğimi asla bilemeyeceğimi çoktan kabul ettim. Burada onu yalnızca kahvedeki ve bardaki birkaç arkadaş tanıyor, dünün biçimini yitirmiş hayaletleri değil; günler onları, hayatın artık bir anıya, benim anıma dönüşen o bölümünden neredeyse hepten sildi.

30 Ekim

Artık temelli olarak, sonsuza dek Monte'deyim, müsveddeleri düzenlemeyi sürdürüyorum çünkü tuhaf bir biçimde bunu yapmak zorunda olduğumu hissediyorum, hiçbir zaman söz vermediğim ama bana yüklendiğini hissettiğim kutsal bir yemini yerine getirir gibi.

Tonla para getirebilir ve onları, yöntemleri eksik olmayan bu ülkede ikiye katlayabilirdim. Yine de ölene dek sırtımı dayamaya yetecek miktarla geri döndüm; işlerden, patronlardan ve ofis çalışanı iş arkadaşlarından uzak. Tanrı'ya şükürler olsun ki, bu beladan uzak.

Kayıtlarında beni bulundurmayan örgütün sözüm ona güçleri tarafından umursanmasam da saklanarak yaşıyorum.

Saklanıyorum çünkü burada insanlar, daha da önemlisi, bunca yıldan sonra yüzleri beni tanımayı reddeden kadınlar var. Aynı sebeplerden ötürü onlara bugünkü yüzümü göstermek, geçmişteki küçük günahlarımdan

birini sezmelerine ya da tahmin etmelerine izin vermek canımı fazlasıyla sıkıyor.

Ölüm kelimesini, titreyen parmaklarla çizilen bir kelimeden fazlası olmamasını dileyerek yazdım. Ne vücudumun bana bir kez olsun ihanet ettiğini ne de kötü davranışlarımdan ötürü intikam istediğini söyleyebilirim. Bu dönemde ancak tahlilleri, muayeneleri, ilaç şirketlerini akla getirmeye başlıyor.

Sonunda isyan edeceğini ve onu aklımın bir köşesinde bulundurmam için gittikçe artan yoğunluktaki acılardan faydalanacağını çok iyi biliyorum; tam da bıkkınlığın ve vazgeçişin içinde dağıldığım o zaman, artık pek fark etmediğinde.

Bir kez daha, yazmaya gerek olmayan o *ölüm* kelimesi. Bu şehirde, şiirden güzel bir denizci mezarlığı var. Ve orada, yeşillikle suyun arasında, taşının üzerinde ailemin soyadının kazılı olduğu bir mezar var ya da belki bir zamanlar vardı. Yakında, ağustos ayının yağmurlu, rüzgârlı ve soğuk, iğrenç bir gününde ben de, bilmem hangi komşularla, gidip orayı işgal edeceğim. Mezar taşı yağmurdan büsbütün korumuyor; üstelik, önceden de yazıldığı gibi, yağmur hep yağacak.

roman

juan carlos onetti

artık fark etmediğinde

Bazen Don Chon diye çağırırdı beni, kimi zamansa patroncuk. Bazen de sarışın kız anılarımı kurcalamaya gelirdi. Hikâyeler anlatmamı isterdi, ben de birkaç bozukluk verip fevkalade yalanlar anlatırdım ona.

Karısı tarafından terk edilen, hayatla çok da bağı kalmamış bir adamın, gazetede gördüğü "İhtirasları hiçbir sınır tanımayan ve seyahat etmeye hazır bir adam için iş teklifi" ilanıyla hayatının yönü bir anda değişir. Olduğu yerden çok uzaklara giderek, bilmediği yaşamlara, ilkel şartlara, ensest ilişkilere şahit olur. Büyük usta Onetti'nin Artık Fark Etmediğinde'sini elinizden bırakamayacaksınız.

20 TL KDV Dahil

ISBN 978-605-9315-78-4

alakarga.com.tr

alakargayayinevi alakargakitap alakarga_yayinlari